

TC
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANASANAT DALI

ENDÜSTRİYEL TASARIM ÜRETİMLERİNİN İŞLEVSEL VE ESTETİK
BAĞLAMDA İNCELENMESİ

EXAMINATION OF INDUSTRIAL DESIGN PRODUCTIONS IN A
FUNCTIONALITY AND AESTHETICS CONTEXT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
İbrahim KURT

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Seda Nur ATASOY

GİRESUN - 2023

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 26.12.2022 tarih 2022/50 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi İbrahim KURT' un "**Endüstriyel Tasarım Üretimlerinin İşlevsel ve Estetik Bağlamda İncelenmesi**" başlıklı tezini incelemiş olup; aday, 10.01.2023 tarihinde, saat 15.00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	ÜNVANI, ADI SOYADI	İMZASI
ÜYE (BAŞKAN)	Dr. Öğr. Üyesi Tamer KAVURAN	
ÜYE (DANIŞMAN)	Dr. Öğr. Üyesi Seda Nur ATASOY	
ÜYE	Dr.Öğr. Üyesi Mesut TANRIKULU	

ONAY**...../...../2023****Prof. Dr. Güven ÖZDEM****Enstitü Müdür V.**

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Endüstriyel Tasarım Üretimlerinin İşlevsel ve Estetik Bağlamda İncelenmesi**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

10.01.2023

İbrahim KURT

ÖN SÖZ

“Endüstriyel Tasarım Üretimlerinin İşlevsel ve Estetik Bağlamda İncelenmesi” adlı araştırmanın konusu, kapsamı itibariyle çok geniş olduğundan “Giresun ili özelinde Doğu Karadeniz Bölgesi” olarak inceleme konusu seçilmiş ve akademik çalışma bu bağlamda ele alınmıştır.

Bu çalışmada, endüstriyel tasarımın mobilya tasarım üretimleri üzerindeki bölgesel etkileri kolaylık, zorluk, ulaşılabilirlik vb. konularda incelenmiş, aynı zamanda yenilikçi çalışmaların ürün geliştirmedeki yerinin neler olduğu araştırılmıştır. Endüstriyel tasarım ve dolayısıyla endüstrinin gelişmesi bulunduğu bölgenin gelişmesi olarak sayılır. Bu araştırma konusunun amaçladığı şeylerden biri de bölgenin özellikle mobilya tasarım ve üretimlerinde karşılaştıkları negatif ve pozitif ayrıcalıkları paylaşmak olacaktır.

Araştırmanın her aşamasının özgün olması için yasal her türlü yayın organları, bilim insanları, endüstrideki ilgili firmalar ve endüstriyel tasarımcılar ile görüşülmüş, bilgilerinden ve deneyimlerinden yararlanılmıştır.

Eğitim hayatım boyunca bana desteklerini esirgememiş olan annem, babam, kardeşlerim, dostlarım, öğretmenlerim ve öğretmen arkadaşlarıma, yakın mesai arkadaşlarımla, arkadaşlarımla Öğr. Gör. Alparslan TÜFEKÇİ ve Öğr. Gör. Osman Serdal KARAPINAR’ a, MEB Lise Öğrencim Yüksek Teknik Öğretmen Fatih TEMEL’ e, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Seda Nur ATASOY’a, sonsuz saygı ve şükranlarımı sunarım. Yüksek lisans yapmama vesile olan ve desteğini motivasyon yönünden hiç eksik etmeyen hayatımın anlamı, canım oğlum Nazmi KURT’ a da sevgilerimi iletiyorum.

İbrahim KURT

ÖZET

Endüstriyel Tasarım Üretimlerinin İşlevsel ve Estetik Bağlamda İncelenmesi

KURT, İbrahim

Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Seda Nur ATASOY

Giresun, 2023, Sayfa: XV+123

Mobilya üretimlerinde endüstriyel tasarım bakımından inovatif (yenilikçi) önceliklerin estetik ve işlevsellik bağlamında incelenerek mobilyada yenilikçi tasarımların piyasaya katkısını belirlemek araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu alan çok geniş konuları barındırdığı için “Giresun ili özelinde Doğu Karadeniz Bölgesi” seçilmiştir. Ayrıca “Endüstriyel tasarım”, “Mobilya”, “İnovasyon” anahtar sözcüklerinden faydalanılarak uluslararası ve ulusal bilişim ağlarında ilgili literatür incelemesi yapıldığında, endüstriyel tasarımda yenilikçi yaklaşımların irdelenmesi konusunda sınırlı çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan da bu çalışmanın bilim dünyasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma Doğu Karadeniz Bölgesinin coğrafi durumundan, ekonomisinden ve kültüründen harmanlanan analizler ışığında geleceğe yön vermek ve bu konuda çalışanlara ışık tutarak bölgenin bu alanda kalkınması için fikirler sunmaktadır. Çalışmada, endüstrideki tasarımın aşamaları, tasarımda yenilikçiliğin geldiği yer, arz talep durumu, estetik, işlevsellik ve ürün geliştirmedeki durum, coğrafi konumun bölgedeki etkileri araştırılmaktadır. Araştırma sınırlandırılarak, bölge şartlarının kaynak taramasına ya da alanı etkileme durumuna bakılmıştır. Verilerin analizinden çıkarılan sonuca göre, endüstriyel tasarımın bölgedeki etkinliğinin şartlar dahilinde diğer batı bölgelerine göre tam oturtulamadığı ve ilerlemesi yönünde çalışmaların sürdüğü sonucuna varılmıştır. Şuan bölgede bu tür bir araştırmanın olmadığı ve literatürde de eksiklik görüldüğü kararına varılmıştır.

Çalışmada nitel araştırma modeli benimsenmiş, görüşme yapılan tasarımcılara “yapılandırılmamış görüşme tekniği” uygulanmıştır. Tasarımcıların ifadeleri sınırlandırılmayarak geniş yelpazede çözüm tespitleri yapılmaya çalışılmıştır. Doğu Karadeniz Bölgesinden beş il seçilmiş, mimar ve iç mimarlardan oluşan on bir tasarımcıyla görüşme yapılabilmiş, görüşmenin süre tercihi görüşmenin yapıldığı tasarımcıya bırakılmıştır.

Bu araştırmada, bölgedeki yenilikçi endüstriyel tasarım anlayışının ürünü geliştirmedeki durum analizi yapılmaktadır. Birinci olarak geçmişi, şuan ki mevcut durumu ve gelecekte izlenmesi gereken yollar için değerlendirmeler ifade edilmektedir. Bölge endüstrisinde yenilikçi ürünler geliştirme sürecinin tamamında tasarım hedeflerindeki değişim miktarları izlenmektedir. Ürün pazarının yenilikçi ürün geliştirme projelerinin kalitesini artırmak ve endüstriyel tasarım yönetimi teknolojisini uygulamak için anında esnekliğe sahip bir karar verme sisteminin analizi işlenmektedir. Bilim çağının gerekleri olarak tasarımcıların ürün geliştirmedeki odağının neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Günümüzde mobilya ve mobilya tasarımı pazarı teknolojinin de etkisiyle batı toplumlarından başlayarak gelişmeler göstermiştir. Bu gelişmeler bulunduğu bölgenin olumlu veya olumsuz iç ve dış etkileriyle ilerlemeye çalışmıştır. Bölgemizde ise mobilya tasarımı son yıllarda gelişme göstermiştir. Sahil il ve ilçeler ile iç kırsal kesimler arasında halen gözle görülür tasarıma ulaşım ve uygulamaya esas araç gereç farklılıkları gözlenmektedir. Çünkü günlük hayatımızın bir parçası olan teknolojik araç ve gereçler endüstriyel tasarımda da ön plana çıkmaktadır. Bölgedeki son teknolojik gelişmelerle birlikte endüstriyel tasarımın nereden nereye ulaştığını görmekte araştırmanın amaçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Endüstriyel Tasarım, Mobilya, Estetik, İşlevsellik İnovasyon (Yenilikçilik).

ABSTRACT

Examination Of Industrial Design Productions In a Functionality and Aesthetics Context

KURT, İbrahim

Giresun University, Institute of Social Sciences

Art and Design Main Art Dept., Master's Thesis

Advisor: Assistant Professor Seda Nur ATASOY

Giresun, 2023, Page: XV+123

The aim of this research is to examine the innovative (innovative) priorities in terms of industrial design in furniture production in the context of aesthetics and functionality and to determine the contribution of innovative designs in furniture to the market."Eastern Black Sea Region in particular for Giresun province" was chosen since this area contains very wide topics. In addition, when the relevant literature from international and national information networks is made by using the keywords "Industrial design", "Furniture", "Innovation", it was determined that there were limited studies on the examination of innovative approaches in industrial design. In this respect, it is thought that this study will contribute to the literature.

This study offers ideas for the future direction and development of the region in the light of analyzes by blending the geographical situation, economy and culture of the Eastern Black Sea Region. The stages of design in the industry, the place of innovation in design, the supply and demand situation, the situation in aesthetics, functionality and product development, the effects of geographical location in the region were investigated. The research was limited and it was discussed whether the conditions of the region affect the source or the area. With the analysis of the data, it is determined that the effectiveness of industrial design in the region cannot be fully established compared to other western regions under the conditions, and it reveals that the studies for progress are continuing. It was concluded that there is no such research in the region at the moment and there is a deficiency in the literature.

In this study, qualitative research method was adopted. The "unstructured interview technique" was applied to the interviewed designers. A wide range of solutions were tried to be determined by not limiting the expressions of the designers, 5 provinces were selected from the Eastern Black Sea Region, and 11 designers consisting of architects and interior architects were interviewed and the end of the interview period was left to the designer, the addressee of the meeting.

In this research, a situation analysis was made in the development of the innovative industrial design product in the region. Firstly, its past, current situation and the ways to be followed in the future were evaluated. In the entire process of developing innovative products in the regional industry, the amount of change in design goals was examined. Analysis of a decision-making system with instant flexibility was processed to improve the quality of the product market's innovative product development projects and apply industrial design management technology. In line with the requirements of the scientific age, it was determined what the focus of the designers in product development was.

In the furniture design market time, furniture; starting from Western societies, showed developments with the effect of technology. The said developments tried to move forward with the positive or negative external and internal effects of the land on which they were located. In our region, it is observed that furniture design has developed in recent years. However, there are still visible differences in design access and application materials between coastal provinces and districts and inland terrestrial regions. Because technological tools and equipment, which are a part of our daily life, come to the fore in design. It is among the aims of the study to reveal where industrial designs have reached with the latest technological developments in the region.

Keywords: Industrial Design, Furniture, Aesthetic, Functionality, Innovation.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER	IX
GÖRÜNTÜLER DİZİNİ.....	XII
ŞEKİL DİZİNİ	XIII
TABLolar DİZİNİ	XIV
KISALTMALAR DİZİNİ	XV

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	10
1.2. Araştırmanın Amacı	11
1.3. Araştırmanın Önemi.....	12
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	12
1.5. Varsayımlar (Sayıtlar).....	13
1.6. Tanımlar	13
1.6.1. Endüstriyel Tasarım	13
1.6.2. Tasarım.....	16
1.6.3. Mobilya	19
1.6.4. İnovasyon	22
1.6.5. Estetik.....	25
1.6.6. İşlevsellik	27

İKİNCİ BÖLÜM

2. ENDÜSTRİYEL TASARIM

2.1. Endüstriyel Tasarımın Tarihi Gelişimi	33
2.2. Endüstriyel Tasarım Eğitiminin Kurumsallaşma Süreci.....	36
2.2.1. Endüstriyel Tasarım Alanındaki Ekoller.....	37
2.3. Endüstriyel Tasarım Süreçleri.....	39

2.3.1. Problem Tanımlama	39
2.3.2. Planlama.....	40
2.3.3. Araştırma.....	40
2.3.4. Oluşturma.....	41
2.3.5. Değerlendirme.....	41
2.3.6. Yeniden Yapılandırma	42
2.3.7. Tanıtım ve Pazarlama.....	42
2.4. Endüstriyel Tasarımda Kullanılan Yazılım ve Donanımlar.....	42
2.5. Endüstriyel Tasarımda Yeni Kavramı ve Tasarım Konusu	43
2.6. Endüstriyel Tasarımda İnovatif Yaklaşımlar	44
2.6.1. Ar-Ge	45
2.6.2. Tasarım.....	45
2.6.3. Estetik.....	46
2.6.4. Sürdürülebilirlik.....	47
2.6.5. Pazarlama	48
2.6.6. Risk	48
2.6.7. Etkileşim	49
2.6.8. Kullanıcı Deneyimi	50
2.6.9. Disiplinlerarasılık.....	50
2.6.10. İnsan Odaklılık.....	53
2.7. Teknoloji ve Endüstriyel Tasarımın Evrimi.....	54
2.8. Kullanıcı Temelli Endüstriyel Tasarım.....	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	58
3.2. Evren - Örneklem.....	59
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	61
3.4. Verilerin Analizi	63

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular.....	65
4.1.1. Demografik Bulgular	98
4.1.1.1. Demografik Özellik.....	98
4.1.1.2. Cinsiyet.....	99
4.1.1.3. Eğitim	99
4.1.1.4. Meslek	100
4.1.1.5. İş Deneyim ve Yaş	100
4.1.2. Görüşme Süresi Bulgusu.....	101
4.1.3. Estetik Açıdan Bulgular	102
4.1.4. İşlevsellik Açısından Bulgular	102
4.1.5. Ürün Geliştirme Açısından Bulgular	102
4.2. Yorum	102
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	106
KAYNAKÇA	109
EKLER.....	120

GÖRÜNTÜLER DİZİNİ

Görüntü 1: H. T. Riedfeld'in Kırmızı ve Mavi Sandalyesi/Wikimedia Commons. 2022	15
Görüntü 2 : Fütüristik tasarım / Researchgate 2022.....	16
Görüntü 3: Karim Rashid'in iç tasarımı, 2022.....	17
Görüntü 4: Patricia Urquiola'nın mobilyaları, 2022.....	18
Görüntü 5: Ron Arad'danavangard mobilyalar	18
Görüntü 6: Transforming Fletcher Capstan Table Can DoubleIn Size At Push of Button (Dönüştürücü Fletcher Kaptan Masası).....	21
Görüntü 7: Estetik Hasır Sandalye, BorekSipek (1949-2016)	26
Görüntü 8: Rising Tableby Robert van Embricqs February 17, 2012	28
Görüntü 9: Espace Loggia'dan çok işlevli yatak odası	29
Görüntü 10: Geoffrey Graven tarafından tandem depolama alanı	30
Görüntü 11: Kenya'da Turkana Gölü kıyı kesimlerinde bulunan 3,3 milyon yıllık olduğu tahmin edilen dönemin taş aletler.	34
Görüntü 12: Bu taşlar şekilleriyle beraber eğitimsiz görünüyorsa da arkeologlar nazarında araç tanımına denk gelmektedir.....	34
Görüntü 13: This English-produced “Morris Chair” design dates back to the year 1866. Courtesy V&A Picture library	38
Görüntü 14: Maison ve Object, çit koltuğu, tasarım ve üretim Wang, Sheng-Wen. 2019.....	46
Görüntü 15: Envis Precisely (2013) firmasına ait kullanıcı deneyimi tasarımının disiplinleri diyagramı	56

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 1: İnovasyon Döngüsü (süreci).....	23
Şekil 2: Endüstriyel Tasarım Örnekleri	32
Şekil 3: Endüstriyel tasarım eğitimi için önerilen model (Findelli, 2001)	52
Şekil 4: Endüstri tasarım sunulan derlerin eğitimi Findelli'in bilim, sanat ve teknolojiden meydana gelen endüstriyel tasarım şekline için kümeleştirilmesi.	52
Şekil 5: Evren, Örnekleme, örneklem ve tahmin.....	61

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Doğu Karadeniz İllerinde Uygulanan Görüşme Formunun İller bazında dağılımı	91
Tablo 2: Tasarımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler	98
Tablo 3: Tasarımcıların cinsiyet dağılımı grafiği.....	99
Tablo 4: Tasarımcıların eğitim durum dağılımı grafiği	99
Tablo 5: Tasarımcıların meslek dağılımı grafiği.....	100
Tablo 6: Tasarımcıların iş deneyim dağılımı grafiği.....	100
Tablo 7: Tasarımcıların görüşme sürelerinin dağılımı grafiği	101
Tablo 8: Tasarımcılar tarafından verilen cevaplara göre tasarım verileri	103

KISALTMALAR DİZİNİ

AR-GE:	Araştırma geliştirme.
YÜG :	Yeni ürün geliştirme.
Vb. :	Ve benzeri.
Vd. :	Ve diğerleri.
DKB :	Doğu Karadeniz Bölgesi
TV. :	Televizyon
PC. :	Kişisel Bilgisayar
CNC. :	Bilgisayar destekli Nümerik Kontrol
BİT. :	Bilgi İletişim Teknolojisi
Yy. :	Yüzyıl.
İTÜ :	İstanbul Teknik Üniversitesi.
YÖK :	Yüksek Öğretim Kurumu
KVKK :	Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanoğlunun varoluşundan günümüze kadar mobilya ve tasarımlar dönemsel evreler geçirmiştir. Her evrede günün yaşamsal işlevleri, çevre koşulları, sosyal ve siyasal hayatın etkinliği, kimlik farklılıkları, iklim koşulları ve kültür faktörleri vb. tasarımın oluşmasını, ürünün geliştirilmesini yakından etkilemiştir. İlk çağlarda basit düşünülen tasarımlarda ortaçağın başlangıcı ile birlikte değişimlerin artmaya başladığı, gereksinimlerin farklılaşmaya başladığı görülmektedir. 20. Yüzyıl ile küreselleşen hayat standartları, tüketen toplum, farklılaşan istekler, tasarımda estetik ile işlevselliğin ön plana çıkmasıyla birlikte ürün geliştirme çabalarını da beraberinde getirmiştir. Geçmişte sadece günün koşullarına göre ihtiyaç olan sade, gösterişten uzak tasarlanan mobilya, değişen modernleşen dünyada insanın hayatını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

İnsanın yaşadığı şehir, hanelerin meydana getirdiği bir bütündür. Mekân içerisinde tasarlanan veya planlanan dekorasyon elemanları yaşanılan şehir içerisinde de düzen meydana getirmelidir. Yaşam alanı aralığında başlayan tasarım planlaması şehirde canlılık oluşturmalıdır. Yaşam alanı içerisinde başlayan tasarım belirleyicilerinde diğer alanlara geçmesini sağlamaktadır. Mekân içi elemanları için tasarımda kıyaslamalar vardır. Bu unsurlar yerinde tasarlandığı zaman şehir rahatlığı ve hayat kalitesi artmaktadır. Bu tasarım sürecinde yerleştirilen teçhizat elemanları şehirlerin kimliğini, yapı ile birleşmesini ve hayali yönlerini yapısında bulunduracaktır (Sakal, 2007, 12-125).

İnsan var oluşuyla birlikte dünya da ilk olarak ilkel tasarımlarla başlamış, zaman geçtikçe teknoloji gelişiminin de etkisiyle tasarımda da gelişerek, daha iyiye, daha mükemmele, daha rahat yaşamaya, daha gösterişli görülmeye, estetik, ergonomik ve ekonomik şartlar geliştirerek günümüze kadar gelmiştir. Her dönem kendini yenileyen ve işlevsel olarak insanoğluna hizmet eden endüstriyel tasarım, toplumun sosyo-ekonomik yapısı, kültürü, kimliği, ulaşılabilirliği, geçmişe olan bağlılığı geleceğe olan tutunma sevdasıyla ilerlemeye devam etmiştir.

Doğu Karadeniz Bölgesinde endüstriyel tasarım, Dünya ve Türkiye ile eş zamanlı fakat belli bir mesafe ile devam etmektedir. Gelişen ve teknolojikleşen çağın bundan nasibini tam olarak aldığını söylemek doğru olmayacaktır. Bunun nedenlerini çok yönlü olarak saymak yerinde olacaktır. Bölgemizde tasarımın daha çok bölgenin ekonomik, sosyal ve kimliksel durumuna bağlı olarak yapıldığı görülmüştür. Bunlardan en belirleyicisi ekonomik nedenlerdir. Ayrıca coğrafyanın katı etkisi de göz ardı edilemez. Dağlık, engebeli ve ulaşımın zor olduğu bölgemizde evlerin daire içi yüksekliğinin daha kısa olması bunlar arasında yer almaktadır.

Diğer bir faktör ise yetişmiş insan gücü yani kalifiye eleman eksikliğidir. Teknolojiyi kullanabilen ve uygulayabilen elemanların daha çok ekonomik şartların da etkisiyle Türkiye'nin batı bölgelerine gitmesinden dolayı ataerkil üretim planlama ve tasarım modeli çok uzun yıllar sürmüştür. Bu duruma bir de malzemeye ulaşım sorunu eklenince batıya göre tasarımın uygulamasında geç kalındığı aşikârdır.

Yeni teknolojiler geliştikçe, tasarımlar ve hedefledikleri tüketiciler değişmekte ve üreticiler, giderek daha fazla deneyime odaklanan hizmetlerle hizmet sağlayıcılar haline gelmektedir. Sosyal sektörlerdeki kuruluşlar, ürünlerde, yapılarda, süreçlerde ve iş modellerinde yenilik yoluyla rekabet avantajı ararlar. Ortaya çıkan bu yenilikleri şekillendirmeye ve uygulamaya yardımcı olmak için tasarıma bilimsel bir bakış açısıyla bakmak artık önem arz etmektedir.

Birinci bölümde; araştırmayla ilgili geniş açıklamalar ve yan anlamlar verilmiştir. Araştırmanın amacı, önemi, problem durumu, araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımları belirtilerek araştırmanın temelini oluşturan öznel kavramlara açıklık getirilmiştir.

İkinci bölümde; Endüstriyel tasarım, öncesi sonrasıyla bilimsel olarak irdelenerek, endüstriyel tasarımdaki süreçler hakkında konuya ışık tutan açıklamalar yapılmış, endüstriyel tasarımda inovatif (yenilikçi) tasarımı oluşturan yaklaşımlar belirlenerek kavramsal ve bilimsel açıklamalar getirilmiş, tasarımın evrimi ve kullanıcı açısından aşamaları belirlenmeye çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde; araştırmanın oturtulacağı zemin yöntemleri belirlenmiş, evreni, örnekleme, modeli, verileri toplama ve analiz sistemi açısından hedefe alınmış, görüşme formu ve genel içerik bulgularıyla birlikte yorumlanması yapılarak bilimsel bir temele yerleştirilmiştir. Ayrıca Doğu Karadeniz Bölgesinin endüstriyel tasarım ve mobilya üretimlerinde öncelikleri, yaklaşımları, yeniliği izleme durumları ve tasarımın hangi aşamasında oldukları konusunda fikir sahibi olunması sağlanmıştır.

Sonuç bölümünde ise; araştırma sonucunda elde edilen veriler kullanılarak bölgenin hangi düzeyde olduğuna yön vermek için incelenen konu ile ilgili kesin veya tahmin edilebilir hükümler vermek için zemin oluşturulmaya çalışılmıştır.

Doğu Karadeniz Bölgesinin coğrafyası ve kimliği de tasarımı çok yakından etkilemektedir. Yaşanan hayatlar fertlerin ruh hallerinden ekonomik yaşantılarına, evlerin dağınık oluşundan özgür yaşama iradelerine kadar çok sayıda etmenlerden nasibini almakta olduğu görülmüştür. Bu çalışma ile Giresun özelinde Doğu Karadeniz Bölgesinde toplumun yaşayış ilkelerine göre tasarımın estetik ve işlevsellik açısından ürünleri geliştirirken değişkenlik gösterdiği gözlemlenmiştir.

Endüstriyel tasarım, küreselleşen dünyada ülkelerin gelişmesi toplumların refahı için daima yeniliklerle beraber değişim ve ilerleme göstermelidir. Endüstriyel tasarım için sanat ve rasyonalitenin mükemmel birleşimi olduğu söylenebilir. Modernleşme sürecinin sürekli ilerlemesi ve insan uygarlığının sürekli gelişimi ile birlikte endüstriyel tasarım, sürekli olarak daha iyi bir tasarım yönü için çabalayan sosyal çevre geliştirme dalgası içindedir. Ürün tasarımı sadece insanların gereksinimlerini karşılamakla kalmaz, aynı zamanda insanlaştırılmış tasarım konseptini tam olarak somutlaştırır ve insanların manevi ihtiyaçlarını zenginleştirir.

Bu araştırmada, 1990-2022 yılları arası dış ülkeler ve ülkemizdeki konu ile yakından alakalı yapılan çalışmalar arasından aşağıdaki başlıklar incelenenmiş ve elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

“Endüstriyel Tasarım Üretimlerinin İşlevsel ve Estetik Bağlamda İncelenmesi” konusuna ilişkin Türkiye’ de yapılan çalışmalara örnekler:

Kesdi (2019)’ nin, Türk mobilyasında yeni ürün geliştirme sektör: Kurum içi endüstriyel tasarımcıların deneyimleri çalışmasında, yüksek teknoloji ve onun ürünler üzerindeki pratik etkileri genellikle inovasyon faaliyetlerinin merkezinde yer alsa da inovasyon, tekstil, ayakkabı ve mobilya gibi tipik düşük teknoloji endüstriler için de önemli kabul edilir. Bu iddianın altında yatan temel sebeplerden biri, bu endüstrilerin küresel olarak dünya ticaretinin ve istihdamın önemli bir bölümünü temsil etmesidir. Bu araştırma, bu sektörlerden biri olan ve toplam dünya ticaretinin yaklaşık yüzde birine tekabül eden mobilya sektörüne odaklanmaktadır. Yenilik yaratmak için tasarıma yatırım yapmak, mobilya endüstrisinde olgunlaşmış bir stratejidir. Küresel önemine rağmen, Türk mobilya sektörü ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, Türk mobilya sektöründe yeni ürün geliştirmede sistematik bir sürecin olmadığı görülmektedir. Ancak 1990'lardan bu yana yapılan bu çalışmalar mevcut durumu yansıtmamakta ve yeni ürün geliştirme ile ilgili güncel çalışmalar Türk mobilya sektörünün kendine özgü dinamiklerini anlamamız için yeterli olmamaktadır. Bu boşluğu doldurmak için büyük mobilya işletmelerinde iş tecrübesine sahip 17 endüstriyel tasarımcı ile kurum içi çalışan olarak derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu araştırmanın bulguları, yeni ürün geliştirmede tasarımın ve diğer işlevlerin rolünü açıklamak için on bir aşamalı bir süreç modeli tanımlanmıştır. Türk mobilya endüstrisinde yeni ürün geliştirmenin mevcut durumunu ortaya koymakta ve tasarımcıların bakış açılarını yansıtmaktadır.

Erkanaslan ve İmamoğulları (2010), çalışmalarında,“Güncel temalar ve tasarım ilkeleri ışığında araştırma ve uygulama odaklı endüstriyel tasarım” adlı araştırmasında, Endüstriyel tasarım alanında yüksek lisans derecesinin, mezunların ilgili alanda uzmanlaşmasına ve becerilerini geliştirmesine yardımcı olacağını savunmuştur. Bu nedenle, bu çalışmada Türkiye’de endüstriyel tasarım alanında yüksek lisans derecesi veren yedi programın kurumsal ve akademik yapıları analiz edilmiştir. Buna ek olarak, programların güçlü ve zayıf yönleri açısından mevcut durumunu tespit etmek amacıyla öğretim elemanları arasında iki anket çalışması yapılmıştır. Alan araştırması sonucunda, artan program sayısındaki olumlu gelişmelere rağmen, yüksek lisans programlarının akademik kadrosuna ilişkin

sorunlar en önemli zayıf yönler olarak öne çıkmıştır. Ayrıca Yükseköğretim Kurulu'nun disipline ilişkin kriterlerin de yapılması gereken iyileştirmeler de programların geleceği açısından kritik bir durum olarak görülmüştür.

Öztoprak (2004), yaptığı araştırmasında, tasarım ofisinde kullanılan bilgisayar yardımıyla yapılan araçların ve hayali dizayn ofisiyle alakalı bir olay incelenmesinden söz etmiştir.

Biçimveren ve Koç (2016), Balıkesir ve Bursa illerinde 168 ihracatçı firma ile yaptıkları bir çalışmada, müşteri odaklılık ve rekabet odaklılığın, uluslararası pazar performansı üzerinde olumlu bir etkisi olan pazarlama yeniliği üzerinde olumlu bir etkisi olduğu sonucuna varmışlardır.

Naktiyok (2003), araştırmasında, pazar odaklı işletmeler, talep edenlerden ve karşı firmalardan elde ettikleri bilgilere dayalı stratejik bir vizyona sahiptir, kendi yeteneklerini daha iyi anlayabilir ve pazar rekabet güçlerini geliştirmek için bu doğrultuda gerekli kaynakları oluşturabilir.

Baykal (2018), araştırmasında, pozitif psikoloji; kişinin kendi imkânları, imkânları ve potansiyeli çerçevesinde kendisine ve çevresindekilere faydalı olan yüksek bir yaşam kalitesine ve koşullara nasıl ulaştığıyla ilgilenme yöntemidir. Hareket olarak pozitif psikoloji; eğitim öğretim, toplum sağlığı, sağlığın korunması, sosyal ve insani faaliyetler, siyasi bilimler, iktisadi, psikiyatr de izlenecek yollar ve çalışmalar, önder kişilik vb. iş ve iş kollarında gerçekleştirilen inceleme ve bulguları kapsamaktadır.

Çabuk (2006), Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından hazırlanan "Mobilya tercihlerinde tüketici davranışlarının toplumsal cinsiyet perspektifinden incelenmesi (Ordu ili merkez ilçe örneği)" başlıklı çalışmada davranış olarak; Ordu İl merkezinde yaşayanların mobilya satın alma öncesi ve sonrası faktörleri, ayrıca süreç cinsiyet faktörlerine göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Trabzon ilinde yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tarafından hazırlanan "Mobilya tercihlerinde tüketici davranışlarının toplumsal cinsiyet perspektifinden incelenmesi (Ordu ili merkez ilçe örneği)" başlıklı çalışmada davranış olarak; Ordu İl

merkezinde yaşayanların mobilya satın alma öncesi ve sonrası faktörleri. Ayrıca süreç cinsiyet faktörlerine göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Trabzon ilinde yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Öztürk (2006), yapılan bu incelemede, bu yansımalar işletme yapılarından mimari yapılara kadar geniş bir yelpazeyi kapsarken, kültürel unsurları kurum dışında da hedef kitleleri dikkate alarak yansıtmanın önemli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Akyüz (1998), tarafından, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nün "Mobilya Tercihinde Cinsiyet Tüketici Davranışları Araştırması (Trabzon Merkez İlçe Örneği)" konulu yüksek lisans tezi çalışmasında; Trabzon Merkez İlçe Faktörlerinin etkisini inceler. Bireylerin mobilya satın almadan önce ve sonraki süreçlerini cinsiyet faktörlerine göre analiz etmiştir. Mobilya seçiminde kadın önceliği pratiklik, kalite, dayanıklılık ve estetiğin en önemli faktörler olduğu belirlenmiştir.

“Endüstriyel Tasarım Üretimlerinin İşlevsel ve Estetik Bağlamda İncelenmesi” konusuna yakın başlıklarla yapılan yurt dışı çalışmalara dair örnekler:

Gustafsson (1996), yılındaki bu çalışmada, sandalyelerin ve de genelde yapıtların el sanatı ile deneyim yapıldığını ve mühendislik öngörülerinin bu ürünlerde, değişik ahşap öğeler veya tamamen yapıda en mükemmel çözüm sağlamak adına uygulanmadığı sonucuna varmaktadır. Bu sebeple, gösterişsiz bir koltuk üstünde huş ahşap malzemeden imal edilmiş dikkat çekmek amacıyla çeşitli ağırlıklar taşıma yeteneği üzerine çalışılmıştır. Koltuk tarzının değişik yerlerinden bitimli öğeler tarzlarını uygulayarak gerilimleri ölçülmüştür. Bir süre sonra, sandalye imal edilmiş sandalyeye bitimli öğeler tarzlarını uygulayanlarla bire bir aynı ağırlık örneği gerçekleştirilmiştir. Bir önceki olasılığı tahmin edilen tatbikin tamamına yakını hesap olarak tutarlı bir gösterge sunduğu gözlemlenmiştir. Sonuçta bilinmeyen nedenlerden dolayı tutarsızlıkların olması, gerilim yönlerindeki farklılıklar için değişik reaksiyon ortaya koyan ahşap malzeme karakteristiğine bağlamış olduğu görülmüştür.

Gundlach (1993), çalışmasının amacı, mobilya tasarımı alanında bilgilendirici bir masa referansına odaklanmak, mobilya tasarımı alanındaki kişisel katılımının bir sonucudur. Bir mobilya tasarımı eğitimcisi olarak, öğrencinin ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için mobilya tarihi hakkındaki bilgi tabanını genişletmeyi gerekli bulmaktadır. Bu projede sunulan bilgiler, mobilyanın 1600'den 1970'e kadar olan evrimini anlatan zaman dilimlerini, hareketleri, eğilimleri, açıklamaları ve fotoğrafları içermektedir. Bu bilgilerden yararlanılarak mobilya tasarımına katılan öğrenciler için bir masa referansı olarak bir kitapçık geliştirilecektir. Bu nedenle, bu çalışmanın belirtilen amacı, mobilya tasarımı eğitiminde yardımcı olacak bir masa referansı şeklinde Amerikan mobilya tasarımı tarihinin kapsamlı bir dokümantasyonunu geliştirmektedir.

Pedgley (2009), araştırmasında, Proje paydaşlarının endüstriyel tasarımcıların ürün malzemeleri ve ürün malzemeleri seçimi üzerindeki pragmatik etkisi hakkında şaşırtıcı derecede az rapor bulunmaktadır. Bu araştırma, üretim süreçleri nitelikli hale getirmede kritik öneme sahip olduğunu ortaya koyan tanımlayıcı bir kapsam belirleme çalışmasını bildirmektedir. Görüşme ve vaka çalışmasında seçim kararları yöntemlerini kullanan çalışma, endüstriyel tasarımcıların profesyonel uygulamalarını ortaya çıkardı. Bunlar endüstriyel alanda malzeme ve imalat seçimine ilişkin dört yönlü bir paydaş tanımının oluşmasına yol açmıştır. Kullanıcılar, müşteriler, üreticiler/satıcılar ve tasarımcılar/tasarım ekibi üyeleri, her bir paydaşın pratik etkisi malzeme ve üretim kararları tartışılır. Müşteriler hariç olmak üzere, çoğu durumda faaliyet akışı başlangıçta paydaştan tasarımcıya değil, tasarımcıdan paydaşa gitmektedir. En önemlisi, kâğıt, ürün seçiminde yaratıcılığı kurar. Paydaş etkilerine akıllıca katılan ve açıkça kısıtlanmamış özgür düşünce veya ben merkezli karar verme. Araştırma, profesyonel sorumluluk sınırlarını ve malzeme ve üretime yaklaşımı gözden geçirmektedir. Endüstriyel tasarımı tasarımcı-yapımcı ve tasarım mühendisi bakış açılarının birleşimi olarak tanımlamak. Endüstriyel tasarımcılar genellikle malzemeleri inceler, kullanıcıların ürün faydası ve üst işlevsellik deneyimleri üzerinde ilişkili bir etkiyle birlikte, bir ürünün kullanıcı ara yüzüne bir katkı olacaktır.

Wylant (2008), bu çalışmada, yenilik üzerine mevcut literatürün çoğu, yeni fikir üretme yöntemlerini veya yeni ürün veya hizmet fikirlerini geliştirmek ve

uygulamak için gerekli adımların listesini kapsama eğilimindedir. Bu makale, terimin kendisinin basit tanımıyla başlayan daha genel bir yenilik deneyimini incelemeyi amaçlamaktadır. Bir yeniliğin kalbindeki fikir daha sonra Scruton'un bir model olarak mimarının estetik deneyimine ilişkin tanımı kullanılarak incelenir. Bununla, fikir olayının farklı unsurları tanımlanabilir. İnovasyon ve yaratıcılık literatüründen alınan iç görüler, fikir deneyiminin bu unsurlarının nasıl manipüle edildiğini göstermek için görülebilir. Nihayetinde yeni fikir tanıtılmalıdır ve endüstriyel tasarım süreci, inovasyonu başarmak için yeni fikirleri tanıtmaya deneyimini keşfetmek için anlayışlı bir model sağlar.

Hu, Hu Y, vd (2021) araştırmasında, Endüstriyel tasarım sektöründe, profesyoneller tarafından yapılan yenilik ve girişimcilik ve teknik yetenekler, geleceğin gelişiminde önemli bir trend haline gelecektir. Ekonomi ve toplum çeşitlendirme gibi tasarım endüstrisindeki büyük değişiklikler ve tasarım nesnelerinin karmaşıklığı, tasarımın nispeten sınırlı bilgi yapısı yetenekler, girişimcilik deneyimi eksikliği ve diğer nedenler, endüstriyel tasarım yetenek girişimciliğinin başarı oranı. Bu araştırmanın amacı entegre inovasyon tasarımı öğretim modlarının etkilerini analiz etmek ve keşfetmektir. ve endüstriyel tasarım yenilikçi ve girişimci yeteneklerini geliştirme yöntemleri endüstriyel tasarım profesyonellerinin başarı oranlarını artırmalarına yardımcı olacak profesyoneller yeni şirketler kurmak. Bu araştırma aynı zamanda yenilikçi ve entegre yenilik açısından endüstriyel tasarım profesyonellerinin girişimcilik yeteneği ve endüstriyel tasarım teorilerini ve yöntemlerini entegre ederek tasarım öğretimi reformu hedefler, öğretim içerikleri, öğretim modları gibi mesleki eğitim bağlantıları ve yöntemler, inovasyonun performans değerlendirmesi ve tasarım eğitimi, yenilikçi ve girişimci yetenek eğitiminin gereklilikleri ile endüstriyel tasarım uzmanları. Bu çalışmada, entegre eğitim reformu belirli bir Çin üniversitesindeki inovasyon tasarımı, gerçekleştirilecek örnek olarak alınmıştır. Teorik araştırma ve pratik uygulama. Bu araştırmanın sonuçları göstermektedir ki, tasarım eğitiminin entegre inovasyon teorisi ve yöntemi önemli hale getirdi. Sanayinin yenilikçi ve girişimci yeteneklerinin geliştirilmesine tasarım uzmanları katkı sağlar. Bu araştırma aynı zamanda bir yapı inşa etmek için uygun bir yön ortaya koymaktadır. Endüstriyel tasarıma uyum sağlayan yenilikçi ve girişimci yetenek eğitim sistemi tasarım endüstrisinin

dönüşümü ve güncellenmesi. Bu arada, yöntemler ve öğretim bu araştırmada uygulanan modlar, ilgili veya benzer ana dallarda terfi ettirilebilir. Kolej ve üniversitelerde inovasyon ve girişimcilik eğitimi daha profesyonel, öğrencilerin yenilik ve girişimcilik bilincini teşvik etmek ve öğrencilerin yeteneklerini geliştirmek.

Tippery (2012), ise yeni yetişen, jenerasyonların, eğitim gören öğrencilerinin bilgi edinmelerine destek sağlamak ve eğitim verenlerin tasarım alanında disiplinlerarası bilgi, paylaşımlarını yöntem olarak rahatlatmak için iyileştirdiği iki programa temas etmiştir. Bu amaçla, dijitalleşme çalışmalarının tasarım eğitimi üzerinde ağırlığı olduğu, hayali uygulamalar, bilgi süreçlerine veya proje uygulaması için tasarım stüdyo süreçlerine yardım etmek için iyileştirilen yenilikçi modellerin üzerine vakit ayrılmış olduğu, hedef alan belirlenerek çalışıldığı gözlem edilmiştir.

Gemser, Mark (2001), araştırma çalışmasında, Endüstriyel tasarıma yatırım yapmanın şirket performansı için faydalı olduğuna dair artan bir inanç var. Bu araştırma, endüstriyel tasarımın ürün geliştirme sürecine nasıl ve ne zaman entegre edilmesinin bir şirketin rekabetçi konumunu iyileştirebileceğine daha fazla ışık tutmaktadır. Temel öncül, endüstriyel tasarımın şirket performansı üzerindeki etkisinin koşulsuz değil, endüstri evrimine ve tasarım stratejisine bağlı olduğudur. Endüstriyel tasarımı genel bir şekilde, yani bir dizi ürün gereksinimini malzeme, eleman ve bileşenlerin konfigürasyonuna dönüştüren faaliyet olarak tanımlamayı seçtik. Bu aktivitenin bir ürünün görünümü, kullanıcı dostu olması, üretim kolaylığı, malzemelerin verimli kullanımı, fonksiyonel performans vb. üzerinde etkisi olabilir.

Bidin (2016), da bu çalışmanın amacı, Üniversite Teknoloji MARA Kedah (UiTM) endüstriyel tasarım öğrencilerinin akademik İngilizce dil eksikliklerini ve ihtiyaçlarını analiz etmektir. Öğrencilerin İngilizceyi kullanarak derslerinde başarılı olmalarına yardımcı olmak için akademik İngilizcenin eksikliklerini ve ihtiyaçlarını vurgular. Kullanılan araştırma araçları anket ve görüşme şeklinde olup daha sonra veri analizi için SPSS kullanılmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin İngilizce dil becerilerini edinmede sorun yaşadıklarını göstermiştir. Bu, öğrencilerin öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu dil becerilerini edinmelerine yardımcı olmada İngilizce dil kurslarının yayıflığını göstermektedir. Çalışma, öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanmasını ve

kursta ve gelecekteki kariyerlerinde etkin bir şekilde çalışabilmelerini sağlamak için harekete geçilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Kirsten, Simeone (2020) de araştırmada, geçtiğimiz on yıllarda endüstriyel tasarım uygulamaları ve araştırmaları, olumsuz çevresel etkileri önlemenin bir yolu olarak üretim ve tüketimin nasıl optimize edileceğine kapsamlı bir şekilde odaklandı. Kaynakların tükenmesi, kirlilik ve aşırı atık gibi etkiler. Son zamanlarda, çevresel faydalar ve ekonomik büyümeyi aynı anda elde etmek için “döngüsel ekonomi” kavramı giderek daha fazla kullanılmaktadır. Endüstriyel tasarım, başarıya ulaşmak için sistem değişikliklerini teşvik ederek döngüsel ekonomiye katkıda bulunabilir. Ürün ve malzemelerin dayanıklılık, optimum yeniden kullanım, yenileme, yeniden üretim ve geri dönüşümü. Gerçekten de, araştırmacılar tasarım bilgisinin hem teorik hem de pratik yönlerini incelediler. Sonuç olarak, endüstriyel tasarım uygulamaları dairesel ekonomiye dört tematik alanlara potansiyel olarak katkıda bulunabilir: (1) tasarım döngüsel üretim süreçleri için, (2) döngüsel tüketim için tasarım, (3) politikayı desteklemek için tasarım döngüsel ekonomiye doğru ve (4) döngüsel ekonomi için tasarım eğitimi.

1.1. Problem Durumu

Mobilya üretimlerinde endüstriyel tasarım bakımından inovatif (yenilikçi) önceliklerin estetik ve işlevsellik bağlamında incelenerek mobilyada yenilikçi tasarımların piyasaya katkısını, piyasadaki yerini belirlemektir amaç. Çünkü günlük hayatımızın bir parçası olan teknolojik araç ve gereçler tasarımda ön plana çıkmaktadır. Ayrıca ilgili literatür incelendiğinde, endüstriyel tasarıma yenilikçi yaklaşımlar konusunda sınırlı çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu açıdan da bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmayla birlikte Doğu Karadeniz Bölgesi'nin endüstriyel tasarım bağlamında mobilya üretimlerinin, işlevsellik ve estetik yönünden incelenmesi yapılmış olacak ürün geliştirmede yenilikçi yaklaşımların nasıl evrim geçirdikleri, hangi seviyede oldukları, diğer bölgelerle arasındaki farklılıklar belirlenerek gelecek zamanlara ışık tutması için kaynak olacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Mobilya endüstrisinde üretime yönelik endüstriyel tasarımların oluşturulmasında etkili olan kriterlerin ortaya çıkarılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Ayrıca tasarımların işlevsellik ve estetik bağlamında incelenmesi, ürün geliştirme süreçlerine ilişkin yenilikçi yaklaşımların neler olduğunun ortaya konulması ve mobilya sektörüne katkı sağlayacak yeni önerilerin sunulması da bu çalışmanın amaçlarındandır.

Mobilya tasarım ve üretim süreçlerini geliştirmede etkili olan unsurların belirlenmesi, mobilya endüstrisinde üretime yönelik tasarımların oluşturulmasında etkili olan kriterlerin belirlenmesidir. Tasarımların işlevsellik ve estetik bağlamında incelenerek ürün geliştirme süreçlerine dair inovatif yaklaşımların ne veya neler olduğunu ortaya koyarak sektöre katkı sağlayacak yeni öneriler sunmak amaçlanmıştır. Çalışma mobilya endüstrisinin tasarımlar bağlamında hangi kriterlerden etkilendiğini ortaya koymak açısından önemlidir.

Türkiye’de hizmet veren mobilya üreticilerinin ürün geliştirme ve oluşturma aşamalarında hangi kriterlere dikkat etmesi gerektiğini ortaya koyması, çalışmanın alt amaçlarındandır. Tasarım ve üretim süreçlerinde yer alacak bireylere yardımcı olmak üretimi estetik ve işlevsellik bakımından yenilikçi çalışmalara göre planlamakta işletmelere ışık tutmaktır.

İncelemesi yapılan Doğu Karadeniz Bölgesi’nin endüstriyel tasarım açısından mobilya üretim merkezlerindeki tasarımcıların yenilikçi (inovatif) gelişmişlikleri ve takip etme yeteneklerini ortaya çıkarmak, ne kadar teknolojik yenilikleri takip ettiklerini belirlemek, görüşme yapılan tasarımcıların hangi aşamada olduklarını görmek, elde edilen bu sonuçlar ile ileriye dönük nasıl bir yol izlenmesi gerektiğinin haritasını ortaya koymaktır. Bölgenin tasarım modelini de çıkarmak için iyi bir yol olacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın önemi, endüstriyel yenilikçi tasarımların yapılmasında estetik ve işlevsellik bakımından arz talep dengesini de gözeterek mobilya sektörünün bulunduğu bölgenin yapısına uygun olarak sektörel yenilikçi tasarım çalışmalarını geliştirmektir.

Bu çalışma, mobilya endüstrisinde yenilikçi yaklaşımların sektöre olan katkısını ve çevre koşullarıyla etkileşiminin sonucunu ortaya koyacaktır. Böylece mobilya sektörüne gelecekte bir öngörü sağlama konusunda yardımcı olacaktır. Ayrıca mobilya endüstrisinin tasarımlar bağlamında hangi kriterlerden etkilendiğini ortaya koyma açısından da bu araştırmanın önemi vurgulanmaktadır.

Endüstriyel tasarıma inovatif yatırım yapmanın önemli olduğu artan bir ortak düşünce haline gelmektedir. Endüstri evrimi ve tasarım stratejisine bağlı kalınarak ürün geliştirme malzeme, yetişmiş eleman ve bileşen konfigürasyonları konusunda aktifliği seçmek gerekir. Endüstriyel tasarıma en çok yatırım yapan firmalar ile en az yatırım yapan firmalar arasındaki ürün satış, pazarlama ve bileşenleri kıyaslanamayacak şekilde farklılıklar göstermektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Giresun ili özelinde Doğu Karadeniz Bölgesi sınırlarını kapsayacak şekilde yürütülmüştür. Diğer bölgeler bu araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Bölgedeki endüstriyel tasarımcılar, mobilya üretimi yapan, mobilya eğitimi veren ve tasarlayan kişilerle sınırlı tutulmuştur. Görüşme formunda sorulan açık uçlu sorular ile de kapsamı oluşturulmuştur.

Doğu Karadeniz Bölgesinde yirmi altı tasarımcıya “görüşme formu” doldurma randevu talebinde bulunulmuş, yalnızca on bir tasarımcı görüşme talebini kabul etmiştir. Bölgenin sınırlı sayıda tasarımcıya sahip olması, az oldukları için de vakit ayırmanın zor olması, halen devam eden Covid-19 sağlık sorunları nedeniyle bire bir görüşme talebine sıcak bakmamaları araştırmayı daha sınırlı bir duruma getirmiştir. Bölgemizdeki endüstriyel tasarımcılar batıya göre kıyaslanamayacak

şekilde azdır. Bu azlık incelemeyi kısıtlı, amaca ulaşmada fakirleştirme, az sayıda veri ile öz amaca ulaşmayı zorlaştırmaktadır.

1.5. Varsayımlar (Sayıtlar)

İnceleme sırasında gerçekliği tam olarak ortaya konulmamış ve konulması zorunlu olmayan önerme sayıtlı diye tanımlanır (Gay vd., 2009). Belli bir tahlile tutulmadan ve ispatlanacağı düşünülen kanıyı “somut ve hakikatmiş gibi onaylanan bir incelemede zemin teşkil edecek” “ispatlanması gereken olayı tanımlarken faydalanılan kural” diye açıklanabilir (Püsküllüoğlu, 1971,306).

Bu araştırmada mobilya tasarım endüstrisinin inovatif yaklaşımıcı olduğu, fabrika ve atölye de üretilen ürünlerin yeniliğe aç ve açık olduğu, bölgede bulunan alıcıların endüstriyel tasarım ve mobilyadaki tasarımların inovatif olarak kabullendiği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Endüstriyel Tasarım

İcatların ve birikmiş deneyimlerin sonucunda ortaya çıkan bilgilerin kullanılarak kar amacıyla satılacak ürünlerin oluşturulması ve geliştirilmesi faaliyetlerini kapsar. Çevremizde gördüğümüz ve satın aldığımız ürünlerin yaratılması bu kapsamdadır (Oruç,1999, 7).

Endüstriyel tasarım, tasarım sanatının en sınırsız alanıdır, çünkü bir endüstriyel tasarımcının tasarım faaliyetinin sonucu nesneler, bizi doğrudan çevreleyen ve konu-mekânsal bir ortam yaratan nesnelerdir. Bunlar mobilya, mutfak eşyaları, aydınlatma, ev aletleri, aletler, küçük mimari formlar, kentsel çevre iyileştirme öğeleri, fuar tasarımı ve çok daha fazlasını içerir.

Günümüzde endüstriyel tasarım konusunu ihmal ederek mal üretmek mümkün değildir. Mobilya pazarında çok fazla rekabet ve seçici alıcılar talep

edilmektedir. Üretim hattı, fabrika tasarım atölyesinde yeni kullanım mobilyası, endüstriyel tasarım modellerinin geliştirilmesini sağlar.

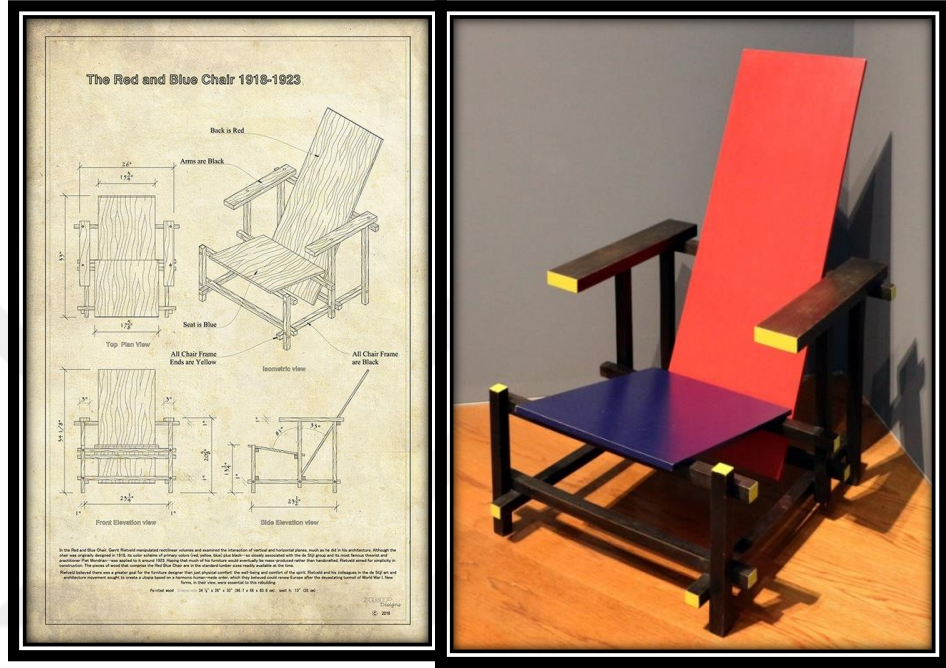
Endüstriyel tasarım, 18. yüzyılda İngiltere'deki Sanayi Devrimi'nin etkisi sonucunda ortaya çıkmıştır. Endüstriyel tasarım, tasarımın estetik, ticari ve ekonomik faktörlerini dikkate alan uygulamalı bir sanattır. Bir endüstriyel tasarımcı, şekli, dış şekli tasarlar ve farklı yüzeyler, renkler ve dokular keşfeder. Ergonomi, üretilebilirlik ve ticari önemi artırmak da önemlidir. Bir endüstriyel tasarımcı, örneğin bir mimarla karşılaştırılabilir çünkü ne biri ne de diğeri, bir sanatçının sahip olduğu yaratıcılık özgürlüğüne sahip değildir. Bir endüstriyel tasarımcı, mevcut kaynaklarla üretilebilecek bir ürün fikrinden pazarlanabilir bir ürün yaratır. Tasarımcının rolü, farklı hedefleri birleştirmektir. Başarılı bir tasarım, kullanıcı gereksinimlerinin yanı sıra üreticinin ticari, üretim ve lojistik gereksinimlerini de karşılar. Tasarım her zaman, kullanıcının ihtiyaçlarını karşılayan ticari olarak başarılı bir ürün yaratmayı amaçlayan daha büyük bir ürün geliştirme sürecinin parçasıdır (URL 1: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Muotoilu>).

Endüstriyel tasarım, doğası gereği büyük ölçekli bir yaratıcı aktivitedir. Bir endüstriyel tesisin veya günlük bir nesnenin görünümünü ve operasyonel avantajlarını iyileştirmeyi amaçlar. Çeşitli sanat, pazarlama ve endüstriyel teknoloji alanlarından bileşenler içerdiğini belirtmekte fayda vardır. Doğru yaklaşımla, küçük binalardan yüksek teknoloji ürünü ürünlere ve binalara kadar çok çeşitli nesneleri kapsayabilir. Yeni ürünlerin imalatının temelini oluşturan fikirleri aktif olarak geliştirmekte ve uygulamaktadır.

Endüstriyel tasarım ve tasarım, ana insan ortamının nesnelerinin ve unsurlarının sanatsal gelişimi ile geniş çapta ilgilenen sanat alanına aittir. Ayrı bir tasarım alanı olarak endüstriyel tasarım, mimariden ayrılmıştır ve bu alanın ilk öncülerinden birçoğu, zamanlarının önde gelen mimari figürleridir. Endüstriyel tasarımcılar, ev eşyalarının ve ekipmanların görünümünü belirlemeleri ile uğraşırlar ancak buna ek olarak onları mümkün olduğunca işlevsel olarak zenginleştirmeye çalışırlar. Sadece bu modelin satışı değil, aynı zamanda üretildiği tüm koleksiyonun satışı, rahatlık, işlevsellik ve çekici görünüme bağlı olacaktır. Bu nedenle, gündelik

mekânda bizi çevreleyen nesnel çevrenin görünümünü mimari ve endüstriyel tasarıma borçludur. Günümüzde endüstriyel tasarım, çeşitli endüstrilerde uygulamasını bulmaktadır ve mobilya endüstrisi de bir istisna değildir. Endüstriyel tasarıma örnekler sunulmuştur.

Görüntü 1:H. T. Riedfeld'in Kırmızı ve Mavi Sandalyesi/[Wikimedia Commons](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Red_and_Blue_Chair.jpg).2022

Kaynak: (URL 2: <https://fineartamerica.com/featured/the-red-and-blue-chair-ivory-kenneth-perez.html4>)

Erişim Tarihi:15.10.2022

Endüstriyel tasarım her türlü mobilya içinde olmak üzere sanatın şehirleşme, sanayileşme ve toplumların ilerlemesine katkıda bulunmuştur. Endüstriyelleşen toplumların çağımızda yaşam kalitesi ve zenginleşme bakımından güçlü olduğu görülmektedir. Basit görünen tasarımlar dahi fonksiyonellik bakımından çok amaçlı kullanıma dönüşmesiyle günümüz küçülen evlerinin daha geniş kapsamlı kullanılmasını sağladığı bir gerçektir.

Kaynak : (URL 3: <https://bbbl.dev/articles/stories-about-industrial-design>)

Erişim Tarihi: 18.10.2022

1.6.2. Tasarım

554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname madde 3'te tasarım şu şekilde tanımlanmıştır; Bir ürünün tamamı veya bir kısmı veya üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, biçim, renk, doku, malzeme veya esneklik gibi insan duyuları ile algılanan çeşitli unsur veya özelliklerinin oluşturduğu bütünüdür.

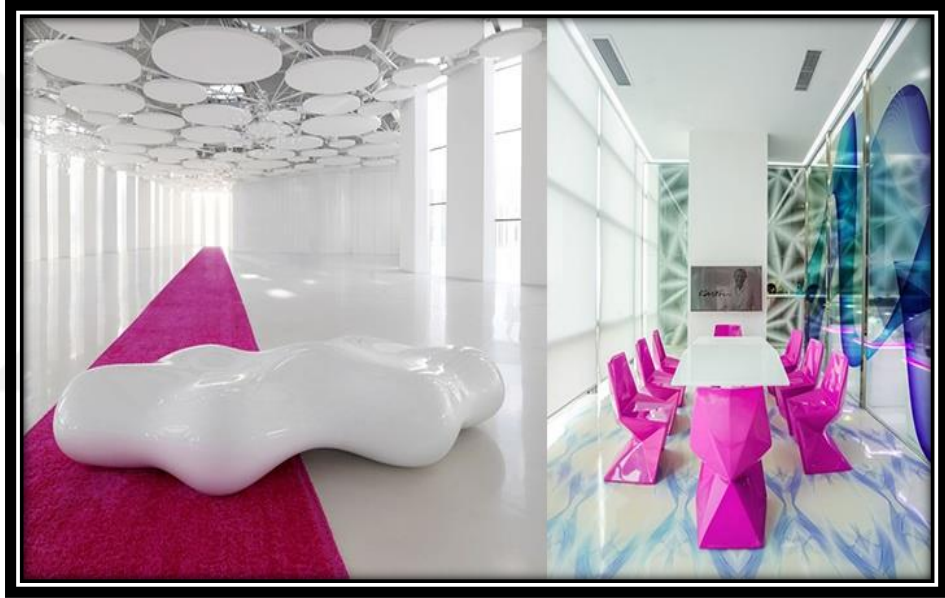
Tasarım kişilerin gereksinimlerini ortadan kaldırmak amacıyla alet ve edevat imal etme ve biçimlendirme yöntemiyle başlamıştır. İmalatta kullanılan araçlar bu gereksinimlere eşit olarak büyüme ve revizyon göstermiştir. Sektörün koşulu olan mamullerin teknolojik inovasyonları gerçekleştirerek imal etmektir (Yazıcıoğlu, 2001,3).

İnsanların ürünlerine görsel süreci açısından bakıldığında, ürün formu, rengi, malzemesi ve diğer yönlerin birleşimi, ürünün dış görsel dilini birlikte oluşturur ve kullanıcıları etkiler. Tasarımcılar estetik ve kullanımın mevcut bilişsel yasalarını

takip etmeli, insanların duygusal ihtiyaçlarını karşılamalı, görsel dili kullanıcılar, ürünlerin kendileri ve tüccarlar açısından dengelemeli ve ürünlerin estetiğini en üst düzeye çıkarmalıdır.

Tasarım, sanatçının ruh haliyle veya karşı tarafın istekleri doğrultusunda bulunan mekânları düzenleyen, planlayan araç gereçleri uygun olarak yerleştiren, insan beğeni duygularına hitap edecek şekilde yapılan eserlerdir. Tasarımda en hit yapıtlara ulaşmak tasarımcının birinci gayesidir. İlginç yaratıcı tasarımlara örnekler aşağıda verilmiştir.

Görüntü3: Karim Rashid'in iç tasarımı, 2022

Kaynak:(URL 4: <https://kulturologia.ru/blogs/190222/52639/>)

Erişim Tarihi:19.10.2022

Karim Rashid bu uygulamada, kuvvetli görünüm ve simetrik hatlara önem vermiştir. Ortamı aydınlık göstererek keskin köşelerden kaçınmış soft bir temiz hava ve enteresan doku vermeye çalışmıştır. Simetri ve dengeyi beraber kullanmıştır.

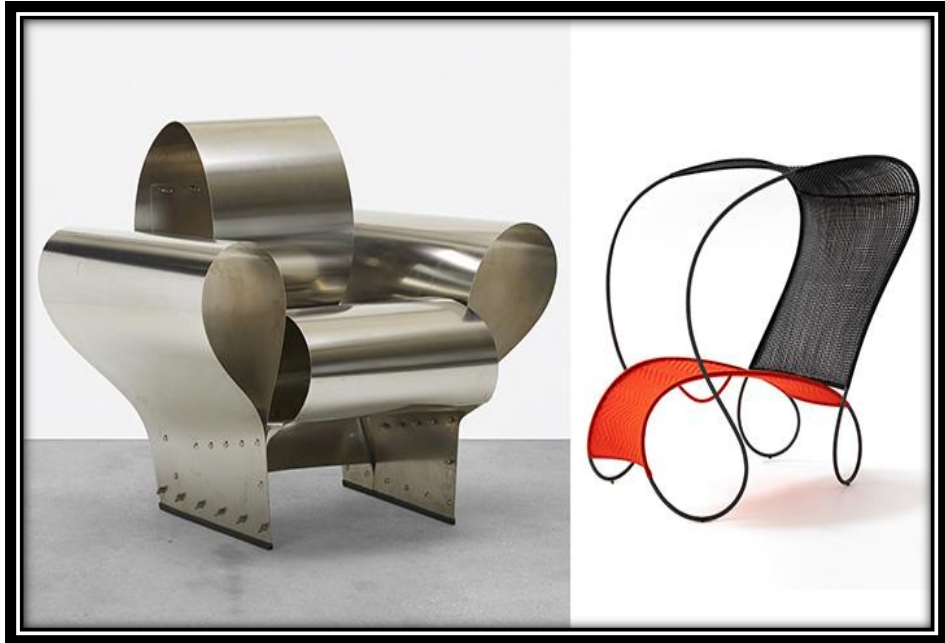
Görüntü 4: PatriciaUrquiola'nın mobilyaları, 2022

Kaynak : (URL 5: <https://kulturologia.ru/blogs/190222/52639/>)

Erişim Tarihi:08.10.2022

Görüntü 5: RonArad'danavangard mobilyalar

Kaynak : (URL 6: <https://kulturologia.ru/blogs/190222/52639/>)

Erişim Tarihi:11.10.2022

Endüstriyel Mobilya Tasarımı konusunda eğitime ve yeteneğe hakim olmak lazımdır. Uygulanacak tasarımlarda coğrafyası, kimliği, cinsiyeti, yaşı vb. konularda bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bu ışık altında tasarım planlanmalı, karmaşıklıktan uzak toplumun talebine arz edilebilecek formatta yapılmalıdır. Odaklanacağımız birinci neden, talep edenin odağına sahip olmaktır. Bu uygulamalar tasarımın başarıya ulaşmasını sağlayacaktır. Bölgemizin fotokopisi tasarım dünyasına çizilerek en başarılı, sonuç odaklı, ihtiyaca karşılık veren programlar yapılmalıdır.

Tasarım, son zamanlarda uygulayıcılar ve bilim adamları arasında bir yenilik kaynağı olarak büyük ilgi görmüştür. Çağdaş iş dünyasında ve akademide tasarım giderek daha önemli bir stratejik varlık olarak görülmektedir. Ayrıca, tasarım ve tasarımcıların değer yaratmadaki rolü, gelen açık inovasyon stratejilerinin bir parçası olarak kabul edilebilecekleri noktayla ilgili olarak büyümektedir. Gerçekten de tasarımcıları açık inovasyon süreçleriyle yönetmek, çeşitli sektörlerdeki şirketler için özellikle önemli hale gelmektedir.

1.6.3. Mobilya

Mobilya günlük yaşamın her evresinde koşulsuz kullanılan, içinde bulunduğu insanların hayatı boyunca gündelik ihtiyaçlarını, günlük oturma, gece yatma, acıktığında yemek yeme, başka bir yere seyahat etme, yorulduğunda dinlenme, iş hayatında çalışma, her türlü araç ve gereçlerin koyulması, muhafazası vb. birden fazla yerlerde ihtiyaç duyulan sabit veya götürülebilir eşyaların müşterek ismidir (Milliyet Hachette Axis 2000 Büyük Ansiklopesi,1999).

Genel olarak mobilya, sanat ve teknolojiyi birleştiren, kullanıldığı yeri keyifli hale getiren ve amaca göre donatan bir nesne olarak kabul edilir. Ancak bunun ötesinde, mekânın pratikliğini estetik olarak etkileyen, yaşam veya çalışma alanını sıcak, keyifli ve renkli bir ortam haline getiren farklı tasarımları içeren ürünlerdir. Mobilya kavramının çok eski zamanlardan beri var olduğu söylenebilir (Aksayar, 2006).

Mobilya sektörü, geleneksel olarak, hem yerel zanaat temelli firmaların hem de büyük hacimli üreticilerin bir arada bulunmasıyla karakterize edilen bir endüstri olmuştur. Küresel mobilya pazarı sürekli büyüme yoluna devam etmektedir. Büyük geleneksel pazarların yanında önemli bir rol oynayan, harcanabilir gelirin hızla arttığı gelişmekte olan pazarlar ile Türkiye'nin farklı bölgelerinde de pazar fırsatları gelişmektedir. Mobilya insanlara hizmet eder ve insanların öznel duygularından ayrılamaz. Bu nedenle, mobilya tasarımında kullanıcı deneyimi özellikle önemlidir.

Bir başka tanımla mobilya, “İnsanların, günlük yaşama yönelik sosyal ve kültürel temel gereksinimlerini güvenli ve konforlu bir şekilde karşılamak amacıyla genelde ağaç malzemeden oluşturulmuş işlevsel, estetik görünümlü kullanım eşyalarının tümü mobilya olarak tanımlanır” (Akbal, 2013).

Son yıllarda mekânlardaki metre kare küçülmeleri insanları tasarım olarak fonksiyonelliğe itmiş, yaratıcı inovatif ürünler dizayn etmelerine sebep olmuştur. Şekil.6.da yaklaşık 6 kişilik oturma alanı olan yuvarlak masanın dairesel döndürmeyle 12 kişilik insan gurubuna hizmet verecek şekle dönüşmesi günümüz ideal tasarımlarından bir örnektir.

Görüntü 6: TransformingFletcherCapstanTable Can DoubleIn Size At Push of Button (Dönüştürücü Fletcher Kaptan Masası)

Kaynak: (URL 7: <https://tr.pinterest.com/pin/291256300912408138/>)

Erişim Tarihi:4.11.2022

Asırlardır zamanına göre değişen ve gelişen, her kültür yapısı için kendini farklı özelliklere sokan mobilya, bulunduğu zamanlarda sürekli yenilenmeye ihtiyaç duymuştur. Mobilya birden çok ahşap ürünler ve yardımcı araç ve gereçlerin beraber oluşturduğu bir bütündür. Tasarımcının ve talep edenin isteklerine göre şekillenir. Kullanıldığı yer, çevre kimlik vb. etkenler mobilyanın dizaynını yakından ilgilendirir.

Mobilyayı tüketici açısından değerlendiren tasarımcı, mobilyanın faydacı ve estetik işlevlerini, sağlamlığını ve tasarım özelliklerini tasarımlarında birleştirmelidir. Üretici açısından mobilya, malzeme ve işgücü kaynaklarının rasyonel kullanımı ile üretilmelidir. Bir tasarımcı, inşaatçı ve teknoloji uzmanının sanatı, mobilyaların yüksek kalitede olması, konforlu çalışma ve yaşam koşulları sağlaması ve estetik gereksinimleri karşılaması için uzlaşmacı bir çözüm bulmaktır (Vetoshkin, Yu.I. Gazeev, M.V. Udachina, O.A., 2019).

İnsanlık için yararlı bir eser olan mobilya, yıllar içinde yenilikçiliğin ve hayalin idrak edebileceği sanatsal yapıt olarak önemli bir yer almaya başlamıştır. Maddiyatçı dünya düzeninin güzelliğe hizmetini ortaya koyar. Dekoratif özellikleri bakımından şu nedenlerden etkilenmişlerdir; Tasarımcı, imal edici ile talep edenlerin sanattan anlayış derecesi ve dönemin özellikleri. On dokuzuncu yüzyıl zanaatın tartışmalı olarak unutulmaya çalışıldığı ve boşlandığı bir endüstri dönemidir. Sanayi devrimiyle mobilya dönüşüme ilk tepkisini eski tarzları silip yenilikçi tarz sunmayla vermiştir (Błaszczak, ve ark., 2015).

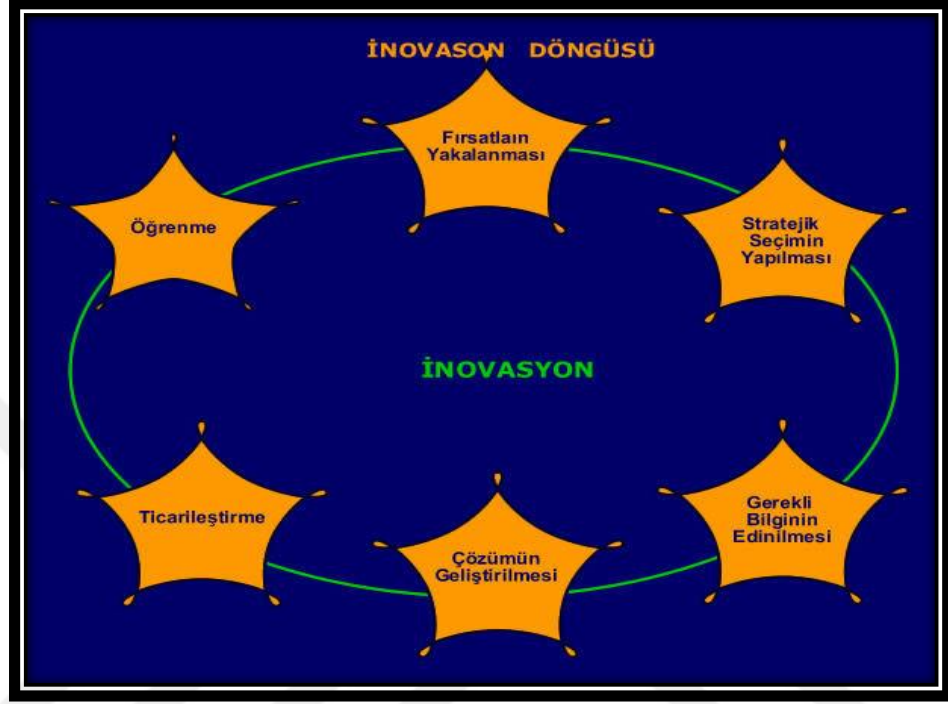
Mobilya endüstri sektörü dünyada olduğu gibi bölgemizde de büyük bir değişim ve evrim geçirmektedir. Firmalar ürün çeşitlerini, bölgedeki Pazar varlıklarını, ulaşım ağlarını, ürün ve isimlerini yenilikçi hale getirmek zorundadırlar. Tüm bunlar, tasarımcıların becerilerinin ve katma değer oluşturma ile ilişki kurma yeteneklerinin güçlü bir şekilde yükseltilmesini gerektirir.

1.6.4. İnovasyon

Modern ekonomik kalkınmanın ana itici gücünün fikri mülkiyet ve yenilik olduğuna işaret edilmektedir. Endüstriyel tasarımcılar, yaratıcı ekonomi alanında faaliyet gösteren şirketlerin inovasyon ve Ar-Ge (Araştırma Geliştirme) ekiplerinin güçlü ortaklarından biri haline gelmiş; Tasarımcılar, bir form veya yeni bir model üretmekten ziyade strateji ve yeni fikirlerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Endüstriyel tasarımcıların önce sıra dışı fikirler geliştirebilmeleri ve ardından bu fikirlerle ne yapacaklarına karar verebilmeleri, inovasyon başarısına odaklanan araştırmaların ilgisini çekecektir. Endüstriyel tasarımın yaratıcı

ekonomiye katkısı belki de en açık şekilde bu çalışmalarla anlaşılabilir (Toros, 2021,323).

Şekil 1: İnovasyon Döngüsü (süreci)

Kaynak: Schoen, Mason, Kline ve Bunch, 2005, s. 5

Erişim Tarihi: 11.11.2022

Şekil 1’de görüldüğü üzere inovasyon, insanlığın gelişimi için yaşama kalite katan, düşündükçe özgürleştirilen yeni, daha yeni özlemini doğuran yaratıcılıkla geliştirilen fikir ve ürünlerin piyasa da yerini bulmasıdır. Şekildeki süreçten de anlaşılacağı üzere inovasyon düşünmeyle başlar, insanın hayat döngüsüne göre dönenceyi tamamlar. Ülkelerin ayakta durması da fikir adamı olarak yenilikçi ruhların çokluğuna bağlı olduğu unutulmamalıdır.

“Endüstrilerde sürekli yeniliğin şu şekilde tanımlanmış: Sunulan ürünlerin ve gerekli üretim süreçlerinin sık sık yeniden tasarlanmasını teşvik etmek, ayrıca bir "inovasyon döngüsü" konsepti üzerinde çalışılması gerekliliğini ve çok çözümlü tasarım sürecinin kavramsal iyi bilinmesini” istemiştir (Majaro, 1988).

Yenilikçi yaratıcılığın, var olanların radikal bir şekilde yeniden yapılandırılması ve yeniden birleştirilmesi yoluyla yeni fikir ve kavramların sentezi olduğunu, inovasyonun ise yaratıcılığın sonuçlarının uygulanması olduğunu açıkladı. Tasarım sürecinde yaratıcılık güçlü bir araç olarak görülse de, genellikle geleneksel tasarım teorisinin mantıksal kurallarında tarif edilmesi kolay olmayan bir “yaratıcı sıçramanın” meydana gelmesiyle karakterize edilir (Geschka, 1996)

İnovasyon, geleneksel üretim modeline dahil edilen herhangi bir yeni fikir, yeni yöntem veya yeni projedir. Nesnel yeniliğin gerçekliğidir. Yenilik, mevcut uygulamayı dönüştürmeyi veya temelde yeni bir uygulama üretmeyi amaçlar. Bir faaliyet, ancak bu faaliyeti gerçekleştirmenin yenilikçi deneyimi diğer insanlara sunulduğunda gerçekten yenilikçi hale gelir. Bu yenilikçi deneyimin tanımını, tasarımını ve yayılmasını içerir. Yenilik, sorunların olduğu yerde başlar. Hedef belirledikten sonra, şu anda herkes için başarı koşulları yaratmak gerekir: Yenilik için bir ön koşul, yeniliklerin organizasyonel ve yönetsel resmileştirilmesinin varlığı ve değişen uygulamada düzenleyici konsolidasyonudur.

Ar-Ge ve inovasyon, pazar konumlarını korumak için çok önemli faktörlerdir. Bu, tüketicilerin değişen ihtiyaçları ve pazar baskısı tarafından gerekli kılınmaktadır. Değişen zevkler, ortaya çıkan ihtiyaçlar ve yenilikçi ürünlerin tanıtılması kilit konulardır. Mevcut trend, kişiselleştirme, ergonomi ve işlevsellik ile ilgilidir. Ekonomik konular da giderek daha önemli hale gelmektedir.

İnovasyon, yeni düşüncelerin (ürün, yöntem veya hizmet gibi) kıymet katan yeniliklere evirme aşamasıdır. İki aşamada bu süreci inceleyebiliriz. İnovasyon devamının getirilmesi açısından ilk aşama; orijinal ve yeni düşüncelerin meydana gelmesi gerekmektedir. İş ve para istenen ikinci aşama ise orijinal ve yeni düşüncelerin endüstriyelmesi, diğer bir ifade ile ekstra kıymet veren ürün, yöntem ya deneklere çevirmektir (Elçi, 2007: 7-8).

Teknoloji takipçisi firmaların tasarım yetkinliğinin altyapısını oluşturan yenilikçi tasarım yeteneği yaklaşımına tasarım yetkinliği ve inovasyonun ana konuları yansıtılmaktadır. Yenilikçi tasarımın yarattığı değer konusunda ayrıcalık yaratmak amacıyla strateji, kültür, teknik yetenekler ve maliyet kısıtlamaları bağlamında şirketin tasarım yönelimine doğru evrimine ışık tutmalıdır.

1.6.5. Estetik

Estetik, Yunancada izlenim, izlenimler, idrak, izlenim ile idrak etmek anlamına gelen aisthesis sözcüğünden ve objeye karşı algı, sezgi ve algı yoluyla temasa giren anlamına gelen aisthetikos sözcüğünden türemektedir (Çelgin G., 2018).

Güzelden, sanattaki güzellikten, sanatın kaynağından, sanat eserinin oluşumundan, sanatçının çalışmasından söz eden bilim dalıdır. Estetik insanoğlunun bakış açısına göre çirkine karşı güzeli savunan bilim dalıdır. Her zaman güzel üstün gelmelidir. Ama çirkinin de güzelden daha cazip geldiğini savunan düşünürler de bulunmaktadır. Kişilerin menfaatlerinden sanatın ve sanat eserinin üstün olduğunu benimsetir ve savunur. Estetikte kural beğeni duygusunun ruh varlığına nakşetmesidir. Sanat kurumlarıyla ve kuramlarıyla ilgisi kaçınılmazdır.

Estetik kurallara bağlı bir bilim dalı değildir. Keskin köşeli, taassupçu yaklaşımı benimsemez. Toplumda kültürden başlar sanat eserlerinin bulunduğu dönemdeki ruh halini, olguyu, çevre ve kent kimliğini esere yansıtır. Sanatçının ruh halinin eser üzerine dökülmesini sağlar. Eski çağlarla başlayan estetik felsefe, sanat, psikoloji alanlarıyla en etkin olmuştur. Estetik alanında bağımsız olarak kitap yazan 1950’lerde Alman filozof Alexander Gottlieb Baumgar’dır.

BorekSipek (2016), eserlerinde estetik ön planda tutulduğu mobilya, cam işçiliği ve çeşitli koleksiyonlar üretmiştir. Estetiği felsefeyle buluşturan sanatçı tasarımlarında özgün olmaya gayret etmiştir. Aşağıda estetik açıdan bir eserine yer verilmiştir.

Görüntü 7: Estetik Hasır Sandalye, BorekSipek (1949-2016)

Kaynak: (URL 8: https://www.lot-art.com/auction-lots/Borek-Sipek-1949-2016/2317-borek_sipek_1949-12.4.21-vendurotter)

Erişim Tarihi:24.10.2022

Estetiğin genel gayesi sanatsal öğelerin yaratılışlarını, ortaya çıkan eserlerin kalplerde verdiği hazzı his ve intibaları her yönüyle izlemektir. İnsanın yaratıcılık ruhunu takip eder. Estetik eğitilmiş veya eğitimsiz olarak sınıflandırılmaz. Kişinin veya sanatçının ruh haliyle meydana getirdiği yaratıcılık kabiliyetinin tezahürüdür.

Yaşam standartlarının iyileştirilmesi, giderek daha fazla insanın estetiğe ilgi duymasını sağlar. İnsanların evlerinde kullandıkları veya kullanmakta oldukları

mobilyaların bir kısmı iyi işlevliğe sahip olmakla birlikte, malzeme seçimi ve teknik seviye artması nedeniyle artık mevcut estetik ihtiyaçları artma eğilimi gösterir hale gelmiştir.

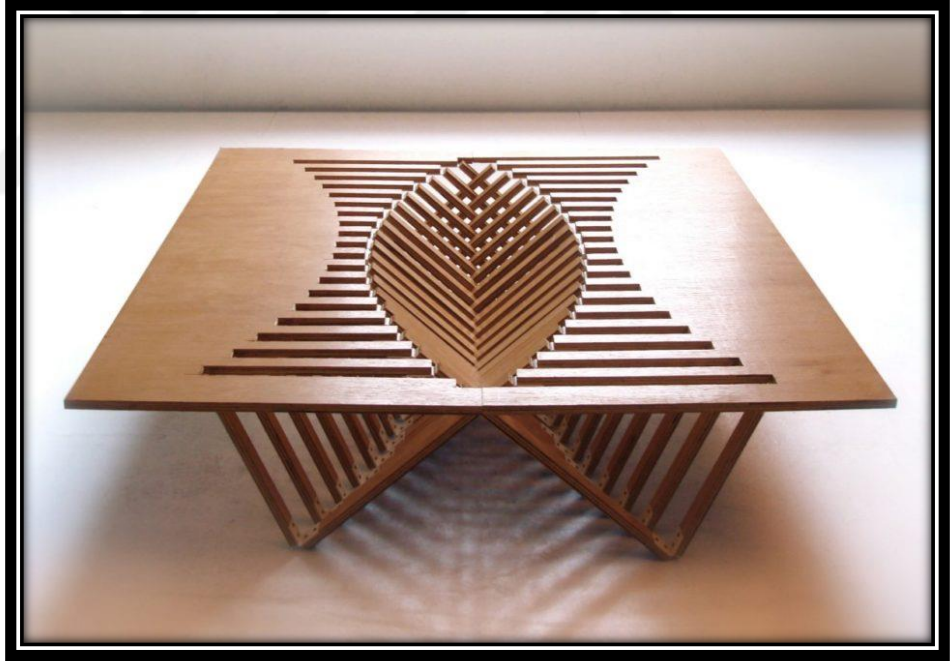
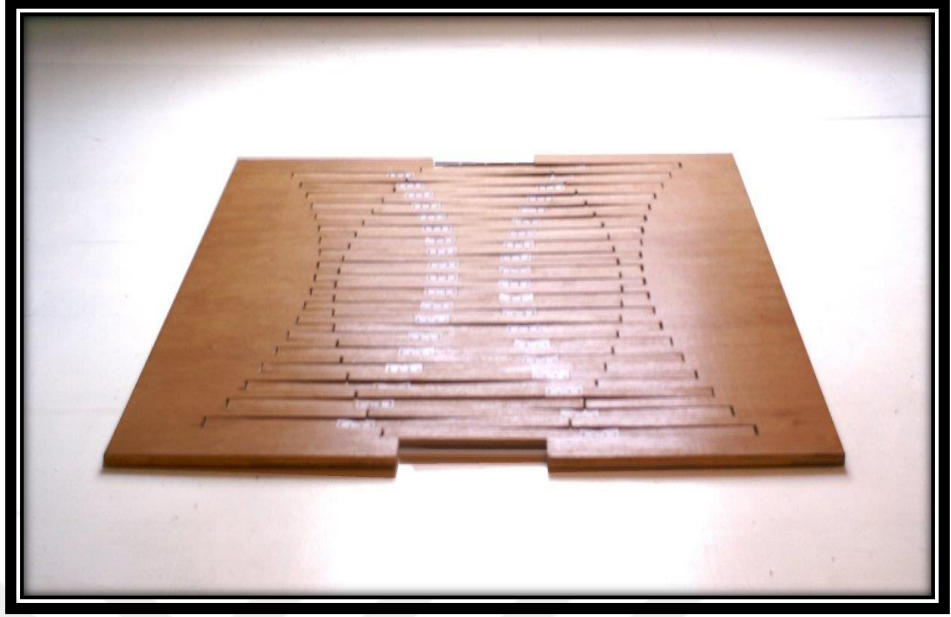
1.6.6. İşlevsellik

İşlev, diğer bir adıyla fonksiyon, en basit tanımı ile ortaya konan ürünün bir amaca hizmet etmesidir. Diğer bir tanımla, referans ettiği şeyin sonucudur (Önlü,2004)

İşlevsellik; bir ürünü basit sabit bir durumdan, en ince ayrıntısına kadar fonksiyonel, ihtiyaca cevap verebilir duruma ulaşmasıdır (Acar, 1992).

İşlevsellik, yaratma ruhunun duyguyla beraber ama duygusal olmayanı da tasarıma sunan, farkındalıkla beraber birden çok fonksiyona ev sahipliği yapan hislerin ortaya çıkmasıdır. Her tasarıma bir işlev yükler. Yüklenen bu işlevi, fonksiyonu kişileştirebilir, farkındalık oluşturabilir. Elbette, işlevsellik ve üst-işlevsellik üst düzey çalışmalar için yararlıdır ve tasarımları düşünce dimağında kurmak ve tasarlamak, pratik düzeyde yapaydır ve bir tasarımcının temel sentezleme hedefine karşı tutarlı bir bütün halinde biçim ve işlev olmayı gerektirir.

Görüntü 8: RisingTableby Robert vanEmbricqsFebruary 17, 2012

Kaynak: (URL 9: <https://www.core77.com/posts/21816/from-sheet-to-seat-robert-van-embricqs-rising-furniture-21816>

Erişim Tarihi:21.10.2022

Bu işlevsel tasarım ilk bakışta düz bir tahta parçasından ibaret olduğu sanılır. Her tasarımın altında bir neden aranmamalıdır. Burada bir masanın sadece dört

ayaktan ibaret olmadığı tezi işlenmiştir. Ortada şekil olarak kesilen tahtalar, birleşim kavelasıyla ve menteşesiyle konstrüksiyon yüklendiğinde karmaşık bir tasarımdan, tek bir parçadan yapıldığı, vurgulandığı görülmektedir. Tahtadan ayağa masa olarak kalkan bu tasarımda sadece ilginç estetik tasarım olmadığı, konstrüksiyonel olarak katlandığında işlevsel bir mobilya elemanı tasarımı olduğu gözlemlenmektedir.

Görüntü 9: Espace Loggia'dan çok işlevli yatak odası

Kaynak: (URL 10: <https://www.designyourway.net/blog/inspiration/cool-and-innovative-product-design-examples/attachment/compact-bedroom-by-espace-loggia/>)

Erişim Tarihi:29.10.2022

Görüntü 9'da günümüz mekânları gittikçe küçülmeye başlamış, mekânı en işlevsel kullanım haline dönüştürme çabaları içinde olmak için çabalamaktayız. Yatak odası takım olarak bir üniteye buluşmuş olduğu bu görüntüde mobilya endüstriyel tasarımının tüm enstrümanları kullanılmıştır. Sırasıyla yatak, oturma, dinlenme, çalışma, kütüphane, yemek odası gibi bir insanın günlük ihtiyaçlarına cevap verebilecek tek ünite komple takım fonksiyonelliğine sahip bir tasarım örneği verilmiştir.

Aşağıdaki görüntü 10'da ise, sehpa, dergilik, gazetelik, bilgisayar masası ünite olarak dizayn edilmiş ve görüleceği üzere kişinin çalışma adına her ihtiyacını karşılayacak şekilde planlanmıştır.

Görüntü 10: Geoffrey Graven tarafından tandem depolama alanı

Kaynak: (URL 11: <https://www.designyourway.net/blog/inspiration/cool-and-innovative-product-design-examples/>)

Erişim Tarihi:01.11.2022

İKİNCİ BÖLÜM

2. ENDÜSTRİYEL TASARIM

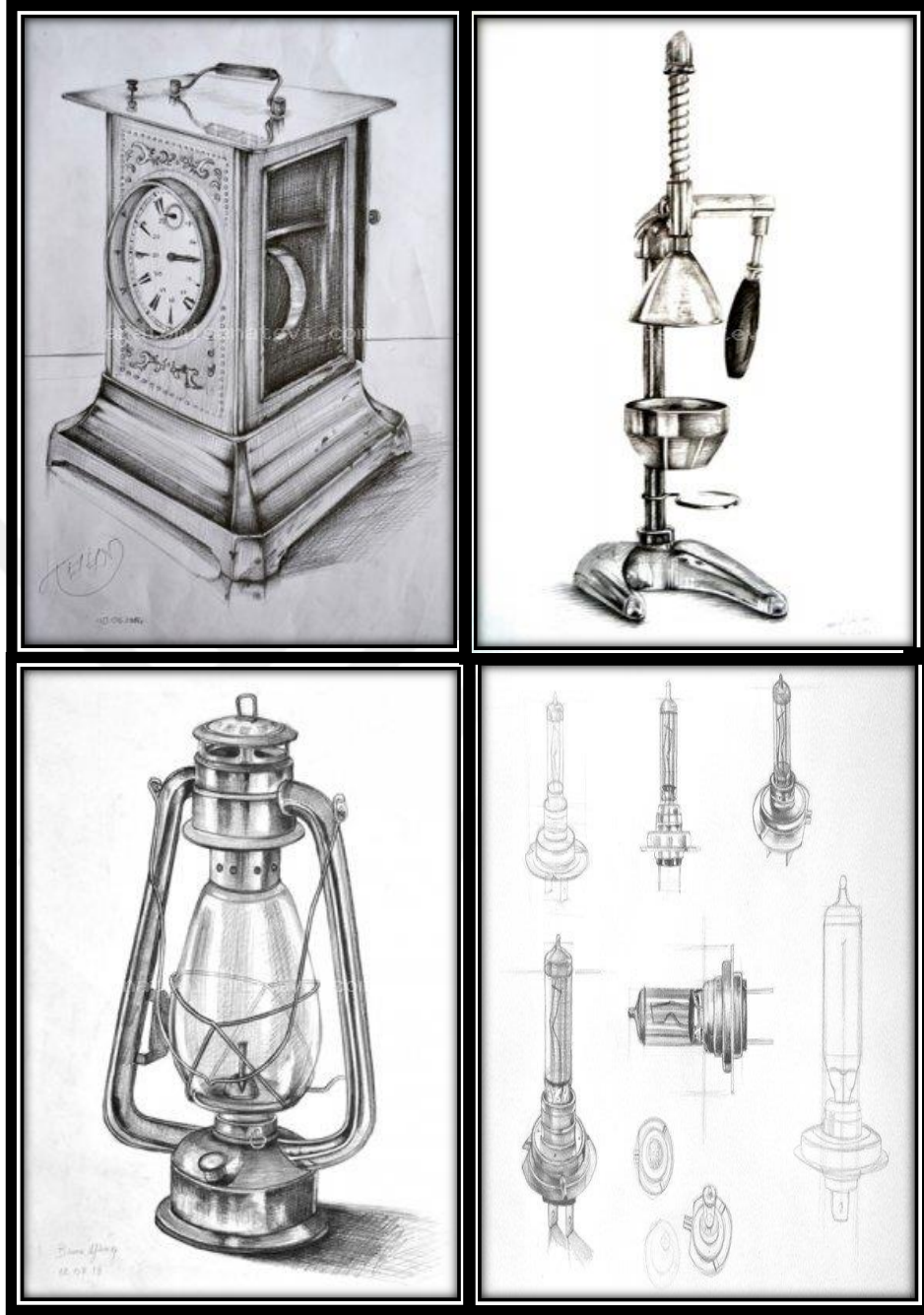
Endüstriyel Tasarım, tasarımın alt dalıdır. Genel anlamda tasarım tanımlandıktan sonra Endüstriyel tasarım tanımlanmalıdır. Tasarım bütün bir evreni kapsarken Endüstriyel tasarım adından da anlaşılacağı üzere belli bir dal üzerinde gruplandırılmaktadır.

Yapıtların endüstriyel dizaynının da değişik parametreleri beraber yorumlamayı icap ettiren sahadır. Bu alan üzerinde esas faktörler arasında dizayn yapan, o cismin görünüşünü ve tesir ayarını başkalaştıran, dizaynı belirginleştiren nesne olan gereç yerini bulmaktadır. Yapıtların endüstriyel dizaynında yapıyı meydana getirecek ve dizaynla alakalı emareleri buluşturacak kabul edilebilir gereçlerin değerlendirilmesinin ehemmiyeti sürekli büyümektedir. Mamul malzemeyi yerinde kullanmakla beraber büyümektedir, demiştir (Günel, ve Bayazıt, 2004, 33-46).

Endüstriyel dizayn, maddenin görünen yüzünün fonksiyonel ve imalatla bağlantısını üslup sunma aşaması tanımı yapılmıştır (Smets ve Overbeeke, 1995).

"Katılımcının akıbet durumunu gösteren ve çoğunlukla zıtlık içindeki unsurlar makine ile yapılan araçlar penceresinden çoğul imalata uyacak figürde gereç özelliğine egemen üç yönlü model düzenine geçiren imalat vasıtalarından oluşan bir meydana geliş, icat ve tarif aşamasıdır." şeklinde belirtmiştir (Heskett, 1980).

Şekil 2:Endüstriyel Tasarım Örnekleri

Kaynak: (URL 12: <https://www.anatomisanatevi.com/m/fotograflar-29.html>)

Erişim Tarihi: 08.11.2022

Endüstriyel dizayn anlık açıklama ile, “yapıtın genel görünümü ve işlevi” manasını taşımaktadır. Fikri mülkiyet kanunları kapsamında değerlendirildiğinde, “sadece yapıtın dekoratif veya estetik amaçla tasviri” anlamını taşır. Aralarındaki ayrılıkların açıklaması ise: Koltuk yapı elemanının değerlendirilmesinde “uygun

dizayn” anlatımının, koltuk gerecinin görünüm açısından beğenildiği ve oturma açısından uygun bulunduğu, ancak düşünce perdesinden izleniyor ise güzel veya çirkin mülâhazasına bakmaksızın belirgin olan detaylarıyla bahse konu koltuk görünümünden konuşuyor olacakları belirtilmiştir (World Intellectual Property Organisation).

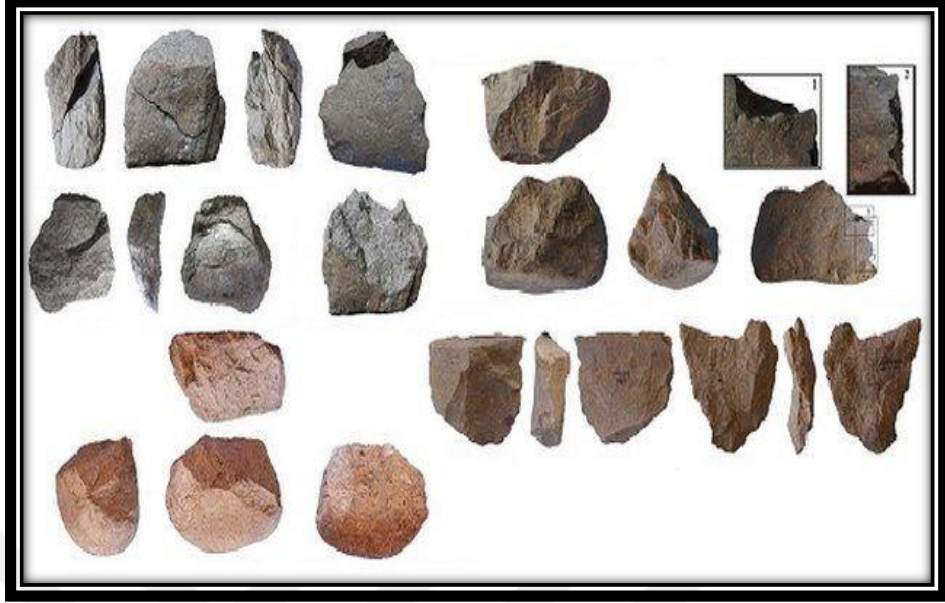
Teknoloji parkurunun gelişme göstermesi ve ihtiyaçların farklılaşması ile birlikte tasarım unsuru ön plana çıkmaktadır. Kullanıcı isteklerinin ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurularak yapılan tasarımlar, içinde bulunduğu endüstriyi de olumlu şekilde etkilemektedir. Bu sonuçla gerekli talebi karşılamak isteyen üreticiler gelişmiş teknolojik makinelerle(çoklu kesim yapabilen, bilgisayarlı işlem yapabilen vb.) seri üretime yönelerek bilgisayar destekli tasarım ve üretim programlarını kullanmaktadırlar.

2.1. Endüstriyel Tasarımın Tarihi Gelişimi

Endüstriyel tasarım toplumların en küçük yapı taşı olan ailelerin, günlük ihtiyaçlarının artması, gelişen ve büyüyen ailelerin daha fazla olanaklara gereksinim duyması sonucuyla başlamıştır. Aslında tasarım, insanın var oluşundan itibaren yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Her zaman değişime ve gelişime gereksinim duyan canlı ve düşünen varlık olan insan, hayatını kolaylaştırmak ve hızlandırmak için sürekli farklı materyaller ve araçlar kullanarak aslında tasarımı hep planlamıştır.

Endüstriyel tasarımın insanoğlunun dünyaya gelmesiyle temelleri atılmıştır. Tarihi olayları incelediğimizde ilk insanlardan başlayarak sürekli çağın medeniyet seviyesine göre gelişme gösterdikleri izleniyor. Her topluluğun kendine münhasır bir tasarım veya tasarımlar sunarak hayatlarını daha yaşanabilir hale getirmeye çalıştıkları görülmektedir. İlk aletlerin taş olarak başladığı sonra deri, kemik, ahşap malzeme vb. ihtiyaçlara göre değişerek ve gelişerek günümüze kadar ulaştığı görülmektedir.

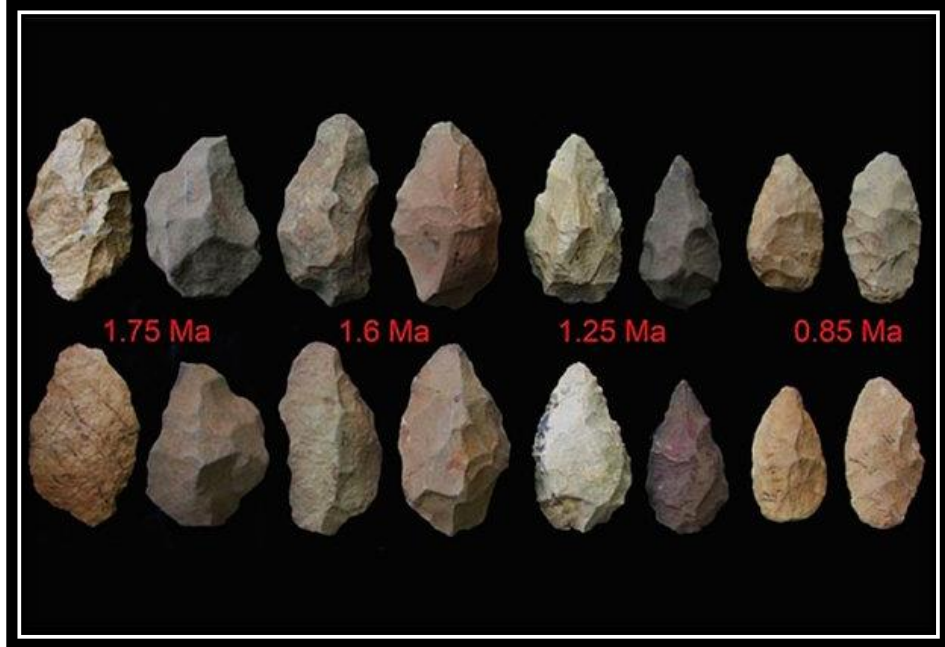
Görüntü 11: Kenya'da Turkana Gölü kıyı kesimlerinde bulunan 3,3 milyon yıllık olduğu tahmin edilen dönemin taş aletler.

Kaynak: (URL 13: <https://www.bbc.com/news/science-environment-32804177>)

Erişim Tarihi: 8.11.2022

Görüntü 12: Bu taşlar şekilleriyle beraber eğitimsiz görünüyorsa da arkeologlar nazarında araç tanımına denk gelmektedir.

Kaynak: (URL 14: <http://www.tayproject.org/haberarsiv20155.html>)

Erişim Tarihi: 8.11.2022

Bunlar, büyük olasılıkla kesme için kullanılmış, daha büyük kayalardan kesilen keskin taş parçaları içerir. Araştırmacılar, 700.000 yıllık zaman farkının, üretim yöntemlerinin ve kullanımın zaman içinde nasıl değiştiğini ve daha da ilerlediğini ortaya koyduğunu söylüyor. Bilim adamları Kenya'da keşfedilen aletleri kimin yaptığını bilmiyorlar."Bu, Australopithecus gibi türlerin taş aletler yapacak kadar zeki olabileceğini, bunun gibi görevleri yerine getirmek için bilişsel ve manipülatif yeteneklere sahip olduklarını gösteriyor" diye açıklanıyor (Harmand, vd. 2015).

Endüstriyel tasarımın Türkiye’de 1950 yılından itibaren farkındalık kazanmaya başladığı görülmektedir. Çünkü Türkiye’de küresel hareketlerin etkisiyle sanayileşme bu dönemde başlamıştır. Devletin sanayi politikaları ve özel müteşebbislerin çabaları tam yerini bulamamıştır. Batılı ülkeler dev markalar oluştururken ülkemizde markalaşmanın ne kadar az olduğu gayet ortadadır. Doğu Karadeniz bölgemizde ise endüstriyel tasarım kavramının ve çalışmasının daha geç anlaşıldığı aşikârdır.

İnsanlık onurunun ayaklar altına alındığı, yaşam hakkının gasp edildiği, insanın en önemli hakkı olan yaşam hakkını insafsızca etkileyen 2. Dünya savaşı beraberinde yeni araştırmalarla beraber üretim usulünü de ortaya çıkarmıştır. Maliyetin öne çıktığı, seri üretim ve daha nitelikli endüstri ürünleri ortaya çıkmıştır. Mobilyada sentetik birleştiriciler, Petro kimya esaslı yan ürünler yenilikçi olarak gelişmiştir. Modernizm, İskandinav Modernizmi, Pop Art, Uluslararası Stil, Hi-Tech, Yeşil Tasarım, Postmodernizm, Minimalizm ve Organik Tasarım mobilya dizaynı dallarında geniş açılı tasarım hareketleri insanlığın beğenisine sunulduğu görülmektedir. (Çiftçi ve Demirarslan, 2021, 1607-1627).

Modernizm 2. Dünya savaşıdan önce çıkmasına karşın savaş sonrası meydana çıkan bütün sanat hareketlerini etkilemiştir. Bu savaşlarda, öncesinde ve bitiminden sonra bütün sanat tarzlarında bütüncül dizayn üslubuyla dizaynırların yeni eserler, planlamalar meydana getirmeleri vaat mevzusudur. Bütün hareketler modernizmin Tüm akımlar Modernizmin “tarz fonksiyonları takip eder” bildirilerine

eş zamanlı veya karşı meydana gelecek şekilde ilerleme olmuştur. Mobilya dizaynı 20. Yy süresince tasarımcıların, iç tasarımcıların ve endüstriyel tasarımcılarının birleştiği bir mevzu ortaya çıktığı görülmüştür. Fonksiyonellik ve tarz İkinci Dünya Savaşı öncesinde, Fonksiyonellik ve tarz 1950’lerde, 1960 ve 1970’li senelerinde teknoloji, ihtiyaç ve estetik, 1980 hayatında anlam, 1990 hayatında ise yararcılık ve laboratuvar koşulları mobilya dizaynının da birincil elemanlar olarak ortaya çıktığı görülmüştür (Çiftçi ve Demirarslan, 2021, 1607-1627).

İnsanların zamanla değişen ihtiyaçlarına karşılık endüstriyel anlamda da değişimler meydana gelmiştir. Örneğin, önceden üreticiler mobilyada üst üste ağaç malzemeleri sıkıp birleştirebilmek için manuel kollu aletler kullanırken şimdi de basınç ve sıcaklık ayarlı baskı makineleri kullanmaktadır. Bununla beraber gerekli kapasiteyi yakalayabilmek için ise çok katlı baskı makineleri geliştirilmiştir. Bu aşamada tasarıma etkisi ise malzemeyi kalıpsal olarak eğip bükebilme imkânı doğmuş olup tasarımcıların önündeki bir kısım engeller kaldırılmıştır denilebilir.

2.2. Endüstriyel Tasarım Eğitiminin Kurumsallaşma Süreci

Bauhaus dizayn Okulu’nun ABD’deki yansımalarına ve tasarım eğitimi ile endüstri arasındaki ilişkilere bakıldığında Laszlo Moholy Nagy ile karşılaşılır. Moholy-Nagy’nin 1939’da Chicago’da Walter Gropius ve bir takım arkadaş katkılarıyla kurulan tasarım okulunda Silikon Vadisi misalindeki gibi sanayi ile ilk temasını savuma endüstrisinden yararlanılarak kurmuştur (Findeli, 1991).

Endüstriyel dizayn öğretimi ile sanayi birlikteliğiyle planlara misal olarak Salford Üniversitesi’nin Unilever ve yerel iki işletme şirketi ile 2002 ve 2003 senelerinde meydana getirdikleri verilebilir. Birlikte çalışma ile yenilik seviyesini sanayide çoğaltmak ve eğitim alan ferdlere öğrenme alanı oluşturmak gaye edilmiştir (Evans ve Spruce, 2005).

Türkiye’de Yükseköğretim- sanayi birlikteliğinin temelinin Endüstri yeniliğine kadar indiği, İTÜ’nün Mühendishane-i Bahr-i Hümayün (İmparatorluk Deniz Mühendishanesi) ismiyle 1773’te, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nin ise Sanayi-i Nefise Mektebi isminde 1882 senesinde resmiyet kazanmış olduğu aşamaları ile ifade edilmiştir. Bu iki Yükseköğretim eğitimi

kurumunun Endüstriyel ürün tasarımlarında program açmış Türkiye de ilk olmaları dikkate alınması gereken güzel bir konudur (Özcan, 2006).

Türkiye'de endüstriyel tasarım eğitimi ile büyük sanayi kuruluşlarının işbirliğinde 1980'li yıllarda uygulanan ihracata yönelik politikaların ve Avrupa Birliği ile 1995 yılında imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasının etkili olduğu düşünülebilir (Er, 1993). 1990 yılından itibaren Endüstriyel tasarım okulları sanayi ile birlikte Ar-Ge, karşılıklı öğrenci öğretimi yaparak iş birliğine gitmişlerdir (Evyapan ve Korkut, 2004, 137-159).

Günümüz koşullarında KOSGEB destekli teknik öğretmen, mimar ve iç mimar vb. unvanlara sahip kişilerin endüstri ile iş birliği içinde olabilmesi için adımlar atılmakta olup bununla birlikte endüstride tasarım ve üretim hatlarında planlı bir üretim gerçekleştirilmektedir.

2.2.1. Endüstriyel Tasarım Alanındaki Ekoller

19. yüzyılda İngiltere'de tasarımcı ihtiyacını karşılamak için çeşitli Tasarım Okullarının açıldığı, 1852'den sonra Sanat Okulları olarak yeniden adlandırıldığı ve daha sonra ilkokullarda desen derslerinin ders olarak yer aldığı izlenmektedir. (Özsoy, 2003: 62).

Endüstriyel tasarım alanında yetiştirilen tasarımcıların Türkiye’de üç meslek branşına ayrıldığını söyleyebiliriz. Akademi Okulu, Tatbiki Okul ve Ortadoğu Okulu, Ondokuzuncu yüzyılın bitimine doğru Osmanlılarda beaux-arts Fransız eğitim düşüncesi ağırlıklı kendini hissettirse de akademi okulu ile insanlığın acımasız yüzü 2.Dünya savaşının bitiminde Türkiye Cumhuriyetinde Bauhaus Alman modeliyle ilerleyen tatbiki okul büyük ayrılmalar göstermiştir (Zumhof, 2020). Diğer yandan Ortadoğu Okulu ise içinde bulunduğu kurumsal ve düşünsel çerçevede diğer okul türlerinden bariz farklılıklar göstermektedir.

Sanayi üretiminin niteliksiz estetiği ve sanayinin toplumsal yaşama etkileri nedeniyle, Avrupa'da daha önce el sanatlarına dönüşü vurgulayan birçok sanat akımı zamanla sloganlarını değiştirmiş ve "edebiyatın belirlediği standartlar, toplumsal yaşam" anlayışına dönüşmüştür. Bilimler ve teknolojik süreçler artık sanatçılarla

buluşmalı". Ruskin ile birlikte Arts and Crafts hareketinin kurucularından olan Morris, konuşma ve yazılarında “sanat eğitiminin değiştirilmesi, yeni ihtiyaçlara yönelik yeni sanat eğitiminin verilmesi, günlük hayatın bir parçası olması gerektiğini” savundu (Şahin, 1995: 13)

Görüntü 13: This English-produced “Morris Chair” design dates back to the year 1866. Courtesy V&A Picture library

Kaynak: (URL 15: <https://artsandcraftshomes.com/interiors/evolution-of-the-morris-chair>)

Erişim Tarihi : 22.10.2022

Morris Sandalyesi 1866 yılında, yatar sırtlı, yüksek kolçaklı ve istenen eğim derecesini ayarlamak için çentikli yatar koltuk versiyonu olarak tasarlanmıştır. Ergonomi ve estetiğin insan anatomisine uygun düşünüldüğü bu eser koltuk kumaşıyla da şık bir görünüm sağlamaktadır. William Morris kumaş desenleriyle de ün salmış bir tasarımcı olduğu da unutulmamalıdır. Daha çok teknolojik ürünlerden değil sanatsal el becerisine dayalı ürünler tasarlama ve imal etme işini savunan bir tasarımcı olarak bilinir.

2.3. Endüstriyel Tasarım Süreçleri

Diğer kavramlar ile mukayese edildiğinde; Endüstriyel ürün tasarımında uygulamayı yenilikçilikle temellendirme, gelişmiş bir tarz ve tasarımcı yenilik düşüncesinde doğru özelliğe yönelmekte ve ayrıntıyla beraber bitirilmektedir. Temel seviyelerden söz ettiğimiz bu gösterimlerin ara seviyelerine inildiğinde, gelişmesi gereken bir tasarım ve ayrıntılaşma seviyelerinde modelleme, Ana aşamalarından bahsettiğimiz bu sürecin ara aşamalarına indirgendiğinde ise, tasarımın geliştirilmesi ve detaylandırma aşamalarında prototip, en iyi bilim aşamalarında faal olarak kullanılmaktadır (Uluçay, 2021).

Zamanın gelişmesi ve değişmesiyle birlikte tasarım anlayışı da değişiyor ve tasarım sadece ürün geliştirmeden ibaret değil; Ayrıca birikimleri, yöntemleri ve milletleri dizayn etmeye başlamıştır. Bu durum ise, tasarımcıların birden fazla meselede konuya vakıf hale gelmesini gerektirir olduğunu bildirmiştir (Stewart, 2011).

Endüstriyel tasarım süreci, yalnızca endüstri ile sanatın, estetiğin ve teknolojinin iç içe geçtiği gelişmekte olan sıra dışı bir konu değil, aynı zamanda sonsuz katma değer potansiyeline sahip bir ekonomik büyüme modelidir. Çünkü endüstriyel tasarımın özü, tekerlekli araçların tasarımı, modanın tasarımı, aksesuar tasarımı, mobilya tasarımı, her türlü ekipmanların, teknolojik materyallerin, sanat yapıtlarının vb. gibi endüstriyel ürünlerin tasarımıdır. Bu nedenle endüstriyel tasarımın sonsuz katma değer potansiyeli, ürünlerin katma değerini katlamasında kendini göstermektedir.

Endüstriyel tasarım süreçlerinde farklı farklı tasarım modelleri ileri süren tasarımcılar veya araştırmacılar olmuştur. Kimi daha az tasarım sürecinin vurgusunu yapmaktayken kimi de tasarım süreçlerini genişletip farklı bakış açılarını savunmuştur.

2.3.1. Problem Tanımlama

Endüstriyel tasarımlarda genel manada ne, neden, neye, kime ve ne için ile başlayan kavramlarla başlangıçlar sağlanabilir. Tasarım aşamasında probleme dayalı ürün geliştirme çalışmaları genellikle beğeni toplamış olup toplumun ihtiyaçlarına

yönelik güzel adımları da beraberinde getirmektedir. Örneğin, Karadeniz yöresine ait problemlerin başında yağmur yağışlarının sık düşmesi sebebi ile ve denize yakınlık göz önüne alındığında nem derecesinin yüksek olması sebebi ile de rutubet gelmektedir. Özellikle ahşap malzemeleri nem etkilemekte olup bu Karadeniz bölgesi için problem teşkil etmektedir. Mobilya açısından düşündüğümüzde ahşap malzemeler için rutubet miktarları ortalama %12-15 iç mekân için uygun aralıklardadır. Rutubet miktarları bu aralıkta olmayan ve üretimi bitmiş bir ağaç malzemenin kendi içinde reaksiyon gösterip fiziksel değişim geçirmelerinin muhtemel olduğu söylenilebilir. Bu tür fiziksel değişimlerin önüne geçebilmek veya ahşap malzemelerde fiziksel bozulmaları en az seviyeye indirmek için rutubet miktarlarının iyi ayarlanması gerekmektedir.

2.3.2. Planlama

Tasarım ve üretim aşamalarının olmazsa olmazı planlamadır. Geçmişten günümüze endüstriyel üretimlerde başarıya ulaşabilmek için tasarım ve üretim aşamalarında iyi bir planlamayla yürümek şirketlere düzenli bir üretim bandı sunmuştur.

Geleneksel yöntemler denilen planlı ve sistemli bir yöntemin olmadığı dönemlerden yola çıktıkça; beceri ve deneyimle başlayarak; Zamanla, taslak planlamanın eklenmesiyle tutarlı tasarım yaklaşımları görünür hale geldi (Koçkan, 2012, 87-130).

2.3.3. Araştırma

Bir tasarımcının zihninde canlandırdığı nesneleri gerçeğe dönüştürebilmesi için o konu hakkında yeterince bilgiye sahip olması gerekir. Mutfak dolaplarında alt modüllerin yüksekliklerinin standart beyaz eşya yüksekliklerinde tasarlanması gerektiği gibi ölçüsel etkenler. Mutfak alt dolaplarında derinlik mesafesinin insanların erişebileceği mesafelerde olması gibi fiziksel etkenler. Özellikle günümüzde ön plana çıkan veya çıkarılmaya çalışılan engelli bireylere yönelik özel tasarım ve üretimlerin gerçekleştirilmesi gibi bu tür eylemler belirli araştırmalar sonucunda ortaya çıkmaktadır.

İnsanların içinde bulunduğu yaşam tarzları, kültürleri, bulunduğu bölgedeki iklimler de yeni çözüm arayışlarına ışık tutmuştur. Sıcak iklim bölgelerinde yada yaz aylarında insanı serinleten sırt ve oturum kısmı fileli ofis koltukları buna örnek olarak kabul edilebilir.

2.3.4. Oluşturma

Sentez derecesi; Yaratıcılık, biriken bilgilerin rehberliğinde yeni fikirlerin ve çözümler için yeni alternatiflerin belirlendiği derecedir. Bu oldukça eğlenceli ve keyifli tasarım derecesidir. Sentez derecesinin temel gayesi, tahlil sonucunda toplanan veriler bazı ana hatları belirlemektir. Gönderilen alternatif eskizler tüm beklentileri karşılamalıdır. Bu kompleks düşüncelerin en aşağıya indirildiği merhaledir. Bu, problemin amaçlarının, önerilerinin ve sınırlarının net olduğu, kritik değişkenlerin net olduğu, kısıtlamaların bilindiği ve tasarımcı için seçeneklerin net olduğu durumlarda geçerlidir. Başarı sağlanabilmesi için alt görevlere bölünmesi gerekir. Alt görev hedefleri, yeni bir çözüm oluşturmak için değiştirilebilir (Yorulmaz, 2013, 127- 143).

Tasarımı yapılacak olan ürün için gerekli veriler toplanıp, kullanıcı ihtiyaçları ve ne için kullanılacağı belirlendikten sonra artık bu verileri tasarım çizgisine aktararak ürün oluşum süreci başlamaktadır.

2.3.5. Değerlendirme

Yorumlama esnasında idare ve tasarımcıların önsezileri, mamul malzeme değerlerini, siyasi ilkeler, teknolojik ilerlemeleri, malzeme kullanılabilirliğini, iş şartlarını, şirket izlenimlerini, ürün hattı entegratörlerini ve devam edip etmeyeceği sorununu gündeme getiren başka ürün sonuçlarını değerlendirir. Sürecinde üst yönetim ve tasarım takımı öngörülerini, üretim maliyetlerini, peki devam etmeye veya üzerinde çalışmaya karar verirler. Sürdürme kararının, mamul malzemenin büyük bir portföy gösterdiği, ve mamul malzemeni güçlendirilmesinin başka aşamalara geçilmesi gerektiğini söyledi (Başok, 2006, 1951, 1974).

Ürün oluşumunun özellikle üç boyutlu tasarımının tamamlanmasının ardından ürün için gerekli hesaplama süreçleri başlamış olup, istenilen ihtiyaca ne kadar cevap verilebildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Ürün, kullanıcı isteklerini tasarımda

karşılasa bile gerekli maliyet hesapları, üretim süreleri, ürün tasarımında kullanılan özel aksesuarların üretilebilirliği gibi etkenlerden sınıfta kalabilir.

2.3.6. Yeniden Yapılandırma

Her yeni tasarım için özellikle üretilebilirlik seviyesini yakalamak nadir yaşanan bir durumdur. Üretim yapılabilecek seviyeye kadar gelebilmiş tasarımlar için değerlendirme kısmında eksiklik veya geliştirilebilirlik durumları söz konusu olduğunda tasarımı yapılan nesneye yönelik tekrar bir revize çalışması oluşmaktadır.

Yapılan revizyon çalışmaları sonrası ürün için tam anlamıyla tamamlandı diyebilene kadar bu döngü devam etmektedir. Nihai karar verilip tasarımı sonlanan ürün ise gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra üretim bandına indirilebilir.

2.3.7. Tanıtım ve Pazarlama

Tanıtım ve pazarlama stratejileri hem kullanıcı grubu hem de rekabet ortamında üreticiye bir takım avantajlar sağlamaktadır. Tasarım sürecinde olan nesneler daha tasarım aşamasında kullanıcıya yönelik nasıl bir sunum yapılabilir ne gibi ihtiyaçları karşılayabilir gibi çözüm önerileri sunarak devam etmektedir. Bu düşünce yapısı ile endüstride aynı tarzda ürüne sahip olan üreticiler için tanıtım ve pazarlama büyük ayrıcalıkları ön plana çıkarmaktadır. Günümüz teknolojisi kullanılarak pazarlanan ürünler televizyon, internet vb. gibi araçlarla geniş kitlelere hitap edilebilmektedir.

2.4. Endüstriyel Tasarımda Kullanılan Yazılım ve Donanımlar

Gelişen teknoloji ağı sayesinde hemen hemen tüm endüstriler, birçok işini dijital uygulama ve programlarla beraber yürüterek kendilerine kolaylık sağlamaktadırlar.

Çalışmada CAD araçlarını inceleme ve kullanım seçeneklerini belirlemeye verilen cevaplar incelendiğinde, öğrenme programlarında 3Ds Max ve Rhinoceros programlarının ön plana çıktığı fark edildi. Öte yandan, bulut tabanlı bir program olarak Autodesk Fusion, ilk iki programla yakından ilişkilidir, demişlerdir (Bodur ve Togay, 2020).

Mobilya veya iç mekân tasarımında kullanılan bilgisayar programları ile otomotiv, makine resim, kalıpcılık, inşaat, mimari tasarım, peyzaj, torna tesviye vb. gibi endüstri alanlarında kullanılan bilgisayar programları işlevlerine göre değişebilmektedir. Üretim aşaması için düşünüldüğünde endüstrilerde bilgisayarlı üretim makineleri, uyumlu olan tek bir programla da çalışabilmektedir. Mimari röleve ve plan işlerinde kullanılan Autodesk firmasının bir yazılımı olan Autocad programının mobilya endüstrisi için delik delme makinesi ve yüzeysel işleme yapabilen CNC makinelerine uyumlu olabilmesi gibi.

2.5. Endüstriyel Tasarımda Yeni Kavramı ve Tasarım Konusu

Endüstriyel tasarımın çıktısı olan son ürün, Özgün endüstrilerdeki haliyle, iç detaylar ve objelere evrilmiştir. Özgün tasarım endüstrisini yönlendiren dijital dünya ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi endüstriyel tasarımı da etkiliyor; somut ürünlerin sayısı azalıyor, dijital etkileşim giderek daha önemli hale geliyor ve tasarımdaki vurgu, fonksiyonel mamuller meydana çıkarmaktan özgün tasarımlar yapmaya yönlendiriyor. Dijital dönüşümün çeşitli yönlerini keşfetmek için endüstriyel tasarımı uygun bir meslek haline getiren tasarım, üretim ve deneyim süreçleri. Ayrıca tüm dünyanın hızla dijitalleşmesi, endüstriyel tasarımı yeni iş modellerine uyum sağlamaya zorlarken, adaptasyon sürecinde uzun bir yol kat etmiş olan film, reklam ve müzik gibi diğer yaratıcı sektörleri de anlamaya ve takip etmeye teşvik ediyor. Hem ekonomik (küresel maddiyat, küresel özveri vb.) hem de kültürel dönüşüm konusunda geniş bilgi içeren yaratıcı endüstriler literatürünün endüstriyel tasarımcılar için vazgeçilmez bir kaynak olduğu bildirilmektedir (Toros, 2021).

Tasarımlarda yenilikler ardından zorlukları da getirebilmektedir. Gelişen aksesuar ağı, ürün yapıları, tasarımcıları ve üreticileri doğrudan etkilemektedir. Günlük hayatımızda en çok kullandığımız kapıları ele alalım, değişen aksesuar yapıları ile beraber tasarım, üretim şekilleri ile beraber işçilik ve konstrüksiyon şekilleri de değişebilmektedir. Buna gömme menteşeler, sessiz çalışan kilit sistemleri, ses geçirmeyen akustik tip kapılar vb. gibi örnekler verilebilir.

Ürün tasarımı, büyük ölçüde insan deneyimine, yaratıcı düşünceye ve ilgili bilgiye dayanan, amaca yönelik bir problem çözme faaliyetidir; dayanıklı ürün

geliştirme için yaratıcılık ve yenilikçilik araçlarını neyi nasıl gerçekleştirebilir tasarım anlayışı ile entegre ederek yapılmalıdır (Goel and Singh, 1998).

2.6. Endüstriyel Tasarımda İnovatif Yaklaşımlar

Yenilikçi tasarım, yalnızca tasarım sonuçlarının yenilenmesini değil, aynı zamanda benimsenen tasarım yöntemleri ve ilgili metodoloji de dahil olmak üzere yenilik amacıyla tüm tasarım faaliyetlerini de ifade eder. Sanatın gelişiminde kalıtım, referans ve yenilik birbiriyle yakından ilişkilidir. Miras ve referans olmadan yenilik olmaz. Miras ve referans araçlardır ve yeniliği amaçlar. İnsan tasarım sanatının tarihi, tasarım sanatı trendlerinin sürekli değişiminin ve tasarım sanatı stillerinin sürekli yeniliğinin tarihidir. Geleneksel kültürün manevi özüne dayanan Türk çağdaş ürün tasarımı, içsel itici güçten yoksun değildir çünkü miras ve yenilik arasındaki diyalektik ve birleşik ilişki, ürün tasarımı geliştirmenin temel yasasıdır.

İlmin ve çağın gereklerine ilişkin meydana çıkan inovasyon (yenilikçilik); yeni pazarlanabilir ürün, modern bir tarz, modern üretim teknikleri ya da modern toplum hizmetine geçirmek veya hazırda bulunan ürün çeşitlerini, tarzları ve insanlığa yarar sağlamak olarak adlandırılabilir. İnovasyon yalnızca, her türlü yenilikçi düşüncelerin, teknik alt yapının, ilmi gelişmelerin meydana sunulması ya da ilerlemesi olarak bilinmesi gerekmektedir. Yenilikçi düşüncenin en değerli ayrıcalığı, oluşan düşünce ufkunun, mamulün, aşamaların, iktisadi ve insanlığa olumlu katkı vermesi aynı zamanda ticaret metası olmasıdır (Gül, 2012).

Mobilyada gelişen teknoloji sayesinde daha yeni hizmetler sunulabilmektedir. Örneğin günümüzde mobilyada metal aksam, cam ürünler, kumaş türevleri ve yenilikçi boya veya vernik türleri ile bütünleşmektedir. Kullanım amaçları doğrultusunda görsel heyecan uyandıran, farklı tarzlar yakalayan ürünler kullanıcının gönlünü fethederek pazarda yerini almaktadır. Üretim hatlarında değişikliğe ya da gelişime önem veren üreticiler yeni tarz mobilyalarda değişimi yakalayabilmektedirler.

Endüstriyel tasarım, inovasyonun önemli itici gücü olarak giderek daha da fazla tanınmaktadır. Küresel çağ teknolojileri, kaynak kullanımında verimli çözümler ve çoklu sonuç faydaları yoluyla inovasyon alanını genişletirken, tasarım odaklı

düşünme yaklaşımlarının ve tekniklerinin uygulanması, insan merkezli katılımcı süreçler ve sosyal olarak paylaşılan bir vizyon ve etki yoluyla inovasyonun potansiyelini her zaman artırabilir.

2.6.1. Ar-Ge

Araştırma, insan ufkunda bulunmayan düşünceleri, bilgileri keşfetmeyi ve uygun koşullarda uygulanmasını amaçlayan bilimsel, yaratıcı, teknolojik çalışmalardır. Geliştirme dediğimizde akla ilk gelen ise, bilinen ilmin veya teknolojik verilerin tertiplenerek eskisinden daha fazla yararlı seviyeye getirme etkinliğidir (Aygen, 2006).

Araştırma veya geliştirme süreçleri tasarım ve üretim için büyük öneme sahiptir. Karadeniz bölgesi ele alındığında iç ve dış mekânlarda kullanılacak olan ürün guruplarını iklim koşulları doğrudan etkileyebilmektedir. Metal için hızlı oksitlenmeye, ahşap malzemeler için renk solması veya ahşabın kendi içinde çalşıp şekil değiştirmesine mevcut iklim şartları neden olabilmektedir. Araştırmanın önemi burada ortaya çıkıp bu sorunları çözebilecek bulgular incelenip sorunların ortadan kaldırmaya yönelik geliştirmeler yapılmaktadır. Ahşap malzemelerin Karadeniz ikliminde çürüme ömrünün uzatılması için emprenye yapılması Ar-Ge sonucudur.

2.6.2. Tasarım

Tasarım hakkında farklı yorumlamalar yapılmış olsa bile neticede aynı noktada birleşmektedir.

İnsanın zihninde canlandırdığı nesne veya ürünü hayal gücünde geliştirerek çizgisel olarak çizime dökebilmesidir denilebilir.

Tasarım, gündelik yaşamda uygulanan araçlardan ve gereçlerden, endüstriyel ürünlere, teknolojik günümüz dünyasından ilim edinme faaliyetlerden, estetik, ergonomi, felsefe vb her türlü konuları yakından etkileyen bir konudur. Bu tasarım kavramı etkisine dayanarak: Bir problemi çözmek için geliştirilen bir plan veya fikir olduğu söylenebilir (Yılmaz, 2019).

Tasarım genelde çok farklı bir olgudan oluşmaktadır. İşlev olarak aynı ürünü bile düşünen en az beş kişinin o ürün için zihninde tasarladığı bakış açısı bile değişik

olabilir. En önemli nokta ise endüstride ihtiyaca cevap veren tasarımlardır. Aşağıdaki Tayvanlı öğrencilerin tasarladığı ve uyguladığı ürün dünyanın en üst düzey tasarım enerjisini bir araya getirmekle kalmamakta, aynı zamanda markaların tasarım güçlerini gösterdikleri bir eser olarak sergilenmektedir (Görüntü 14).

Görüntü 14: Maison ve Object, çit koltuğu, tasarım ve üretim Wang, Sheng-Wen. 2019

Kaynak: (URL 16: <https://mom.maison-objet.com/en/product/130947/bar-chair-round--chair>)
Erişim Tarihi:02.11.2022

2.6.3. Estetik

Estetik, sözcük anlamı “duyusal algı ile ilgili, duyarlık ile ilgili” manası taşımaktadır. Baumgarten'in güzellik, sanat, sanatsal yaratıcılık gibi estetik olarak tanımladıktan sonra geniş uygulama bulduğunu belirtmiştir (Enen, 1976).

Güzellik fikri tartışılması sürecinde, yüce, yüce, trajik, zarif, tatlı, çirkin, komik ve kaba kavramlarını analiz eden estetik beğeni yargısı, bir dünya üzerinde derin bir yansıma olarak algılanmaya başlamıştır. sanat eseri ve ona yol açan yaratıcı düşünce (inisiyatif). Sanayi devriminden sonra sanat ve teknoloji arasındaki karşıtlık, "güzel" ve "faydalı"nın aynı nesnede bulunabileceği ve hatta bulunması gerektiği tezini doğurmuştur. Endüstriyel estetik olarak da bilinen bu görüş, fabrika yapımı nesnelerin, işlevsel niteliklerini görünümüleriyle eşleştirerek onlara eklenmesi gerektiğini savunmuştur (Hayward, 1975).

Estetik, ürünleri kullanıcılara farklı yorumlayabilme imkânı sunmaktadır. Özellikle Karadeniz bölgesinde mukavemet açısından betonarme yapılan yayla evlerinin dış cephelerinin ahşapla kaplanarak doğa estetiğini bozmayan bir estetik görünüm sağlanmaktadır.

2.6.4. Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik düşüncesi 40 yıl evvel ortaya çıkmış, 1987 senesinde yayımlanan “Brundtland Raporu” değerini zamanla yükselterek, dikkat çektiği görülebilmektedir. Büyüyen sanayinin neden olduğu çevresel kaynakların tahribi ve tüketimi, üretim süreçlerinin sürdürülebilirliğinin önemini artırmış ve buna bağlı olarak sürdürülebilir tasarım düşüncesi oluşmuştur. Çevresel sorumluluğun en önemli sosyal sorumluluk olduğunu söyleyebiliriz. İşletme; Üretim fonksiyonlarının çevre sorunları ile birlikte ele alınması ve çevreye duyarlı sürdürülebilir üretim teknolojilerinin bilinçli olarak uygulanması gerekmektedir. Sürdürülebilir tasarım konseptinde sorumluluğun sadece tasarımcıya değil, aynı zamanda üreticilere de ait olduğunu belirtmiştir (Sert, 2022).

Sürdürülebilirlik anlam olarak, geçtiğimiz yüzyılın en değerli kavramlarından biridir. Sürdürülebilirlik; ekonomik kalkınma, sosyal kalkınma ve çevre koruma konularını kapsar (Kuşat, 2012).

Son yıllarda kurumsal sürdürülebilirlik kavramı hem örgütsel teoride hem de uygulamada giderek daha önemli hale gelmiştir. Kurumsal sürdürülebilirliği neyin oluşturduğu ve bunun en iyi nasıl elde edilebileceği konusunda hala netlik olmasa da, birçok bilim insanı, kurumsal sürdürülebilirlik ilkelerinin benimsenmesi için sürdürülebilirlik odaklı bir organizasyon kültürünün benimsenmesi gerektiğine inanıyor (Linnenluecke ve Griffiths, 2010, s. 357).

Günümüz üretim sanayisinde sürdürülebilirlik kavramı rekabet ortamı açısından önemli bir etken olduğu aşikârdır.

Kullanıcı sayısının çoğalıp nüfusun genişlemesi gibi etkenler üretimlere doğrudan yansımaktadır. Talepleri karşılamaya çalışan üreticiler kendi içlerinde yaptığı yeniliklerle beraber üretim hatlarında hız kesmeden üretim yapmak istemektedirler.

2.6.5. Pazarlama

Pazarlama, pazar incelemesi ve reklam içinde olmak kaydıyla mal ve hizmetlerin tanıtılması ve satılması eylemi veya faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Özgünay, 2020). Zamanımızda pazarlama, şirketlerin büyüme amacı için stratejiler ortaya koyma işidir. Birden fazla endüstriyel yatırımcılar, piyasada var olabilmek için tanıtım yapmak, mal ve hizmet sektöründen payını almak için çalışır, amaçlarına varmak için, para için pazarlama yöntemini her zaman kullanır. Günümüzde çeşitli yayın organları, görseller, dijital algı olanakları vb yollarla pazarlama sektörü etkin kullanılmaktadır (Altınışık, 2022).

Pazarlama etkeni endüstride büyük değişikliklere sebep olmaktadır, iki ayrı firmada aynı ürünü pazarlayan kişilerden biri başarılı olup daha çok ürün siparişi alırken diğeri ise daha az seviyelerde kalabilmektedir. Aslında işin özü tamamen pazarladığınız ürünü ne kadar diğerlerinden farklılaştırarak tanıtılabildiğinizdir.

2.6.6. Risk

Risk, insanın normal yaşamında ve iş yaşamında çok fazla yer almasına karşın belirsizlik sözcüğüyle anlamsız şekilde karışmakta aynı zamanda yer değiştirdikleri de sıklıkla görülmektedir. Yapı olarak risk tahlil edilirken, ilk önce belirsizlik durumu ve sonrada maruz kalınan bir belirsizlik ortamının meydana çıktığı fark edilmektedir. Geniş açılımıyla risk tasvir edilirse umulmayan neticelerle karşı karşıya gelme varsayımı olduğu sonucuna varabiliriz. Beklenmedik durumlardan kaynaklanan bir belirsizlik olduğu sonucuna ulaşabiliriz, demiştir (Kaya, 2018).

Teknik olarak risk; Ortalama değer etrafında varsayım kıymetinin yaklaşık değer civarında oluşması ile tabir edilebilir. Risk, olumsuz bir olayı ifade eder çünkü bir yatırımın zarar görme olasılığı olarak ifade edilir (Arman, 1997).

Başta finansal piyasalar olmak üzere piyasada faaliyet gösteren her iş kolu risk kavramına çok duyarlıdır. Her iş kolu karşılaşılabileceği olası riskleri ölçmek ve bunlara karşı tedbir almak ister. Teoride pek çok yöntem geliştirilmiş olsa da, risk ölçümü hala şirketlerin ve bankaların geliştirmeye çalıştığı alanlardan biridir, demiştir (Kaya, 2018).

Riskler sistematik ve sistematiklik içermeyen risk olarak iki guruba ayırırız. Piyasa riski, bütün iş yatırımlarının geri olumlu dönüşünü olumsuz yöne çeviren risk olarak tanımlayabiliriz. Sistematik risk ise, maddi, siyasi ve sosyal alanlardaki değişmelerden meydana gelir. Firma tarafından kesinlikle kontrol edilmesi zordur. Sistematik risk türleri arasında siyasal risk, getiri miktarı riski, geçer değer riski, toplumsal pahalılık riski bulunur (Kaya, 2018).

Gerekli pazar araştırması yapılmadan, kullanıcı ihtiyaçları belirlenmeden yapılan ürün tasarımı ve bu tasarımlara yönelik yapılan üretimler bile risk oluşturmaktadır.

2.6.7. Etkileşim

Etkileşim, tüketicinin üretkenliğini, keyif olma duygusunu, bilgi edinme talebini, iletişim kurma isteğini yükselten fıkirdir. Medya iş yerleri, reklamcılar ve reklam isteğinde bulunanlar karşılıklı iletişimin izleyenler ve alıcılar üzerinde algılarını anlamıştır. Tasarım etkileşim ile insanlar temel alınarak rastgele bir mal veya hizmeti ile etkileşimi kolay hale getirme sanat yapıtı adıyla açıklanabilir (Candemir 2019).

Zamanımızda değişik görüntüler, resimler ve hareketli imgeler Bilgi iletişim ağına işlenmekte ve bunların üzerlerinde tüm değişiklikler yapılabilmektedir. Modern teknolojik ekipman ve yazılım sayesinde kullanıcı için içine sokan,birlikte devam edebilecek yapıtlar meydana getirmektedir.Eş zamanlı hayali yerlere iletilen veya hayali yerde oluşturulan dijital veriler internet yardımıyla aynı anda çok uzaklara iletilmesi, çok sınırsız yerlere ve kişilerle paylaşım içinde olması mümkündür. Yeni medya kanallarının geliştirilmesinde teknolojik açıdan inovatif tasarım çeşitlerine önem verilmesi, dijital ağda çoğaltılabilen, değiştirilebilen, ve tesir edilebilir sanat ve dizayn önde gelmeye başlamıştır. Bilgisayar teknolojisinin izleyicinin veya kullanıcının aynı anda çalışmaya tepkileri hakkında geri bildirim vermesini sağladığını belirterek etkileşimin önemine dikkat çekmiştir (Candemir 2019).

Çalışma masasında uzun saatler geçiren kullanıcıyı değerlendirdiğimizde kullandığı mobilya grubu ile etkileşim içinde olmaktadır. Kullanıcıya kolaylıklar

sağlayan masa üstü prizleri, kâğıt saklama gözleri, gizli çekmeceleri gibi özellikler ürünü benimseyen kullanıcı için bir bağ unsurları olmaktadır.

2.6.8. Kullanıcı Deneyimi

Endüstriyel tasarımın ilk aşamalarında, kullanıcı yönelimi büyük ölçüde fiziksel araştırma ile sınırlıydı. Ergonomistler başlangıçta ürün ve kullanıcı arasındaki fiziksel ara yüze odaklanmış olsalar da zamanla bu yetersiz kalmış ve kullanıcıların ürünlerle olan bilişsel ve duygusal ilişkilerini anlamak için tasarımda artan bir ihtiyaç olduğunu söylemiştir (Margolin, 1988).

Endüstriyel tasarım geliştirmede tüketicinin tasarımı olumlu veya olumsuz süreçler bazında değeri anlatılmıştır. Her zaman bir kullanıcı tasarımı dönemi olmuştur. Günümüzde kullanıcı yönelimi, tasarımda kullanıcının varlığının değiştirilmesine dayanmaktadır. Kullanıcının tasarımda dikkate alınması gereken bir unsur iken, artık tasarım değerlendirmede önemli bir kriter haline geldiğini ve tasarım süreçlerinde kullanıcı uygulamalarının yer almaya başladığını söyledi, demiştir (Oygür, 2006).

Kullanıcılar sadece ürün kullanıcıları olarak görülse bile hiç fark edilmeden yapılan tasarımları da etkilemektedirler. Ürün kullanıcıları zaman içinde yaşadığı deneyimleri ürünlerini yenilemek istediğinde bu deneyimle beraber ihtiyaçlarını belirleyerek yenilemektedir.

2.6.9. Disiplinlerarasılık

Bireysel tasarım ekipleri arasında bilgi paylaşımı ve yeni bilgiler edinmek, işbirlikçi ürün geliştirmenin anahtarıdır ve en yeni ürün tasarım çözümlerini elde etmek için çok faydalı bir stratejidir diye söylemiştir (Yoshimura and Yoshikawa, 1998).

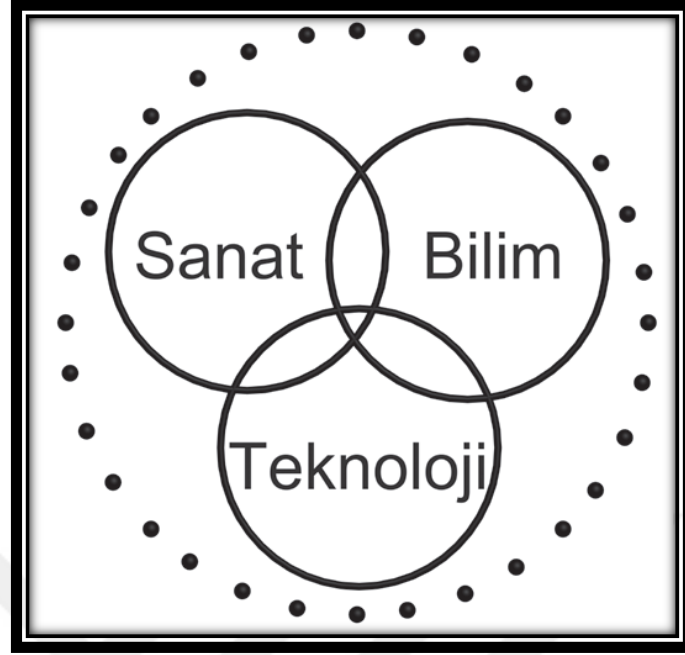
Disiplinlerarası tasarım, tüm bağlamı dikkate alarak birden fazla disiplini içeren bir ürün tasarlamayı amaçlar. Metaforik hiyerarşi, tasarım sürecine tüm disiplinleri uygun şekilde dahil etmek için gerekli materyalleri yapılandırmıştır. İlgili her disiplinin sürekli katılımı, bu tasarım yaklaşımını tamamen disiplinlerarası ve tasarıma uygulanabilir hale getirir.

Çeşitli disiplinlerle ilgili malzemelerin tasarım ve ilerletilmesi, hazır deneyim eksikliği ve konuyla ilgili uzmanları, mühendisleri ve bilim adamlarını çekmenin zorluğu nedeniyle sınırlıdır. Ek olarak, elektromekanik ürünlerin tasarımı ile ilgili problemlerin çözümü için araçlar, yöntemler ve otomatik sistemlerin geliştirilmesi konusunda çok az araştırma bulunmaktadır. Bu esnada sistemin entegrasyonu, önem arz eden parça ve montajların mevcut bir tesiste tasarlanması ve üretilmesi son derece önemlidir. Bu da yeni ürünlerin üreticiler için adaptasyonunun kolay olabilecek stratejik veri seçmek pazara ilk defa üretilmiş ürünlerin pazara sunulması kısa süre içinde olacaktır, demiştir (Altan, 2008).

Bir ürün farklı ürün grupları ile birleşerek ortaya tarz ürünler çıkabilmektedir. Mobilyada ahşap malzemeler var olduğu düşünülmektedir fakat ahşap malzemenin yanı sıra metal aksamlar, cam türevi aksamlar, aydınlatma aksamları vb. ürün grupları da birleşerek mobilyayı tamamlayabilir. Bir ofis masasının ayak kısmı komple metal olup sadece üst tablası ahşap esaslı bir malzemeden bile olsa o ürüne ofis mobilyası denilmektedir.

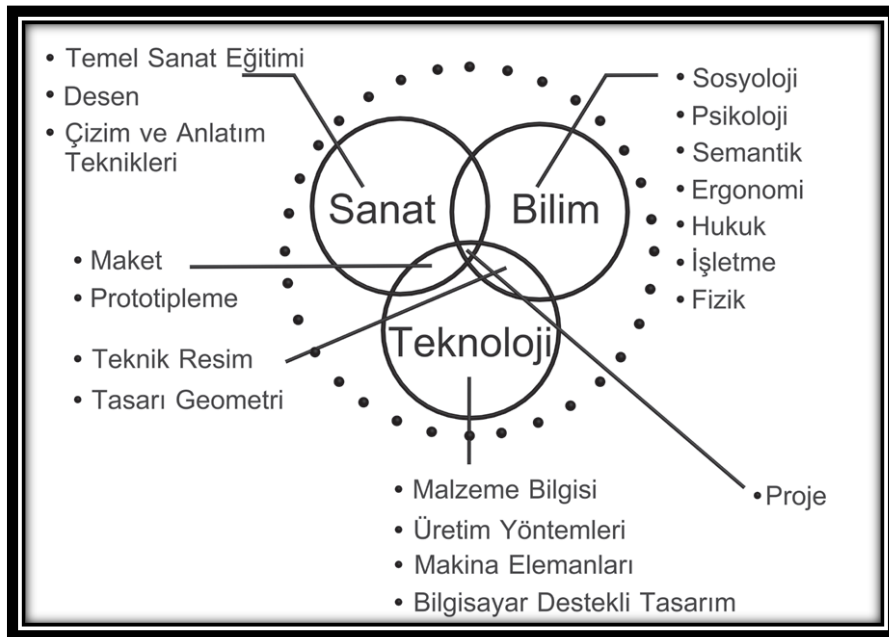
Teknoloji ile gelişen Endüstriyel tasarımın ana ilkelerinden bahsederken yalnızca tek ana ilke göz önünde bulundurularak eğitim bilimi yapılamayacağını sav olarak sunmuş, aksine tasarım (dizayn) eğitim biliminin bir bütün olarak donanımlı bilgilerle aktarılması gerekliliğini işaret etmiştir (Cross, 1982). Planlama yolu ile endüstriyel tasarımı verdiği örnekte eğitim modelinde disiplinleri ilim, teknoloji ve de sanat ilkeleri ile tümlemiştir (Findelli, 2001), (Şekil 3).

Şekil 3: Endüstriyel tasarım eğitimi için önerilen model (Findelli, 2001)

Bu günkü teknolojik eğitim ile endüstriyel tasarım alanında verilen okuldaki temel dersleri Findelli'in sınıflandırmasında sanat, bilim ve teknoloji ile analizi disiplinleri olarak modellenir (Şekil4).

Şekil 4: Endüstri ürünleri tasarımı eğitiminde verilen derslerin Findelli'nin bilim, sanat ve teknolojiden oluşan endüstriyel tasarım modeline göre sınıflandırılması.

İnsan bir tasarım yaparken içinden gelen duygunun tüm disiplinlerle birleşerek dışavurumuyla esere ulaşır. Tasarım hem sosyal hem de insan odaklı bilimdir. Disiplinlerarası çalışma baskıcılığı ortadan kaldırır, teknik olarak üretimi, malzeme kullanımını ve bilimini en önemlisi insan odaklı olacak şekilde tasarımı yapıtlaştırır.

Çağımızda disiplinler arası yenilikçi tasarım eğitimi keşfedilmesi gereken bir öğretim tarzıdır. Tasarımın özünden tasarım, problemleri keşfetme, sorma, analiz etme ve çözmeye yönelik sistematik bir uygulama sürecidir. Tasarım sürecinde uygulama yenilikten, yenilik ise uygulamadan ayrılamaz. Bu nedenle, tasarım pratiği disiplinlerarası alanın derinliklerine inmeli, üretim sürecini, teknik süreci, pazarlamayı, marka yönetimini ve diğer ilgili disiplinleri anlamalı ve öğrencilerin yenilikçi düşünme ve sistematik bir rol oynamak için pratik yeteneklerini geliştirmelidir. Bu nedenle, yenilikçi düşünme ve pratik yetenek tasarım eğitimi reformunda kilit konulardandır.

2.6.10. İnsan Odaklılık

Tüketici her zaman tasarım için en önemli faktör olmuştur. Zamanımızda tüketiciye eğilim, tüketicinin tasarım içindeki yerinin değişimine sebep olmaktadır. Önceden tüketici tasarım açısından dikkate alınması gereken etkenken, zamanımızda yapılan tasarım yapıtının ölçülmesinde önem haline gelmiş ve tasarım yapılırken tüketici isteğinin planlanmasında olayın içinde kendini bulmuştur diye, söylemiştir (Oygür, 2006).

İnsan doğası gereği sorgulayan bir varlık olduğundan tasarımlarda eleştirel bakış açısıyla ürün zenginleştirmede kullanıcılar ve kullanıcı istekleri, yapılan tasarımları etkilemektedir. Endüstri sanayisi insanların günlük hayatlarını kolaylaştırıcı tasarımlara yönelirken kullanıcıların istekleri doğrultusunda ilerlemektedir.

Performansa dayalı kuruluş yöneten iş sahipleri çalışan elemanlarını sınıfına bakmadan bir numaralı emanet olarak kabullenirler. Elemanlarına onları taltif edici, benimseyici, kucaklayıcı ve insan olduğunu, çalıştığı birimin kendisinin her şeyi olduğunu hissettirerek hedef kitlesinin insan olduğunu benimsetirler. Çalışanlar

gösterilen bu davranıştan dolayı kuruluştaki yerinin önemini kavrar ve kendisini insanca değer verildiğini hisseder. İnsan odaklı kuruluşların her yönüyle başarısı, geleceği ve toplumdaki yeri artarken doğru orantılı olarak ekonomik olarak da marka değeri artar.

2.7. Teknoloji ve Endüstriyel Tasarımın Evrimi

Teknoloji ve tasarım konsepti, mamul malzeme geliştirme aşamasında tüketicilere, tüketici kullanıcı dostu bir deneyim sunmayı hedeflediğini söylemektedir (Çifter, 2011).

Günümüzde teknoloji ve tasarımın etkileşimi, birçok farklı teknolojinin kaynağı olan yenilikçi ürünler olduğu için tasarım süreci üzerinde radikal bir etkiye sahiptir. Teknolojinin gelişmesi, tasarım disiplininin bakış açısının yenilenmesine katkı sağlamış ve böylece nesneleri ürünle birlikte bir deneyim olarak görmeye başlamıştır (Akoğlu, 2009).

Teknolojinin gelişim göstermesiyle birlikte, tasarımda bundan etkilenmiş ve değişime uğramıştır. Öte yandan, teknolojik etki en çok bilgi ve iletişim teknolojileriyle ilgilidir. Günlük hayatımızda kullandığımız ürünlerin değişmesinin nedenlerinden biri de BİT'in (Bilgi ve İletişim Teknolojileri) hayatımıza hızla girmesidir. BİT'in etkisi altında, özellikle internetin elde ettiği başarı ve hızı göz önüne alındığında, işlemler tek bir bilgisayardan başlamış ve birçok bilgisayar/sistemi içeren büyük ağlara ve veri yapılarına dönüşmüştür. Bu dönüşüm sırasında ortaya çıkan en önemli kavramlardan biri bulut bilişimdir. Bulut uygulamaları, sınırlı bir bilgisayardan uzaktan veri yönetimini içerir. Tasarım açısından, mekân ve zamandan bağımsız bir süreç, tasarımın doğasına uygun olarak zenginleştirilmiştir. "Bulut iş birliği" sayesinde farklı tasarımcıların mekân ve zamandan bağımsız olarak farklı mekânlarda çalışabileceğini ve ekip olarak işbirliği içinde çalışabileceğini söyledi (Uluçay, 2021).

Günümüzde kullanılan bilgisayar destekli tasarım programları ile beraber kullanıcılara birebir istediği ürünü sanal ortamda gösterebilme yetisi ile tasarımlar yapılabilmektedir. Bilgisayar ortamlarında yapılan tasarımlar ürün üretilmeden

kullanıcılara yaşam alanlarında duruşlarını sergileme imkânı sunmakla beraber tasarımda oynama imkânı da vermektedir.

2.8. Kullanıcı Temelli Endüstriyel Tasarım

Kullanıcı, tüketici olarak adlandırılma yerine başka bir ilişkisi olduğunu, ürünü alma işlemini gerçekleştiren ve sağlayan faktörler ise kullanıcının satın alma ve etkenler ürün kullanıcı ilişkisinde kullanıcının sahip olma, satın alma eylemlerinde birincil rol oynadığını belirtti. Ürün-kullanıcı ilişkisi, eylem kullanımı, kullanıcının yaşadığı öznel süreci ifade eder diye söylemiştir (Tütüncü, 2011) .

Kullanıcı; Endüstriyel tasarım disiplininde pasif bir kavram olarak kabul edilirken, kullanıcı merkezli ve katılımcı tasarım gibi kavramlar, ürün tasarımında kullanıcıyı bir amaçtan ziyade tasarım sürecinde aktif bir unsur haline getirmeye çalışılmıştır (Tütüncü, 2011).

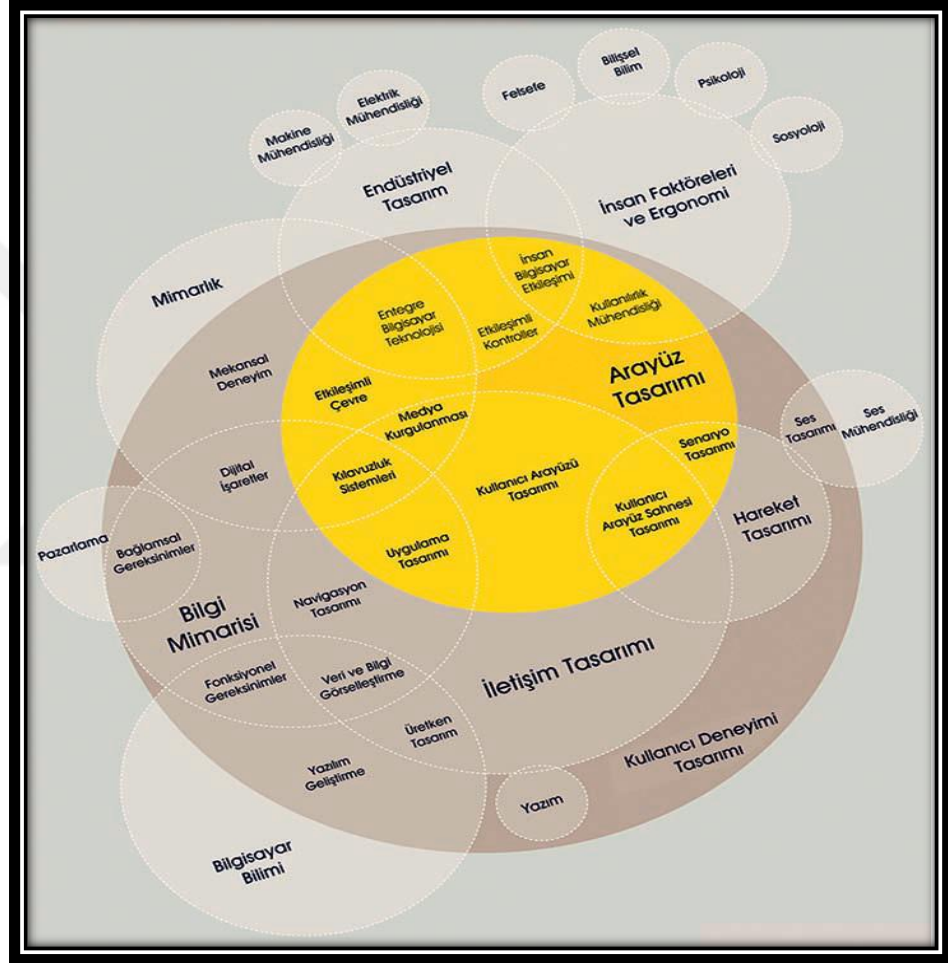
Tüketici Mobilya tasarlanırken, üreticiden satın alınırken ve sonrasında tüketicinin etkisi mobilya ile beraber bir çerçevede değerlendirilmesi gerekir. Tasarımcılar mobilyayı tasarlarken bu süreçte tasarladıkları eserleri satacakları şahısları tüketici değil kullanıcı diye sınıflandırıldığını söylemişlerdir (Sanders, Dandavate, 1999). Bu nedenle, kullanıcı merkezli tasarımın olması şaşırtıcı değildir. Başarılı endüstriyel tasarım yaklaşımları önemlidir (Green & Jordan, 1999).

Endüstriyel tasarım yapanlar en önde çalıştırılmaktadır. Yeni ürün tasarımcıları ifa eden öngörüler, fikirler ve bilgi sunan insanların inovatif mamul maddeler için gereksinimleri ve talepleri. Hâkimiyeti sağladıkları insan gurupları için ilk önce ve yaratıcılık çabasıyla değişik yollar ile insanların algılarını güzel kılacak ürünler isteğe uygun ve algılara hitap etmelidir. Üretilen malzemeler işlevsel yönleriyle cazibe uyandırmalı ve gelişmişliğe yönlendirmeye estetiği içine alan ürün ile alakalı tecrübe edişler, mana tecrübesi ve algısal tecrübe, demişlerdir (Desmet & Hekkert, 2007).

Çok satan tasarımlar veya ürünler genel manada kullanıcının ihtiyaçlarını karşıladığı anlamına gelmektedir. Bunlara gerek maliyet, gerek ürün özellikleri, gerek tasarım farklılıkları gibi değişik etkenler sebep olsa bile özde kullanıcının isteklerinin karşılanabilmesi yatmaktadır.

Anlambilim açısından bakıldığında geniş bir ölçekte değerlendirilebilen kullanıcı deneyimi; yazılım ara yüzlerinin hem bir başlangıç noktası hem de bir odak noktası olarak etkin, verimli ve tatmin edici kullanımını sağlayan multi- disiplinler bir alan olarak bilinmektedir ve aşağıda (Resim 15) de gösterilmiştir.

Görüntü 15: Envis Precisely (2013) firmasına ait kullanıcıdeneyimi tasarımının disiplinleri diyagramı

Kaynak:(URL 17: <http://infworm.com/wp-content/uploads/2013/07/the-disciplines-of-user-experience-design_51029d505f014.png>/)

Erişim Tarihi:08.11.2022

Endüstriyel tasarımda malzeme, ürünün maddi temelidir. Malzemenin temel işlevsel özelliklerinin yanı sıra, farklı malzeme güzelliğini yansıtan kendine has bir malzeme ve duygusu da vardır. Şu anda tüketicilerin kişisel özerkliklerinin gelişmesi nedeniyle, tasarımcıların yeni ürünler geliştirmek için tüketicilerin psikolojik

durumlarını ve ihtiyaçlarını da kavramaları gerekmektedir. Endüstriyel tasarımdaki malzemelerin duysal özelliklerini tüketicilerin bakış açısından inceler, ürün modelleme malzemesi görüntülerinin araştırılması yoluyla, tüketicilerin görüntü tercihleri elde edilir ve ardından tüketicileri elde etmek için istatistiksel analiz uygulanır. Sayısal düzeyde psikolojik özellikler algısal görüntüler ve ürün modelleme materyalleri arasındaki ilişki, sonraki ürün tasarımına rehberlik edecek bir bilgi tabanı oluşturur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren örneklem, veri toplama teknikleri, verilerin analizi, bulgular ve yorumlanması ve demografik bulgulara değinilmiştir. İncelemede geniş bir literatür araştırmasıyla beraber özelden genele ulaşma yolu olan tümevarım yöntemi izlenmiştir. Planlı, programlı, sistemli, araştırmacı bakış açısı içinde yol alınmıştır. Nitel araştırma yöntemi uygulanmış olup yapılandırılmamış görüşme formu düzenlenmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Endüstriyel tasarım, mobilyada işlevsellik ve estetik, ürün geliştirmeleri ve inovatif yaklaşımlar üzerine Yüksek Öğretim Kurumu, ulusal tez merkezi ve Dergipark internet sitelerinde literatür araştırmaları yapılmıştır. Günümüzde endüstriyel tasarımın bölgede nasıl etkin olduğu, tasarım açısından mobilya üretimini nasıl yönlendirdiği, yenilikçiliğe ne kadar açık ve istekli olduğuna dair yaklaşımlar uygulanmıştır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel diye adlandırılan bu araştırma, “gözlem, mülakat ve belge incelemesi benzeri nitel bilgilerin bir araya getirildiği tekniklerin uygulandığı, algıların ve meselelerin yapay olmayan alan da reel ve mutlak eksen anlayışla sergilenmesine ait bu inceleme yöntemi nitel” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013:45).

Nitel inceleme planlarının arasında bulunan durum faaliyetinde, bir veya daha fazla durum ile ilgili faktörler mutlak eksene ait bakışla incelenmekte ve bu durumun mensup olduğu koşulu denli etkiledikleri ve bu mevzudan ne denli etkilendikleri ile alakalı detaylı inceleme uygulanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:75) .

Tasvir edici bir anlayışla doneleri muhatabı olan okur kesime tanıtmak, veri tahlilinde biriktirilen donelerin maksimum derecede aslına uygun biçimine uyarak ve lüzum olması halinde incelemeye dahil olan katılımcılardan direkt aktarım gerçekleştirerek, ilk izahat içinde olmak şartıyla birtakım sebepler ve izahat edici

neticeleri elde etmek için düzenli bir inceleme ayrıca, diğer bakış açısına göre oluşturduğu ve deşahsi mülahazalarını incelenen veriye kattığı 3 (üç) izlenecek yön tavsiye eder. Wolcott'un tasnifi ve de kaynaklardaki başkaca tasniflemeler, inceleme yapan incelemecilerin gidilecek en mühim yol olarak ana 3 (üç) görüşün tasvir, inceleme ve tahlilden meydana geldiğini açıklar (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 221-222).

3.2. Evren - Örneklem

Araştırmanın evreni Doğu Karadeniz illerini kapsayacak şekilde seçilmiştir. Bu incelemenin evrenindeki iller; Ordu, Giresun, Trabzon, Gümüşhane, Bayburt, Rize, Artvin şehirlerini kapsayacak şekilde belirlenmiştir.

Bu çalışmada görüşme tekniği olarak aynı zamanda varsayımlı olmayan örnekleme tekniği (Non-Random/Non-Probability Sampling) seçilmiş, “Evreni temsil edecek örnekleme birimlerinin seçimi tesadüfî bir seçim değil, araştırmacının aktif seçimi olup örnekleme yöntemi olasılıksız örneklemedir. Bir çalışmada amaç evrene genelleme yapmak değil, bireyleri, olayları, durumları vb. incelemektir. En yüksek anlaşılabilirlik düzeyi hakkında bilgi elde etmek için amaçlı bir şekilde bireyleri, grupları veya kümeleri seçin. Bu nedenle nitel araştırmaların çoğunda olduğu gibi birçok karma modelli çalışmada da amaçlı örnekleme yöntemleri tercih edilmektedir. Bu hususta, en elverişli verilerin alınabileceği esaslar dikkatlice irdelenmelidir.” (Onwuegbuzie ve Collins, 2007: 287).

Rasgele (Random) hedef örnekleme, araştırmacının belirlenen bir örneklem büyüklüğüne göre evrenin bir bölümünü herhangi bir şekilde seçmesidir. Örneğin herhangi bir koleje gidip kesin bulunan öğrenci sayısını örneklemek rasgele örneklemedir (Arlı ve Nazik, 2001: 75).

Evren incelemecinin hazırlanan soruları yanıtlaması için gereksinim edinilen analizlerin toplandığı yaşayan veya cansız varlıklardan meydana gelen kocaman bir takımdır. Diğer bir anlatımla evren, incelemede elde edilecek donelerin tahlili ile toplanacak neticelerin kabul göreceği, tefsir edileceği zümre ile de açıklanabilir (Büyüköztürk, vd.2012). Evrenin kısıtlanması ve açıklanması, bütünüyle,

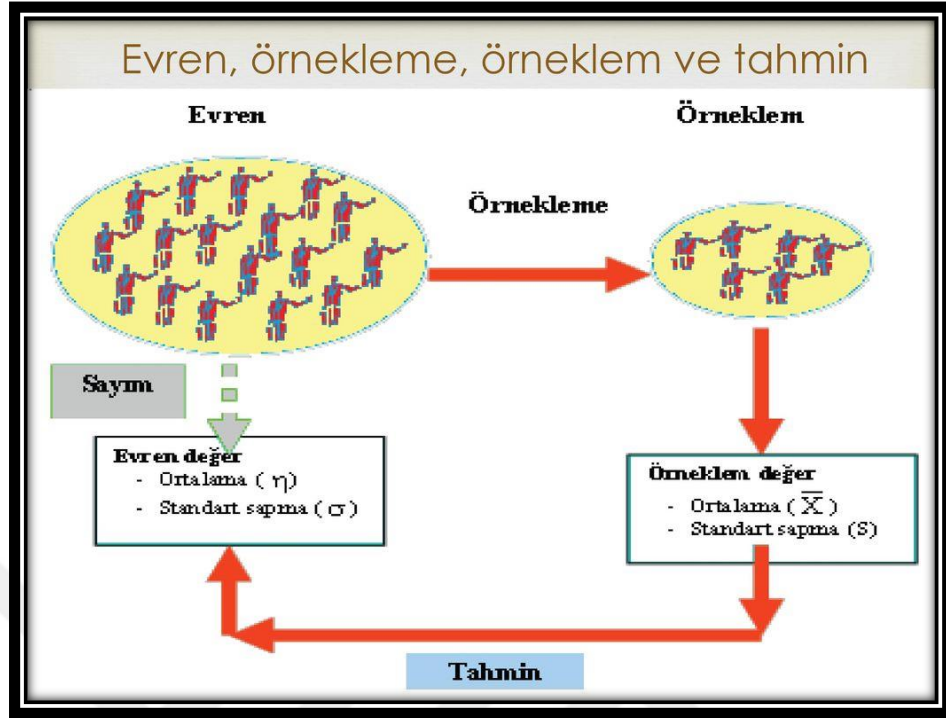
incelemecinin ulaşmak istediği gaye ve talebiyle olabilir. Bir evreni oluşturulmasında, incelemenin ulaşılacak istendiği gayeler çok önem arz etmektedir (Karasar, 2006: 110).

Eğitim verilerinin kümелendiği ve içinde bulunduğu toplumun bütünü “evren” sözcüğüyle adlandırabiliriz. Örnekleme de, evrenin iç yüzünden gelen, hem nitelik ve hem de nicelik sıfatlarıyla onun yerini tutan, evrenin küçük modeli ve evrenin birim olarak altındadır. Diğer bir tanım örnekleme, evren üzerinden örneklem tercih etme işine denir (Kılıç, 2013).

İki çeşit evren bulunur. Bunlar genel ve çalışma evreni olarak ayrılır. Genel evren izafi bir kanıdır. Çalışma evrenini ise elde edilebilir, erişilebilir olmasıdır. Bir görüşle ise gerçek, alenidir. Araştırmacının, doğrudan gözlem yaparak veya kendisinden seçilen bir örneklem üzerinde yaptığı gözlemleri kullanarak görüşünü ifade edebildiği evren inceleme evrenidir (Smith, 1975, s.107).

Örnekleme ise niteliklerine dair veri elde etmek için uğraşan evrenden toplanan onun kısıtlı bir bölümüdür. Şu şekil ile daha iyi ifade edilebilir (Büyüköztürk, vd. 2012).

Şekil 5:Evren, Örnekleme, örneklem ve tahmin

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu tez çalışmasında, nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden de mülakat (görüşme) tekniği kullanılmıştır. Mülakat sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Ancak telefon gibi ses ve resim iletilerleriyle de yapılmaktadır (Karasar, 2006:165). Mülakatlar kaynakların ulaşılabilirliği ve verilerin özelliklerine göre değişiklik gösterebilmektedir (Büyüköztürk, vd. 2012). Ancak, mülakatlar uygulanma kurallarının katılığına göre üçe ayrılmaktadır (Karasar, 2006). 1.Yapılanmış mülakat, 2. Yarı yapılanmış mülakat, 3. Yapılanmamış mülakat. Bu çalışmada, bu mülakat türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile katılımcılardan veriler alınmıştır. Bu mülakat tekniği, sorulması planlanan soruların hazırlanmasını, kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayan bir tekniktir (Çağlar, 2018: 29).

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin daha sistematik ve kıyaslanabilir bir teknik olmasından ötürü araştırmacıya kolaylık sağlamaktadır. Analizlerin kolay olması, görüşülen kişiye kendisini ifade etme olanağını sunması, gerektiğinde ise

derinlemesine bilgi sunması bakımından bu tekniğin avantajları vardır (Büyüköztürk, vd. 2012; Çağlar, 2018).

İncelemede veri toplama yöntemleri olarak, genel ve bölgesel yayımlanmış veya internet ağında bulunan kitaplar, geçmişten geleceğe endüstriyel tasarım ve mobilya tasarım örnekleri, Dünya, Türkiye, Doğu Karadeniz Bölgesi yenilikçi ürün tasarımları incelenerek, bölgenin ileri gelen mimar, iç mimar, Yükseköğretim kurumlarında eğitim veren akademisyenlerden de yararlanılarak veriler bir araya getirilmiştir.

Araştırmada kullanılacak görüşme formu 17 sorudan oluşmaktadır. Bunların ilk 8 tanesi demografik bilgilere ilişkin sorulardır, geriye kalan 9 soru ise araştırmanın tarsımın geleceği açısından bölgeye yön verecek hazırlanmış soruları içermektedir. Söz konusu görüşme formu soruları literatürden derlenerek, akademik camiadan uzman görüşleri alınarak ve sanayide çalışan endüstriyel tasarımcılardan görüş alınarak oluşturulmuştur. Görüşme aşamasında katılımcılara aktarılan sorular aşağıda sunulmaktadır:

1.Görüşmenin Muhatabı :

2.Eğitim Durumu :

3.Mesleği :

4.İş Deneyim Süresi :

5.Yaşı :

6.Görüşme Süresi :

7.Görüşme Yeri :

8.Görüşme Tarihi :

SORULAR

SORU1: *‘Tasarımın Mobilya Endüstrisindeki rolü’* hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

SORU2: Bauhaus’tan günümüze Endüstriyel Tasarımı nasıl değerlendiriyorsunuz?

SORU3: Günümüz koşullarına uygun mobilya tasarımlarında, yenilikçi yaklaşımların ürün geliştirme süreçlerindeki etkilerini /katkılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

SORU4: Arz-talep dengesi Endüstriyel Tasarımda yenilikçi yaklaşımları nasıl yönlendirmektedir?

SORU5: Tasarımda **estetik ve işlevsellik ürün geliştirme sürecini** nasıl etkilemektedir?

SORU6: Endüstriyel tasarımda, **ürün geliştirme süreçlerinde**, hedef kitlenin günün koşullarına göre ihtiyaçları nasıl belirlenmektedir?

SORU7: Özelde Giresun, genelde ise Doğu Karadeniz ele alındığında; yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum sizce etkili midir? Avantaj ve dezavantajlar bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

SORU8: Bauhaus dönemi bu şezlong size estetik ve işlevsellik bakımından ne ifade ediyor?

SORU9: Aşağıda bulunan günümüz modern mobilyasını, estetik ve işlevsellik açısından yenilikçi buluyor musunuz? Cevabınıza göre nedenleriyle açıklayınız.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmamda yapılandırılmamış görüşme metodu uygulanmıştır. Bu uygulamada amaçlanan verinin en ince ayrıntısına kadar analizinin yapılması ve geleceğe yön verecek bulgulara ulaşmak olacaktır.

Yapılandırılmamış görüşme metodu ile araştırmacıya konuyla alakalı olabilecek serbestlik sağlamaktadır. Anket soruları ve sıralamaları sabit değildir. Sorular ve maddeler görüşme esnasında değişiklik göstermektedir. Ankete cevap veren katılımcılara açık uçlu sorular sorularak seçmeye zorlanmamış, karşılaştırma ve analiz kolaylığı ile zengin ve yeterli bilgi toplanması hedeflenmiştir (Başibüyük, 2012).

Yapılandırılmamış görüşmeler serbest olduğu için görüşme sırasında şekillenebilmektedir. Sorular; bir amacı olan, katılımcılar tarafından kolayca anlaşılacak açıklıkta ve basitlikte, günlük konuşma dilinde, kolayca cevap verilebilecek şekilde olmalıdır (Çokluk vd. 2011).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular

Analiz sonucunda bulunan her bir veriye bulgu denir. İnceleme bulgusu ise, ulaşılmak istenen sonuca giden yolda çözüme kapı aralayan nitelikli bilgiler bütünüdür. Bulgu, işlenmemiş verilerin ham halden çözümlenmiş hale getirilen, yorum katılarak elde edilen sonuçtur. Bir başka anlamla kullanım haline getirilen ürünlerdir (Karasar, 2006:247).

Uzmanlar yapılandırılmamış görüşme formunda yer alan 9 soruya verdikleri cevaplar aşağıdaki gibi açıklanmaktadır:

SORU1: *‘Tasarımın Mobilya Endüstrisindeki rolü’* hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Uzman 1. Geçmişten günümüze dek oluşturulmuş birçok tasarım harikası ürünler elbette bulunmaktadır. Ne yazık ki bunların birçoğu üretim aşamasında sınıfta kalmaktadır. Özellikle günümüz rekabet ortamında CNC makine parkurlarıyla üretim gerçekleştiren firmalar, üretimi hızlı ve kolay olan mobilyaları üretmek istemektedirler. Ayrıca hitap edilmek istenen toplumun ekonomik düzeyi de mobilya da üretime yönelik tasarımları etkilemektedir. Bundandır ki toplumdaki her bir aşamaya ulaşmak isteyen üretim mensupları farklı tasarımları üretim kataloglarına koymaya çalışmaktadırlar. Makineleşmeyle beraber ekonomik, çevreci, estetik, işlevsel tasarımlarda endüstriye fayda sağlayacaktır.

Uzman 2. Günümüz Yüzyıl dünyada her alanda değişim ve gelişimin olduğu bir yüzyıldır. Endüstri ortamına yeni malzeme ve yeni fikirler ile çıkılması halinde kalıcı olmak esas olacaktır. Sanayileşme ile birlikte teknolojiye muazzam ilerleme göstermiştir. Bu vesile ile birlikte yeni üretim teknikleri de meydana gelmiştir. İlkel üretim ve çalışmalar yerini modern çağ ve sanayileşme ile birlikte çok daha fantastik, yenilikçi tasarımlar meydana getirmiştir. Ayrıca hayali kurulan tasarımlar ilerleyen teknoloji ile artık uygulamalarda da yerini almıştır.

Uzman 3. Her üründe olduğu gibi mobilya endüstrisinde de tasarım en önemli unsurdur. Birbirini tekrar eden kopyacı tasarımlardan uzak durarak, estetik, ergonomik, yenilikçilik ve fonksiyonellik yönünden tüketici tatminini sağlamanın yanı sıra üretimi de kullanılacak mamul ve yarı mamullerin planlanması, işlevsel bir ürünün ortaya konulması ancak ve ancak etkin tasarım ile mümkündür.

Uzman 4. Tasarım mobilya sektöründen öncelikli bir konudur. İyi bir tasarım ergonomik, estetik, fonksiyonel, çevreci aynı zamanda temel tasarım öğelerinin de iyi bir kombinasyonu olmalıdır. Aynı zamanda üretim biçimlerine de uygun yenilikçi, çağdaş bir tasarım mobilya endüstrisinde aranan özelliklerdir. Günümüzde yoğun ürün fazlası bir dönemde kişiye özel tasarım tercihleri bireylerin kendilerini daha özel hissetmelerini sağlamaktadır. Bu da mobilya satışlarında etkin bir rol oynar. Bunu da ancak tasarım faktörünü doğru kullanarak verebiliriz.

Uzman 5. Tasarım, kısaca bir ürünün tüm özelliklerinin görünümüdür. Mobilya endüstrisi, Türkiye sanayisi için çok önemli bir yere sahiptir. Tasarım, mobilya endüstrisinin Ar-Ge ile birlikte en önemli yapı taşlarından biridir. Mobilya endüstrisi, ihtiyaçlar doğrultusunda yenilikle, çevrecilikle, özgünlükle, geleneksel, insani faktörlerin karşılanmasıyla ve ayırt edici özelliklerle oluşan tasarımla beraber ancak yoluna devam edebilir, dünya pazarında kendine yer bulabilir. Rekabetçi tasarımlarla rekabetçi bir mobilya endüstrisi oluşumundan söz edebiliriz.

Uzman 6. İnsanların her dönemde kültürel, inovatif, ekonomik ve sosyal durumları, ergonomik, işlevsel ve estetik kaygılar, değişen teknoloji ve malzemeler mobilya tasarımı ve endüstriyel süreci etkileyen başlıca sebepler olarak karşımıza çıkıyor. Ar-Ge kuran endüstriyel mobilya tasarım firmaları müşterilerine daha kalıcı, güvenilir ve etkin tasarımlar sunmaktadır.

Uzman 7. Mobilya üretimi için günümüzde tasarım olmazsa olmazlardandır. Özellikle sabit mobilya üretimleri için tasarım süreci yoğun bir fikir dünyası ile gelişmektedir. Özellikle günümüzde kullanıcının isteği doğrultusunda başlayan süreç kullanılan aksesuarlarla bütünleşerek ölçüye ve mekâna göre farklı fikirler ortaya çıkarabilmektedir. Tasarım çevreci, doğal ve estetik özelliklere uygun olmalıdır. Tasarımda zararlı ayrıntılardan kaçınılmalı ve yararlı olabilecek tasarımsal öğeler

kullanılmalıdır. İnsan odaklı tasarım yapılmalı, kopyacı tekrarcı fikirlerin mobilya endüstrisine zarar verdiği unutulmamalıdır.

Uzman 8. :‘*Tasarımın Mobilya Endüstrisindeki rolü*’ tasarımın mobilya endüstrisinde oldukça fazla etkisi olmasına rağmen istenilen seviyede önemli görüldüğü hakkında şüphelerim bulunmaktadır. Çünkü günümüzde mobilya endüstrisinde yeni ve özgün bir mobilya tasarımı yapmaktansa taklit etme eğiliminin etkin olduğu endüstride söz sahibi mobilya firmalarının kataloglarından anlaşılacaktır. Fikri mülkiyet haklarını ihlal etmeyecek birkaç detay ve değişkenle tasarımın bütünü korunarak sözde özgünlük sağlanmaktadır. Bunun yanında üretim endüstrisinin malzeme standartlarının sınırlılıkları da tasarımların birbirinin benzeri olmasına sebep olan başka bir nedendir. Tasarımcıların malzemeye veya üretim hattına bağımlı tasarım yapma zorunluluğu tasarımları sınırlamaktadır. Yeni nesil malzemelere dönük üretim hatlarının ucuz ve kolay kurulabilir ve uygulanabilir olmasıyla sınırların ortadan kalkabileceğini düşünmekteyim. Bu ve benzeri birçok nedenle dikkat çekici, ikonik tasarımların doğuşunun ertelendiğini düşünüyorum.

Uzman 9. Tasarım bir ihtiyacı karşılamada ki en önemli unsurlardan birisidir. Toplum merkezli, çevresel faktör analizli, Ar- Ge yaklaşımçı yenilikçi tasarımlarla endüstrideki yerini alır ve geliştirir. İnsan hayatında yer alan hemen hemen tüm unsurların içerisinde vardır. İnsan çalışma, dinlenme gibi ihtiyaçları olan bir varlıktır. Bu ihtiyaçlarını gidermede mobilya ve unsurlarını kullanmak zorundadır. Bu bağlamda ihtiyaçlarını karşılariken ekonomik, estetik, çevre ve ergonomiklik kriterlerinin de göz önünde bulundurulması elzemdir. Sayılan bu üç faktörün tamamını veya çoğunluğunu içeren tasarımlar, kullanıcının tercihini etkilemektedir.

Uzman 10.‘*Tasarımın Mobilya Endüstrisindeki rolü*’ tasarımın mobilya endüstrisinde etkisi oldukça fazladır. Özgün tasarım ile birlikte firmalar üretim kapasiteleri düşük kalmak ile birlikte, marka değerinin arttırmakla da ürün satış fiyatlarını arttırarak firma karlılığını arttırabileceklerinin farkındalar. Ancak Dünya’da yenilikçi tasarımlar sunan trendlerin dışına çıkan firmalar gerek mali yapısı, gerek Ar-Ge alt yapısı, gerek firma karlılık beklentileri, gerek ürün satış fiyatlarının çok yüksek olmasından dolayı yeni ürün ile üretim kaybını firma sübvansede edebilmektedir. Ancak Türkiye’deki büyük firmalar bile Ar-Ge çalışması

sonucunda trend dışına ürün çıkartmakta cesaretli ve gerekli mali yapıyı kendilerinde görmediğinden trendleri takip etmeyi risksiz ve minimum maliyet maksimum kar olarak görmektedir. Biliniyor ki! İtalya mobilya fuarı mobilya endüstrisinde Dünya'nın trendini tayin etmektedir. Firmalar fuarı takip ederek yeni trendi tespit edip, kendi firmalarının üretim alt yapısını da göz önüne alarak telif hakları konusunda firmasını zora sokmayacak şekilde düzenlemeleri yapıp, ürünleri müşterilerin beğenisine sunmaktadır.

Uzman 11. Tasarım mekânların süsüdür. Tasarım gücü ne kadar yüksek ise mekânların tanımı o denli güçlü olur. Mobilya da mekânı tanımlayan en önemli öğelerden birisidir. Mobilya geleneksel, güzel, estetik, ergonomik, yeniliğe açık ve ihtiyaca yönelik olmalıdır. Tasarım bir süreçtir ve mobilya bu süreçte evrilir. Mobilya endüstri firmaları Ar-Ge çalışmasına ve yeni ürün konseptine uygun hareket etmelidirler.

Uzman 12. Tasarım; evrensel boyut kazandırarak, paylaşarak, özgün tasarım fikirlerin geliştirilmesi ile mobilya endüstrisine olanak sağlar. İnsanın duygu, yaşam biçimi, sosyo ekonomik durumu, çevresi gibi koşulları dikkate alan endüstriyel tasarımcı başarıyı sağlar ve mobilya endüstrisinde her zaman ilk sırada kalmaya devam eder. Değişimleri takip eden ve kendini geliştiren tasarımcılar - tasarım, endüstride her zaman yerini korur.

Uzman 13. İnsanların günlük yaşantısında önemli rol üstlenen mobilyaların işlevselliğinin yanı sıra görsel özelliklerinin de günümüzde değeri oldukça fazladır. Mekân içinde en çok göze çarpan mobilyalar arasında mutfak ve yaşam alanı mobilyaları öne çıkmaktadır. Günlük kullanılan mekânlarda insanlar rahat ve huzurlu bir yaşam sürme isteğiyle kullandıkları mobilyalara renk, doku, desen, estetik ve işlevsellik katmak istemektedirler. Mobilyalar üzerinde bu tasarım elemanlarını birleştirip farklı tasarımlara yönelmektedirler.

SORU2: Bauhaus'tan günümüze Endüstriyel Tasarımı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uzman 1. Gelişen teknoloji sayesinde insan odaklı faktörlerde çeşitlilik artmaya ve faaliyet alanlarında yenilikler ortaya çıkmaktadır. Önceden insanlar için tek bir yaşam alanı hem dinlenme hem ofis hem de sohbet odaları gibi kullanılırdı.

Günümüzde ise bu alanlar kendini özel odalara farklı yaşam alanlarına bırakmıştır. Bu değişimlerle beraber ihtiyaçlar ve isteklerde çoğalma meydana gelmiş olup üretim yelpazesi geniş bir değer kazanmıştır.

Uzman 2. Öncelikle Bauhaus mimaride yenilikler getirerek yeni bir mimari akım getirmiştir. Bunun yanında endüstriyel tasarımın yanında sanatın tüm dallarını etkilemiştir. Bauhaus'un kuruluşundaki hedefi ele alırsak mimarlık, zanaat ve güzel sanatlar akademisini birlikte yaratmaktı. Daha fonksiyonel, ucuz ve kalıcı ürünleri üretmek. Sanat ve zanaatı birleştirerek, fonksiyonel ve sanatsal ürünler yaratmak istiyordu. Bauhausdaki öncelik uygulamalı çalışmalardı. Günümüzde de bu önemli durumu öncelik eden bauhaus bizlere çok ışık tutmuştur.

Uzman 3. Kentleşen ve minimize edilen konutlar için endüstriyel tasarımlar ön plana çıkmaktadır, Bauhaus da bu alanda müşteri beklentilerini karşılamak adına etkin olarak alternatif ürünler ortaya koymaktadır.

Uzman 4. Bauhaus döneminde daha net temel formlar ve temel doğal malzemeler kullanılıyordu (çelik-cam-ağaç-deri). Bauhaus'tan sonraki dönemlerde tasarımcılar daha farklı form arayışlarına girdiler. Özellikle post modern dönemde bireyselleşme ve kişiye özgü tasarım kavramları ön plana çıktı. Daha fazla organik form kullanılmaya başladı. Ayrıca teknolojik gelişmeler malzemenin ham maddeden çıkıp daha ucuz ve daha organik form yakalayabileceği plastik malzeme doğru yönelmeye sebep oldu.

Uzman 5. Bauhaus ile beraber modern tasarımlar başlamıştır. Bauhaus 20. Yüzyılın başlarıyla beraber en modern tasarımlar ortaya çıkarmış; estetikten daha fazla işlevselliğe önem vermiştir. Bu yıllarda başlayan portatif ürünler, günümüzdeki endüstriyel tasarımdaki demonte ürünleri de oluşturmaktadır. Ayrıca Bauhaus ile oluşan standartlaşma, kalite gibi kavramlar günümüzdeki endüstriyel tasarımın temelidir.

Uzman 6. Bauhaus 'az çoktur' anlayışıyla sade, minimal ve modern tasarımın öncüsü olmuş günümüzde insanların ihtiyaçlarına cevap verecek montajını kendilerini yapabileceği seri üretim sade mobilyalar ortaya çıkmıştır.

Uzman 7. Endüstriyel alandaki tasarımlar gelişen teknoloji ile birlikte iç içe bir yaşam sürmektedir. Özellikle bilgisayar destekli tasarımlar geniş ürün yelpazesi oluşturmaktadır. Teknoloji ile birlikte tasarlanmış ürünlere ulaşım imkânı günümüzde daha fazla olup göz ardı edilemeyecek niteliktedir. İnternet ortamında muadili olan ürünlerden daha farklı fikirler harmanlanıp farklı tarz modeller gün yüzüne çıkarılabilmektedir. Teknolojinin endüstri ürünlerine kattığı değer fazlasıyla önemsenecek değerlerdedir.

Uzman 8. Bauhaus'tan günümüze endüstriyel tasarım denince burjuvanın isteklerinden sıyrılarak herkesin özgür ve fonksiyonel ürünler düşünüp tasarlaması aklıma gelmektedir. Bauhaus akımı veya sanat okuluyla endüstriyel tasarım müşteri isteklerinden sıyrılıp sanatçının arzusu ve estetik algısıyla fonksiyonellik buluşmuştur. Bauhaus'un günümüze en önemli mirası disiplinlerin birlikte çalışabilmesi ve sanatın zanaatla nasıl güzelleşebileceğini göstermesidir. Bauhaus'la tasarımlar taklitçilikten sıyrılarak özgünlük kazanmış, sanatçının etrafını saran mihraklardan sıyrılmasına destek olmuştur. Sanatçılar tasarımlarında kendi özgün fikirlerini koymak için çaba gösterir olmuştur.

Uzman 9. Teknolojinin gelişmesi ile endüstriyel tasarımların geliştiği ve kolaylaştığı aşikârdır. Özellikle tasarımların yapıldığı programlar sektöre kolaylık sağlamıştır.

Uzman 10. Bauhaus zamanında tasarımcılar, mühendis ve mimarlar beraber disiplinler arası çalışmaları ile müşteri beklentisini ön planda tutmayıp, özgün tasarımlar ortaya koyuyordu. Özgün tasarımlar ortaya koyarken hiçbir kesimin etkisi altında olmadıkları da görülmekteydi. Bu ortaya koydukları özgün tasarımlar ürünlere dönüşüp müşteri beğenisine ve hizmetine sunuluyordu. Günümüzde ise endüstriyel tasarım denilince her kesimin ihtiyaçlarına yönelik estetik, fonksiyonel ve fiyatta uygunluk ilkeleri öne çıkmaktadır. Bu ilkeler nedeniyle özgün tasarım ve disiplinler arası çalışma geri plana düşmekte ve üretimin içerisindeki yeri günden güne azaldığı görülmektedir.

Uzman 11. Bauhaus'un temel eğitimi uygun malzeme ve fonksiyonelliğin birleşmesi sonucunda çıkan ürünün güzel olması yönündedir. Ele alınan eğitim süreç içerisinde mimariye, iç mekâna ve mobilyalara da yansımıştır. Böylelikle bir tasarım anlayışının farklı ölçeklerden mobilya ölçeğine kadar kendine biçim bulduğu

görülmektedir. Bauhaus endüstriyel tasarımda, bugüne kadar dünya endüstriyel tasarımında önemli ve geniş kapsamlı bir etki yarattı. Önemi, etkisinin yalnızca ürünün kendisi üzerinde değil, aynı zamanda modern endüstriyel tasarımın öğretim sisteminin temelini oluşturmamasından ve geniş kapsamlı önem ve büyük katkılarla en iyi tasarımcıların partilerini yetiştirmesinden kaynaklanmaktadır. Günümüzde endüstriyel tasarımın önemi artmıştır.

Uzman 12. Teknoloji ile sanatın temel değerleri olan faydalı ve güzelin bir araya getirilmesinde olanak sağlamıştır. Bauhaus bir çağın yenilenmesi ise endüstriyel tasarım da sürekli gelişmeyle, durağanlığa girmeden ilerler. Dolayısıyla ikisi de sürekli gelişmeye adanmıştır. Bauhaus'u başlangıç sayarsak günümüze kadar daima ilerlemiş ve günümüz teknolojisiyle ilerlemeye devam etmektedir.

Uzman 13. Eski zamanlardan günümüze dek pek çok tasarım faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Her tasarımcının bireysel olarak kendince ağır basan tasarım duygularına göre ürünler de çıkmıştır. Kâğıt üstünde başlayan taslak tasarımlardan sonra günümüzde artık bilgisayar yardımı ile de yapılan tasarımlar görselleştirilebilmektedir. Bununla beraber ürünlerin gerçeğe yakın bir şekilde estetik ve görsel açıdan yerinde nasıl durabileceği canlandırılmaya çalışılmaktadır.

SORU3:Günümüz koşullarına uygun mobilya tasarımlarında, yenilikçi yaklaşımların ürün geliştirme süreçlerindeki etkilerini /katkılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uzman 1. Günümüz mobilya tasarımlarında fonksiyonellik mi yoksa estetik mi daha ön plandadır, bu tasarım elemanlarına odaklanmak gerekir herhalde. Kendi fonksiyonelliğini yüzde yüz yerine getirmeyen bir mobilya düşünün diğer bir taraftan estetik görünümü insanların gönlünü fethedebilmektedir. Günümüzde bir çalışma masasında bireyin ihtiyacı olan (gizli masa üstü prizler, masa ayak vazifesi gören dolaplı ve çekmeceli etajerler vb.) gibi donanımsal tasarımlar insanın hayatını kolaylaştırdığı gibi zamandan tasarruf sağlayarak çalışma verimini de artırmaktadır. Bu bakış açısıyla mobilya da ürünlere farklı zengin değerler kazandırması açısından yenilikçi tasarımları olumlu buluyorum.

Uzman 2. Hızla gelişen teknoloji ve sürekli değişen müşteri istekleri üretim işletmelerinin araştırma geliştirmeye öneminin artmasını sağlamaktadır. Yapılan bu araştırmalarda tasarımlar için neler yapılması gerektiği ve müşteri istek ve ihtiyaçlarına yönelik olarak nasıl bir ürün istendiğinin tespit edilmesi amaçlanır. İyi bir Ar-Ge çalışmaları ile estetik ve ergonomiye uygun mobilya tasarımları uygulanır.

Uzman 3. Endüstriyel tasarımlar ile maliyet/fonksiyonellik endeksinin müşteri beklentilerini karşılaması bağlamında yükseltilmesi özellikle montaj ve nakliye maliyetlerinin ortadan kaldırılarak, son kullanıcıları bu süreçte dahil etmek anlamında olumlu buluyorum.

Uzman 4. Ürün geliştirme sürecinin temel basamağı olarak görüyorum tasarımda yenilikçi yaklaşımları. Günümüzde formların eğrisel yüzeylerle farklılaşmış olduğu ve malzemenin de daha esnek ve hafif olduğu ürünler yenilikçi yaklaşımları desteklemektedir. Özellikle makine endüstrisinde dijital kaynaklı yazılımlarla kesim – monte çalışmaları olması tasarımların uygulanabilirliği açısından önemlidir.

Uzman 5. Yenilikçi yaklaşım, endüstriyel tasarımın oluşması için ayırt edici özellikle beraber en önemli iki kriterden birisidir. Sürekli değişen ve gelişen dünya ile birlikte çevre değişmekte, beklentiler değişmekte bununla beraber ihtiyaçlarda değişmektedir. Bu devamlı yenilenen ve süreklilik arz eden ihtiyaçlara göre de ürünlerin geliştirilmesine veya daha özgün tasarımlar ortaya çıkmasına gerek vardır. Yenilikçi yaklaşım tam da bu ihtiyaçlar için ürün geliştirme süreçlerine estetik, ayırt edicilik, işlevsellik, sağlıklı olma, sağlamlık gibi ilkelerle katkı sağlar.

Uzman 6. İnsanların tatmin olmayan arzu ve hevesleri, sosyal hayatta değişen ihtiyaçları ve bu ihtiyaçları karşılama arayışı, hayalleri, hammaddenin daha kolay ulaşılabilir olması, teknolojik olanaklar yeni malzemelerin üretilmesini, tasarımlarda farklı form ve şekil arayışlarını tecrübe etme olanağı sağladı.

Uzman 7. Tabi yenilikçi yaklaşımlar elbette ki değerlidir fakat üretim bandı düşünüldüğünde yapılan tasarımların özellikle seri üretim için yapılabilirliğe uygun olması gerekmektedir. Seri üretim bandına yüzde yüz uygun olmayan emek gerektiren ürünler hem zaman kaybı hem de belirlenen üretim kapasitesini olumsuz etkileyebilmektedir. Bunlarla beraber İnovatif tasarımlar özellikle geniş bir müşteri

ağına ulaşabilmektedir, çünkü çoğu insanlar artık yaşam ve dinlenme alanlarında farklı yaklaşımlar görmek istemektedir.

Uzman 8. Günümüz koşullarına uygun mobilya tasarımlarında, yenilikçi yaklaşımların ürün geliştirme süreçlerindeki etkilerini /katkılarını oldukça önemli olduğunu düşünüyorum. İnsan ihtiyaçlarına cevap vermede en iyi yardımcı donatılarımız olan mobilyaların çağın ihtiyaçlarına uygun evrilmesi müşteri/kullanıcı memnuniyeti açısından oldukça önemlidir. Trend veya moda dediğimiz unsurun dönersellik arz etmesi üretim hatalarının da geliştirilmesine neden olmuştur. Endüstriyel gelişimlerin yakalanmaması birçok tasarımcı için ufkunu sınırlayan en önemli sebeptir.

Uzman 9. İnovatif eylemler modaya yön veren, kişi-işletmelerin işlerini kolaylaştıran unsurların başında gelmektedir. Teknolojik gelişmelerde bunlardan birisidir. Yeni çıkan; malzeme, makine-teçhizat, programlar vs. her alana kuvvetli şekilde girdiği gibi, mobilya tasarım-üretim-satış, bakım-onarım... Alanlarına da etki edecektir / etmektedir.

Uzman 10. Günümüz koşullarında uygun mobilya tasarımlarında teknoloji sayesinde ürün üretilmeden maliyet analizleri, dayanıklılık testleri, ürün maliyeti, muhtemel satış fiyatları gibi veriler analiz edilmektedir. Analiz edilen bu fiyat endeksleri ürünün üretilmeye veya üretilmemesine karar verilebilmektedir. Yenilikçi yaklaşım sayesinde ürün geliştirme süreçleri minimum maliyet prensibi ile üretildiğinden estetik, ergonomik ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek ürünler daha ulaşılabilir olmuştur. Yine yenilikçi yaklaşımlar sayesinde trend mobilyalar, üretimi konusunda işletmeler daha esnek hareket kabiliyetlerine kavuşmuşlardır.

Uzman 11. Yenilikçi yaklaşımları her zaman destekliyorum. Daima daha iyisi olabileceğini ve tasarımın hiçbir zaman bitmeyeceğini ve zaman içerisinde sürekli evrilebileceğini düşünüyorum.

Uzman 12. Yenilikçi odaklı yaklaşımlarda, yeni bir şeyler üretme konusunda motivasyon sağlandığında edindikleri bilgiler ile mesleki deneyimler birleştirilerek inovasyona dönüşebilecek fikirler geliştirilebilir. Değişen toplum istekleri karşısında ürün çeşitliliği sunmak ancak değişik tasarımla ve uygulamalarla yapılabilir. Arz ve

talep arasındaki bağı tasarımcıların kurmasıyla isteklere göre katkı sağladıkları görülür.

Uzman 13. Teknolojik gelişmeler tasarımcılara geniş imkânlar sunsa da tasarımdan sonrası üretim için dezavantaj oluşturmaktadır. Bilgisayar programları ile üretim yapılan bir tesiste bulunan makine parkuru göz önüne alındığında her yeni bir tarz tasarım için bile yeterli olmayabilir. Yenilikçi yaklaşımlar hem tasarım hem de üretim aşaması için bir arada düşünülmelidir. Diğer bir yandan ise insanlara mobilyalarda farklı bir bakış açısı sunabilmek memnuniyeti artıracaktır mutlaka.

SORU4: Arz-talep dengesi endüstriyel tasarımda yenilikçi yaklaşımları nasıl yönlendirmektedir?

Uzman 1. Alışagelmiş bir ürün kullanımından yenilikçi bir ürün ortaya çıkarmak endüstriyel anlamda her daim risk taşımaktadır. Daha önce yapılmamış veya denenmemiş yeni ürünün ne kadar benimsenebileceğini önceden araştırmak gereklidir ve bu doğrultuda üretim için yatırım yapılmalıdır. Kullanıcılar için yeniliğe açık olmak kadar benimsenmiş ürün kullanımı da o denli değerlidir. Bu sebeple arz-talep dengesini korumak için tasarımı yapılmış yeni bir üründe sayısal verilere dayanarak anketlerle araştırma yapmak karlı bir yaklaşım olacaktır.

Uzman 2. Arz-talep dengesi ile birlikte müşteri memnuniyeti mobilya sektöründe olmazsa olmazlardandır. Artık kimse üretilen bir mobilyayı aylarca beklemiyor. Müşteri memnuniyeti adına birçok firma stok bulundurmaktadır. Bunun yanında seri üretime geçemelilerdir. Seri üretim için ise birçok alanda kalifiyeli ve ara elemanlara ihtiyaç vardır. Günümüzde ki en büyük sıkıntı tam da budur. Yani mavi yaka eksikliği son yıllarda çok fazla belirmeye başladı. Bu durum biz imalatçılar olarak kanayan yaramız haline geldi. Taleplere karşılık veremeyecek zamanlarda yaşanabiliyor. Her ne kadar otomasyona geçip makineleşmeye ayak uydursak bile bu sektörde ara eleman şart. Sonuç olarak yeniliğe ayak uydurmak için bu eksiklikleri yerine getirmemiz şarttır.

Uzman 3. Günümüz mimarisi ışığında güncellenecek tasarımların arza olan etkisi, müşterilerin bu anlamda yönlendirilmesi arz-talep dengesinin oluşturulma sürecine olumlu etkilerde bulunmaktadır.

Uzman 4. Bireyler artık kişiselleştirilmiş farklı tasarım arayışları içindeler. Dolayısıyla yenilikçi yaklaşımlar özellikle de insanların kendi evlerinde farklılaşma arayışlarının yoğun talebi ile gelişmektedir. Günümüz koşullarında sürekli değişen teknolojik gelişmeler ve toplumun talep ettiği yönde mobilya tasarımı evrilmektedir.

Uzman 5. Endüstriyel tasarım da mutlaka arz talep dengesinden etkilenmektedir. Yenilikçi yaklaşım, ürünlerin talebine göre tasarımlar hazırlayarak, yaklaşımlarını daha çok bu talebin fazla olduğu yöne çevirerek kullanmak zorunda kalacaktır. Bu talep karşısında sağlanan arz ile bir denge oluşturulacaktır.

Uzman 6. İnsanların günün koşullarına göre değişen ihtiyaçları, yeni talepleri doğuruyor ve bu talepleri karşılama ihtiyacı sektörde sürekli yenilenmeyi beraberinde getiriyor.

Uzman 7. Gelişen müşteri ağı ortamında arz ve talebi dengeli tutmaya çalışmak bazen firmalar için zorlu bir süreç oluşturmaktadır. Özellikle ürünlerde farklılaşmaya gitmek farklı üretim tarzlarıyla birlikte beraberinde yeni makineleşmeyi getirmektedir. Hareketli mobilyalar için genellikle sıradanlaşmış ürünler müşterilerin dikkatini artık çekmemekle kalmayıp farklı tarz ürünlere yönelmektedirler. Arz olabilir fakat üretimi gerçekleştirilmiş ürünler ne kadar talep görmektedir iyi bir araştırma yapılması gerekir.

Uzman 8. Arz-talep dengesi endüstriyel tasarımda yenilikçi yaklaşımları nasıl yönlendirmektedir? Bu soruya öyle cevap verebiliriz; çağın yaşantıya getirdiği yenilikler, müşteri/kullanıcı beklentileri, çevreci malzemeye yönelim gibi değişkenler doğrudan hem arzı hem de talebi etkilemektedir. Beklentilerin karşılanmasına yönelik endüstriyel yeniliklerin gerçekleşmediği hallerde fason üretimlerden yararlanma eğilimi ve buna bağlı tasarımlarda sıradanlık gibi birçok problem meydana getirmektedir. Bugün birçok disiplinin bir araya geldiği endüstriler de Ar-Ge faaliyetleri ile tasarımcıların özgürlükleri genişletilmeye çalışılmaktadır.

Uzman 9. İşletmeler kullanıcılarının isteklerine göre üretim yapmaktadırlar. Genel olarak bu doğrultuda üretim yaptıkları için tasarımlarda ekonomik ömürlerini tamamlayana kadar sürekli olarak güncellenip yenilenmektedir. Kısacası kullanıcılar ister, ilgililer günceller ve üretir.

Uzman 10. Ülkemiz Dünya standartlarına göre daha az mobilya ve eşya değişimi yapmaktadır. Bunun çokça nedenleri vardır. Yenilikçi yaklaşımda maliyetleri düşürmenin yollarını endüstriyel tasarım ile planlamakta ve yürütmektedir. Ürün maliyetlerinin düşük olması daha düşük fiyatlar ile ürün satışına fırsat sunacaktır. Bu uygun satış fiyatı sayesinde de ürün arz edilecek ve talep oluşacağından ürün üretilbilecek ve satılabilecektir.

Uzman 11. Arz-talep endüstriyel tasarımda yenilikçi yaklaşımı zaman zaman olumlu yönde evirmektedir. Şayet talebin kısıtlamaları çok fazlaysa ve tasarımcıya çalışacak alan bırakmazsa bu yenilikçi yaklaşım güzel olmayana doğru evrilebilir.

Uzman 12. Arz ve talep dengesi ile 'endüstriyel tasarım performanslarına' pozitif katkı sağlar. Talep arzı doğurmaktadır. Toplumun dolayısıyla Doğu Karadeniz Bölgesinin çevre koşulları, sosyo ekonomik yapısı, kültürü vb. özellikleri talebin oluşumunu sağlar buna karşı endüstriyel tasarımcılar arza geçerek istekleri karşılama yönünde tasarımlarını sunar. Ama sadece talebe de bakmak çok doğru bir tasarımcı görüşü değildir. Tasarımcı oluşabilecek istekleri önceden de koklayabilmeli ona göre ürün geliştirmeleri toplumun arzına sunmayı da bilmelidir.

Uzman 13. İnsanların kullanıma sunulması planlanan bir tasarım için belirli süreçleri geçmesi gerekir. Ne kadar ihtiyaç vardır sorusuna cevap aranılmalıdır. Yapılan bir tasarımın belirli bir kitleye hitap edebilmesi için araştırmalar yapıp üretimine geçilmelidir. Sizin yeni ve tarz bir tasarımınız olabilir ancak ne kadar talep görür bunu ürünü ortaya çıkarmadan önce bilmek gerekir. Daha geniş düşündüğümüzde ise insan, çoğunlukta olan bir üründen daha farklı bir ürünüm olsun istemektedir. Bu düşünce şekli ise yenilikçi yaklaşımlara yol oluşturmaktadır.

SORU5: Tasarımda **estetik ve işlevsellik ürün geliştirme sürecini** nasıl etkilemektedir?

Uzman 1. Tasarım aşamasında olan bir ürün için estetik ve işlevsellik kavramlarını ürün üzerinde dengelemeye çalışmak en doğrusu olacaktır. Veya engelli bir birey için tasarım yapıyorsak estetiklikten uzaklaşıp işlevselliği ön planda tutmaya çalışırız ki engelleri ortadan kaldırabilelim. Dolayısıyla tasarım aşamasında olan ürünlerin daha çok kime hitap etmesi başlığından yola çıkarak üründe estetik ve işlevsellik geliştirilmeye çalışılmalıdır.

Uzman 2. Tasarım denilince akla ilk olarak estetik gelse de estetiğin yanına işlev ve ergonomiyi de eklememiz lazım. Çünkü kullanışsız ergonomiden uzak ama estetik olarak uygun tasarımlar bir anlam ifade etmiyor. Herhangi bir tasarımı ve konsepti hayalden hayata geçirirken estetikliği kullanışı ve ergonomisi de ele alınarak hayata geçirmek lazım. Sonucunda olumlu dönüşler alınacaktır.

Uzman 3. Tasarımda, konu endüstriyel bir ürün söz konusu olduğundan estetik kadar işlevsellik de ön planda olmalıdır. Hatta tasarımcının bunlara ek olarak hammadde, yarı mamul, iş gücü, malzeme vs. üretimi etkileyecek her unsuru göz önünde bulundurması, bu konularda bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Uzman 4. Tasarımda estetik arayışlar ürün geliştirme sürecinin uzamasına sebep olduğu düşünülse de ama sonucunda daha verimli ürünler ortaya çıkmasını sağlayacaktır. İşlevsellik bir ürün için olmazsa olmaz bir kavramdır. İşlevsiz bir ürün üretildiği anda firmalara zarar olarak yansıyacaktır. Sürdürülebilir bir durum değildir işlevsiz ürünler.

Uzman 5. Estetik, ürünün renk, doku, desen, malzeme vb. bütününün oluşturduğu görünümü; işlevsellik ise ürünün anlaşılır olması ve kolay kullanılabilmesi gibi fonksiyonlarıdır. Tasarım yapılırken de bu iki ilke daima ön plandadır. Hatta ürün geliştirme süreçlerinde önce bu ilkelere uygunluğuna bakılmalı daha sonra diğer ilkelere bakılmalıdır.

Uzman 6. Tasarımda estetik kaygılar standardı olmayan, kişiler arasında değişkenlik gösteren, kişilerin yetişme tarzı, kültürel birikimi, sosyal çevresi, ekonomik durumu, aldığı eğitim kişinin yapılan işten aldığı hazzın sınırlarını çizen sebeplerden olduğu

gözlemlenirken, işlevsel kaygılarla yapılan tasarımda genel olarak daha somut ve keskin sınırlar çizen genel kitlenin kabul gördüğü ürünün ortaya çıktığı gözlemleniyor.

Uzman 7. Kullanıcı için bence en önemli olan nokta ilk önce işlevselliktir. Çünkü en çok ihtiyaca göre ürün alımı oluştuğunu düşünürsek kullanıcının üründe ilk dikkat edeceği özellik işlevsellik olacaktır. Bununla beraber estetik bir görünüme sahip olmasını da elbette ki isteyecektir. Tasarım ürünü oluştururken ilk etapta işlevselliği ikinci etapta ise estetiği göz önünde bulundurmak farklı tarz bir ürün ortaya çıkaracaktır.

Uzman 8. Tasarımda estetik ve işlevsellik ürün geliştirme sürecinin asıl etkilemektedir? Tasarımlarda estetik konusu sanatçının beğeni yargısı ile sınırlı gibi görülse de işin içerisine işlevsellik girdiğinde kullanıcı beklentilerine de değinilmelidir. Estetik ve işlevsellik birlikte düşünüldüğünde toplumsal beğeniler ve çağın modası gözetilerek tasarım yapma ihtiyacı doğmaktadır.

Uzman 9. Daha önce bahsettiğim üzere, tasarımların estetik ve işlevsel kısmı kullanıcıları etkilemekte ve ürünleri tercih etmede önemli rol oynamaktadır. İnsan kullanacağı ürünün görseelliğinden etkilenirken, alma amacına uygunluğunu da değerlendirmektedir. Buda üretim yapan işletmelere, genel kullanıcı beğenilerine göre üretim yapmaları gerekliliğini göstermektedir. Ürünlerde bu istekler üzere üretilir ve sürekli olarak geliştirilir. Bu minvalde üretim yapan işletmeler sürekli olarak kendilerini kullanıcı isteklerine göre yenilemekte ve rekabette bir adım öne geçmektedir. Gelişime açık olmayan iş ve iş kolları sürekliliklerini kaybedip rekabette geriye düşmektedirler.

Uzman 10. Tasarımda estetik ve işlevsellik algısı tasarımcının algısı ile sınırlı olacağını düşünmekteyiz. Ancak tasarımcının tasarlayıp, ürün haline dönüştükten sonra ki gerek kendi çevresi gerek müşterilerden geri dönüşler almaktadır. Bu geri dönüşler tasarımcının yeni ürün tasarlariken daha farklı düşünce tarzlarını, kendi düşünce tarzı ile harmanlayarak estetik ve işlevsellik algısını geliştirmekte ve yeni ürünler ortaya çıkmaktadır.

Uzman 11. Tasarımda estetik çok önemlidir ama estetik kavramı çok görecelidir. İşlevsellik daha tutarlı bir kriterdir. Estetik anlayışı kişiden kişiye değişkenlik gösterirken işlevsellik daha genel geçerdir.

Uzman 12. Estetik ve işlevsellik özellikleri, ürün geliştirme sürecinde farklı düzenlemelere gidilmesine imkân vermekte ve bu sayede dinamik kullanıcı gereksinimlerinin karşılanması ve konfor koşullarının iyileştirilmesi sağlanabilmektedir. Estetik bu toplumun kültüründen doğan bir olgudur. İşlevsellikte böyleyi en iyi kullanmayı amaçlamaktadır. Bulunulan bu bölgenin mekânları veya yaşantı alanları işlevsel estetik ürün geliştirmesini hareketlendirir. İnsanların ürün geliştirmede anlayışları çevre ile de yakından etkileşimlidir dolayısıyla estetiğin ve işlevselliğin ortama göre de şekillenmesini sağlar.

Uzman 13. Bir ürün ortaya çıkarmaya çalışırken tasarım aşamasında en çok estetiğe yüklenilmektedir. Estetik açıdan göze hitap eden bir ürün kalitelidir anlayışıyla bağdaşmaktadır. Estetiğin yanı sıra ise işlevselliği de o ürüne eklediğinizde kullanıcı memnuniyeti sağlanmış olur. Bu açıdan düşünüldüğünde ise ürün gelişim süreci için işlevsellik ön plana çıkacaktır. İşlevini yerine getiren ama farklı bir estetik duygusu uyandıran tasarımlarla ilerlemek gerekir.

SORU6: Endüstriyel tasarımda, ürün geliştirme süreçlerinde, hedef kitlenin günün koşullarına göre ihtiyaçları nasıl belirlenmektedir?

Uzman 1. Yemek için oturma ihtiyacını karşılayan ürünle çalışma masasında oturma ihtiyacını karşılayan ürün aynıdır sandalyedir. Fakat yemek sandalyesinde uzun süre oturmak insana rahatsızlık verir. Bununla beraber çalışma sandalyesinde bu dezavantajlar ortadan kaldırılmaya çalışılarak (bel desteği, sırt ve yükseklik ayarı, sünger yoğunluğu vb.) özellikler düşünülerek ürün üzerinde gelişmeler gösterilmiştir. Günümüzde ise hızla ilerleyen teknoloji sayesinde insanlar için birden çok özelliği bulunan ürünler tercih edilmekte.

Uzman 2. Ürün geliştirme sürecine aşama aşama ele alacak olursak;

1.Aşama- Fikir Üretimi

2.Aşama- Fikrin incelenmesi değerlendirmesi ve elenmesi.

3.Aşama- Konsept Tanımı.

4.Aşama- İş analiz.

5.Aşama- Ürünü geliştirme.

6.Aşama- Piyasa ve pazar testi

7.Aşama- Ticarileştirme.

Bu aşamaları iyi bir şekilde ele alırsak ihtiyaca karşılık verir.

Uzman 3. Teknolojik değişimlerin etkisi ile diğer ürünlerin (PC den laptopa hatta tablete – fırın, ocak vs den ankastre ürünlere vs) tasarıma etkisi, mimari değişimlerin (daha küçük yada daha büyük konutlar) etkisi, moda (popüler renkler) etkisi vs göz önünde bulundurulmalıdır.

Uzman 4. Hedef kitlenin ihtiyaçları doğrudan yapılacak anketlerle ve görüşmelerle belirlenebilir. Ayrıca firmalardan ürün satış bilgileri alınırsa ortalama olarak hangi ürünlerin daha çok satıldığı listelenebilir. En çok trendlerin müşteriye cazip gelmesi beklenmektedir. Trend olanlar ise günümüz dünyasında sürekli değişen yeni akımlardır. İnsanlar sürekli baktıkları bir tasarımdan zamanla sıkılırlar dolayısıyla trendler insanlar için her zaman daha cazip gelmektedir. Burada da insanların talepleri mi yönlendirir yoksa trendler mi insanları yönlendirir diye bakabiliriz. İkisi de birbirini tetikleyen unsurlardır.

Uzman 5. Hedef kitlenin yaşam alanı, geliri, o günkü yaşı, sosyal çevresi gibi etmenler o günkü koşullara göre ihtiyaçlar doğurmaktadır. Endüstriyel tasarımda, ürün geliştirirken ilk aşamada bu ihtiyaçlara göre tasarımlar yaparak hedef kitleye ulaşmaktadır.

Uzman 6. Değişen teknoloji yeni keşfedilen mesleki disiplinler alışılmışın dışında ihtiyaçları beraberinde getiriyor.

Uzman 7. Bana göre insanlar artık özellikle birbirleriyle yarış halinde olmalarından dolayı ihtiyaçtan fazla zengin tasarım görüntülerine odaklanıyorlar. Bana göre bu hatalı bir davranıştır çünkü insanlar çoğu zaman estetiği ön plana çıkardıkları için kullanımı rahat olmayan ürünler de doğmaktadır. İhtiyaca yönelik ürün

tasarımlarında ise gelişen aksesuar ağı sayesinde farklı işlevselliği olan ürünler daha çok kullanım ağına ulaşmaktadır.

Uzman 8. Endüstriyel tasarımda, ürün geliştirme süreçlerinde, hedef kitlenin günün koşullarına göre ihtiyaçları nasıl belirlenmektedir? Endüstriye işletmeler bunu belirlemek için çok sayıda Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bunu bayileri yoluyla müşteri taleplerine yönelik beklentileri öğrenerek veya diğer endüstrilerde meydana gelen gelişmeleri takip ederek gerçekleştirmektedirler. Bazen de müşteriye yönelik ihtiyaç oluşturarak yani farkında olunmayan ihtiyacı müşteriye göstermek yoluyla ürünlerini geliştirirler.

Uzman 9. Standart insan ihtiyaçları bilinmektedir ve genel beğenin belirlenmesi bu koşula göre belirlenmektedir. Buda basın yayın yolu, sosyal medya, anketler, mağazaya gelen müşteri ile diyalog ve satış sonrası geri dönütler gibibirçok şekilde belirlenebilir.

Uzman 10. Endüstriyel tasarımda ürün geliştirme süreçleri işletmenin hangi ürünü daha çok sattığı bir ölçü olabilir. Ayrıca Pazar payına hâkim olan firmaların en çok hangi ürünleri sattığı gibi verilerde işletmeler için önem arz etmektedir. Yine bayii ve müşteriler ile bire bir ilişkiler de hedef kitlenin ihtiyaçlarını belirlemede önemli veriler sunmaktadır.

Uzman 11. Günümüz koşullarında en önemli etken maliyettir maalesef. Maliyete göre malzeme seçip o malzeme ile neler yapılabileceği düşünülmektedir.

Uzman 12. Endüstriyel ürün varlığı ile kullanıcıya adapte olan ve onun hayatını kolaylaştıran ihtiyaçlar belirlenir. Hedef kitle yaşantısına göre isteklerini sunar tasarımcılar ise ürünü isteklere göre geliştirerek hizmete sunar. Bu kitlenin tüm yaşam koşulları ve düşünce ufku endüstriyel tasarımcıyı zorlar ve daha işlevsel ve kullanışlı ürünler geliştirmesine etki eder. Ürün geliştirmede hedef kitlenin isteklerinin sınırsızlığı endüstriyel tasarımcıyı daha fazla düşünmeye ve tasarlamaya zorlar. Dolayısıyla hedef kitle olan alıcı gurubu ürünün değişimini ve gelişimini sağlayan en önemli unsurların başında gelir.

Uzman 13. Günümüz de hareketli bir yaşam tarzının ortaya çıkmaya başladığı düşünüldüğünde insanların rahat kullanacağı ürünler tasarlamak işi kolaylaştıracaktır. Saatlerce masa başında çalışan bir büro personelinin oturduğu koltuğun kullanan kişiye rahatlık hissi verebilmesi gibi. Ya da bir bilgisayarın çalışırken insanların gözünü yormayacak bir ekrana sahip olması gibi.

SORU7: Özelde Giresun, genelde ise Doğu Karadeniz ele alındığında; yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum sizce etkili midir? Avantaj ve dezavantajlar bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

Uzman 1. Coğrafi konum elbette etkilidir, çünkü üretimini yaptığınız bir ürünün ulaşım süresi bile arazi şartları sebebiyle Karadeniz de artmaktadır ve bu bir dezavantajdır. Ayrıca nem miktarı göz önünde bulundurulduğunda özellikle ahşap malzemeler için rutubet dengesini oturtmak önemlidir. Yeniliğe açık olma konusunda ise Karadeniz'in iç kısımlarında yerleşik hayata sahip olanlar için yenilikten daha çok alışagelmış bir yaşam tarzı etkilidir diye düşünüyorum. Karadeniz'in ön yüzünde ise sahile yaklaştıkça insan yoğunluğunun artması ve genel bir havanın değişmesi sebebiyle yeni fikirler iç kısımlara nazaran daha çok benimsenebilir.

Uzman 2. Hem Giresun'u hem de Doğu Karadeniz'i ele aldığımızda yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum oldukça etkilidir. Yöre tarihini geçmiş ve kültürü ele alıp yenilikçi ürünler yaratabiliriz. Bunlar ses getiren ilginç ve bir o kadar da fantastik fikirlerden doğan tasarımlar olabilir.

Uzman 3. Oldukça etkilidir. Metropoller için daha uygun olan endüstriyel ürünler özellikle geleneklerine bağlı olan coğrafi bölgelerde beğeni kazanmamakta, değişime direnç gösterilmektedir. Özelde bulunulan coğrafyada müşteri beklentilerini analiz etmek kolaylaşır iken, pazarın dar olması sebebi ile endüstriyel bir ürün ortaya koymak güçleşmektedir.

Uzman 4. Coğrafi konum yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde önemlidir. Çünkü ürünün taşımacılığı genel büyük şehirlere yakın olması dolayısıyla önem kazanmaktadır. Doğu Karadeniz ürün geliştirme üretme anlamında İstanbul ve

Ankara gibi büyük merkezlere uzak sayılmaktadır. Mesafe Doğu Karadeniz için dezavantajlı görünmektedir. Özellikle iç bölgelere geçişte dağlar tarafından kısıtlı ve zor koşulları vardır. Buna rağmen doğuda Gürcistan gibi ülkelere açılan bir kapı olarak yenilikçi ürünler geliştirilmesi desteklenebilir. Daha fazla sanayi yatırımı ile bu ancak mümkün olabilir.

Uzman 5. Yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum tabi ki de etkilidir. Ürünün o bölge ile arasında bir bağ vardır. Bu bağ ile ürün, o bölgenin özelliklerini belirtmektedir. Doğu Karadeniz bölgesinde dayanıklılığı ve sert yapısıyla bildiğimiz gürgen ağacı ürünlerde ön plandadır. Bölgenin özelliklerinin yapılan tasarımlarla ürünlerde yer alması artık o bölge için bir coğrafi işaret olarak karşımıza çıkar. Aynı zamanda o bölgedeki beklentileri ihtiyaçları daha fazla karşılar. Dezavantajı da tüm kullanıcıların beklentileri, bölgesel kullanıcıların beklentilerinden farklılıklar göstermesidir.

Uzman 6. Globalleşen dünyada bilgiye, farklı coğrafyaların kültürlerine, inanç, örf ve adetlerine, farklı dünya görüş ve tercihlerine, farklı yaşam tarzlarına, ideolojilere görsel ve yazılı olarak ulaşılması ve öğrenilen bilgilerin içselleştirip kişinin günlük hayatına tatbiki kendi yöresindeki inancının, kültürünün, örf ve adetlerinin sentezi olan yöresel farklılıkları ortadan kaldırmıştır. Bugün Doğu Karadeniz genelinde kendisine ait yöresel mimarisi, müzik ve oyun havaları, yemek kültürü, tarımı, yöreye özel tekstil ürünleri, yöre tarımına uygun araç ve gereçlerin yapılması gibi alanlaryok olma derecesine gelmiş kimisi yok olmuş. Yine Giresun özelinde yörenin diğer illerinden ufak detaylarla ayırt ettiğimiz şehrin gelinen noktada zihin olarak yaşantı olarak dünyanın belki diğer ucundaki herhangi birinden belki bir farkımız kalmamış benliğimizden ve kendimizden uzaklaşmışız ne yazık ki sadece sloganlarımız kalmıştır.

Uzman 7. Coğrafi konumun birçok etkisi bulunmaktadır. Kalabalık şehir ortamlarında ihtiyaç daha fazla olacağı için üretim kapasitesi dolayısıyla artmaktadır. Karadeniz coğrafyası düşünüldüğünde ise dağlık araziler ve nüfus yoğunluğu ürün miktarını elbette etkilemektedir. Karadeniz in coğrafyası açısından ulaşım ise hem zaman tasarrufu hem de virajlı yolları ile ürünleri yerine ulaştırmada dezavantajları beraberinde getirmektedir.

Uzman 8. Özelde Giresun, genelde ise Doğu Karadeniz ele alındığında; yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum sizce etkili midir? Avantaj ve dezavantajlar bakımından nasıl değerlendirirsiniz? Global şartlara bakıldığında ortaya çıkan tüm yenilikler müşterilere sosyal ağlardan kolayca ulaşmaktadır. Yenilikçi tasarımları görüp edinmek isteyen bireylerin hem Giresun özelinde hem de Doğu Karadeniz’de yeniliklere ulaşabilmesi bölge endüstrisinin hacmine bağlı olarak zor ve zaman alıcıdır. Bölgenin ve Giresun’un büyük şehirlerdeki gelişmeleri yakalama hızı endüstride yer alan tüm unsurların çarpan etkisine bağlı gerçekleşir. Malzemecinin üreticiye, her ikisinin üst yüklenicilere olan bağlantıları gelişimi oldukça etkiler. Gerçekleşmiyor diyemesek de geç gerçekleşiyor diyebiliriz. Bazen de tüm bu değişkenlerin dışında imalatçı firma yetkilisinin ufkunun sınırlı oluşu, üretim hattında revizyon yapmanın önündeki maddi imkansızlıklarda doğan yatırım azlığı yenilikçi ürünlerin gelişmesinin önünde bulunan aşılması zor duvardır. İnsan faktörü hem Giresun hem de Doğu Karadeniz açısından değerlendirildiğinde kültüründe bölgenin ön yargı ve tutumların oldukça ekili olduğu söylene bilir.

Uzman 9. Tasarımlar insan beğenisine göre yapılmalıdır ki üretimler sürekli olsun. Üretimi yaparken de etkili faktörlerden birisi de kültürdür. Kültüre göre tasarımda mevcuttur. Zaten tarihten bugüne inceleme yaptığımızda, Selçuklu, Osmanlı, Mısır, Roma vs. kültüre-inanışa göre modellemeler, süslemeler, üretimler yapılmıştır. Karadeniz bölgesinin de kendine özgü bir kültürü vardır ve bu değerleri göz önüne alarak da üretimler yapılmıştır / yapılmaktadır. Tabii ki üretimlerin tamamı da bu yolla yapılmamaktadır (ülke geneli genel beğeni önemli). Buraya kadar kültürel olarak konuyu ele almak istedim. Bir de işin coğrafi olarak ikinci ve en önemli kısmı; malzemeye yakınlık, ulaşım imkânları, personele ulaşabilme, belediye imkânlarına ulaşabilme vs. gibi kritik rol alan kısımlarda önemlidir. Giresun ilimize baktığımızda en büyük problemin merkez kısmının dağlık yapısıdır ki buda üretim yapma faaliyetlerinde ciddi problemdir. (Buraya kadar üretim boyutu). Ürün geliştirme işi, teknolojinin kullanılabilme oranı ve piyasa araştırmasının karaktere oturması ile alakalıdır. Giresun ilinin ve Doğu Karadeniz’in bu bağlamda diğer il ve bölgelere göre kıyaslandığında geride olduğu aşikârdır (Marmara, Orta Anadolu, İstanbul, Ankara, Kayseri, Bursa, Adana vs gibi) .

Uzman 10. Coğrafi konumun etkili olduğunu düşünmekteyim. Ürün maliyetleri açısından üreticilere uzak mesafede oluşumuz yine pazara yakınlık konusunda Giresun ve Doğu Karadeniz'in uzak oluşundan dolayı dezavantaj yaşamaktadır. Bu dezavantajlar ürün maliyetlerinin yüksek çıkması ve ürün satışının yüksek olmasına neden olmaktadır. Yine bu maliyetler nedeniyle ürün az satılabilmekte, işletme karlılığı düşük seviye de kalmaktadır. Bu da işletmelerin büyümesine engel teşkil etmekte, Ar-Ge ve yenilikçi ürün geliştirmeye yeterli bütçe ayırmasına imkân vermemektedir.

Avantaj olarak bölgenin Orman varlığı açısından zengin oluşu, bu nedenle de ahşap mobilya üretimi konusunda bölgedeki firmaların girdi maliyetlerinin düşük olmasına imkân vermektedir. Bu da ürün maliyetlerinin düşük olmasına işletmelerin satış açısından da avantajlı olmasına neden olacağı düşünülmektedir.

Uzman 11. Evet, coğrafi konum ürünlerin geliştirilmesinde ve kullanılmasında etkilidir. Örneğin doğu Karadeniz bölgesinde birçok evde ahşap ürünlerin daha çok kullanıldığını görürüz. Aslında daha avantajlıdır. Ürünlerin hammadde çıkışının olduğu bölgede eğer ürün üretimi de varsa avantajlıdır.

Uzman 12. Yeniliği etkileyen unsurların neler olduğu açıklandıktan sonra yenilik ve ürün geliştirme ilişkisi üzerinde durularak yeniliğin tasarımı ne şekilde etkilediğinin ortaya konulması çerçevesinde de avantaj ve dezavantajlar değerlendirilebilir. Yenilikçi ürünler bulunan toplumun o zamanki teknolojik ulaşılabilirliktir. Bazen yenilikçi ürün bir kaşık bazen bir yatak bazen de bir bilişim ağı olabilir, algılara göre değişebilir. Avantaj olarak istenilen yerde ihtiyacı tam karşılaması sayılabilir, dezavantaj olarak ise ekonomik şartlar olabilir. Her ürünün avantaj ve dezavantajını aramak endüstriyel tasarımcıya düşünce ufkundan uzaklaşması anlamına gelir.

Uzman 13. Tasarıma yönelik bakıldığında coğrafi konumun pek etkisi olmayacaktır ki artık bilgisayar programları ve internet ağı sayesinde tasarımlar gerçekleştirilmekte olup avantaj sağlanmaktadır. Üretim bandı anlamında olaya bakmak gerekirse Doğu Karadeniz ve özellikle Giresun bölgesi için coğrafi olarak arazi şartlarının engebeli olması yatay ve uzunlamasında bir fabrika kurulumu için dezavantaj oluşturmaktadır.

SORU8:Bauhause dönemi bu şenzlog size estetik ve işlevsellik bakımından ne ifade ediyor?

Kaynak: Le Corbusier, Şezlong, 1929

Uzman 1. Öncelikle metal aksamlara sahip olması açısından insanda bir soğukluk hissi uyandırmaktadır. Sanki dinlenmek için değil de bir uzanıp hemen kalkayım havası vermekte. Ayrıca her bir yerinin sabit olması açısından pek rahat gibi görünmemekte.

Uzman 2. Tasarımda ve mimaride altın oran çok önemlidir. Bu tasarım iyi bildiğimiz bir konudur. Altın oranın ta kendisidir. Fransız mimar Le Corbusier tasarımı altın oranlı dinlenme koltuğu tasarım harikasıdır. Siyah çelik bir taban kavisli krom bir çerçeve deri minder ve yastığı olmak üzere üç parçadan oluşur.

Uzman 3. İlk bakışta ana hatları ile oldukça kaba çizgilere sahip olduğunu söylemekte fayda var. Biraz daha dikkatli bakıldığında baldır ve diz bölgesinin formu sebebiyle oturma kullanımları için uygun gözükmemekte, uzanma durumunda da bir müddet sonra kullanıcıyı rahatsız etme potansiyelinde olduğu kanısındayım. Şezlongdan daha ziyade diş kliniklerinde kullanılan koltuk formunu anımsatmaktadır.

Uzman 4. Estetik olarak narin – hafif bir görüntü sunuyor. İşlevsellik bakımından konforlu olduğunu düşünmüyorum. Ayrıca işlev olarak uzanmak yanı sıra oturma eylemini gerçekleştiriyorsunuz. Günümüz mobilya taleplerinin çok işlevli yönünü

karşılamıyor. Ayrıca çok yer kapladığı için ev ortamlarında uygun bir alan bulunması zor gibi duruyor.

Uzman 5. Şenzlog görsel olarak kusursuz görüldüğü ve yüzeyindeki minderle beraber verdiği yumuşak doku bakımından estetik özelliktedir. Şenzlog yine uzanma hissi verdiği, malzeme kalitesi ve boyutlarının uygunluğu bakımından da işlevseldir.

Uzman 6. Durağan, ergonomik ve işlevsel görünüyor.

Uzman 7. Boyun kısmında bulunan minder çok rahatsız edici gibi duruyor. Uzanıldığında sanki rahat bir yatış pozisyonu değil de boynu dışarıda bırakacak şekilde gibi. Ayrıca genel hatlar keskin bir duruşa sahip olmasından yatınca kalkamayacak havası veriyor. Oturum kısmındaki oval köşe biraz daha oval olsa iyi olurdu diye düşünüyorum.

Uzman 8. Bu tasarımı döneminde incelediğimizde dönemine yönelik olarak estik ve işlevsellik açısından oldukça inovatif bir tasarım olduğunu söyleyebiliriz. İnsan antropometrisine uygun fonksiyonel bir tasarım gibi görülse de uzanmak ve rahatlamak amaçlı bir ürün olması nedeniyle konfor alanının biraz daha geliştirilmesi gerektiğini düşünmekteyim. Ayrıca dış hava şartlarına dayanıklı çevreci malzeme seçimi tercih eden bir tasarımcı olarak dönüştürülebilir bir materyal tercih edilmesi olumlu fakat koruyucu kimyasalları bakımından imalat aşamasında çevreye verebileceği zarar ölçülmelidir.

Uzman 9. Güzellik olgusu bakımından şahsımın beğenisine uygun değildir. Mekanik bir görünüme sahip olduğunu düşünmekteyim. İşlevsellik bakımından incelediğimde ise, insan vücut yapısına uygun görünüme sahiptir. Yatarak dinlenme, sinema, tv vs. izleme, hatta bazı ergonomik rahatsızlıklarda kullanılabileceğini düşünmekteyim. Lakin bir ürünün işlevselliğini ya da ergonomikliğini konuşabilmemiz için o ürünü kullanıp öyle yorum yapmak gerektiğini düşünmekteyim.

Uzman 10. Bu tasarımı dönemini özelinde incelediğimiz de estetik ve işlevsellik bakımından yenilikçi olduğunu söyleyebiliriz. Kullanılan malzeme ve o zamanın teknolojisi ile estetik bir tasarım ortaya çıkmıştır. İşlevsellik bakımından ise insan antropometrisine uygun gibi görülse de rahatlama ve dinlenme açısından pek de uygun olduğu söylenemez.

Uzman 11. Bu şezlong çok işlevsel görünüyor ama estetik açıdan nerede kullanılacağı çok önemlidir. Yani bir psikiyatrisin odasında modern eşyalar ile çok şık bir görüntü verebilir ama klasik tarzda bir evde estetik olarak hoş görünmeyecektir.

Uzman 12. Ulaşılabilirlik, estetik, işlevsellik, sadelik vermektedir. Daha çok işlevselliği ön planda olmasına karşın estetik duruşu kullanımdaki ve mekândaki zarafetini göstermektedir. İnsan anatomisine uygun formlar verilerek estetik bağlamda işlevselliğiyle beraber ürün geliştirmeyi göz önüne sunmaktadır.

Uzman 13. Estetik açıdan görüntüsü farklı bir tarz olduğunu ortaya koymaktadır. Üzerinde bulunan kumaş döşemesi ile insanda uzanıldığında bir rahatlama hissi verebilir gibi. Ancak uzanıldığında kalça kısmının çok aşağıda duruyor gibi olmasından dolayı uzun sürelerde rahatsız edici olabilir. Metal bileşenli olması açısından ise kullanım ömrü uzun olabilir.

SORU 9: Aşağıda bulunan günümüz modern mobilyasını, estetik ve işlevsellik açısından yenilikçi buluyor musunuz? Cevabınıza göre nedenleriyle açıklayınız.

Kaynak: Oscar Niemeyer ve Anna Maria Niemeyer, Rio Şenzlog, 2000

Uzman 1. Estetik görünüm bakımından göze hitap eden bir eser. Ahşap malzemeden yapılmış olması insana bir sıcaklık duygusu katmaktadır. Hasır döşeme olması sebebiyle uzanan kişinin sırtını kavrayarak rahatlık hissi uyandıracak gibi duruyor. Ayrıca öne ve geriye hareket edebilmesi özelliğinden yola çıkarak kullanımı rahat olabilir diyebiliriz. Yine üründe hasır döşeme kullanılmış olması sudan çıkan kişi için uzandığında sırt kısmının hava ile temas etmesinde olumlu rol oynayabilir.

Uzman 2. Oldukça estetik göze hitap eden işlevsellik yönünden zengin ve kullanışlı bir tasarım. Günümüz modern mimaride karşılaşmak istediğimiz bir tasarım. Baktığımızda estetik ve gözümüze hitap etmesinden çok kullanışlı ve ergonomik olması da en büyük isteklerimizden biridir.

Uzman 3. Tasarımdaki ahşap estetik yönden pozitif bir değere ulaştırıyor. Ayaklardaki form sebebiyle sallanır bir şenzlog olduğu kanısına vardım. Bu husus ise fonksiyonellik olarak bazı tereddütleri beraberinde getirmektedir. Daha yenilikçi bir ürün olarak kabul edilebilir.

Uzman 4. Günümüz modern mobilyasını, estetik buluyorum hatta estetik olarak yenilikçi olarak görüyorum. Yalnız işlevsellik açısından yenilikçi olduğunu düşünmüyorum. Modernizmin ilk başlarından beridir uzanma koltukları bu biçimsellikte üretilmiştir. 2000'lerde yapılan bu uzanma koltuğu ise estetik olarak yenilikçi olsa da işlevsel olarak eskinin yansımasıdır.

Uzman 5. Estetik ve İşlevsellik bakımından yenilikçi buluyorum. Güzel bir görsel orantı kurulması, dairesel formlar ve üst yüzey işlemlerindeki özellikleri bana estetik hissi vermektedir. Dayanıklı malzeme kullanımı, uygun boyutları, oturma ve sallanma gereksinimlerini birlikte karşılaması, file şeklindeki oturma-uzanma yeri ile yumuşaklık hissi vermesi ve taşınabilirliğinin olması işlevsel özelliklerindendir.

Uzman 6. Dinamik bir görüntüsü var. Kullanılan malzemeden elde edilen formu ihtiyaca göre geliştirilen teknoloji, bağlantı ve malzemeyi işleme tekniklerinin bir ürünü olarak görüyorum.

Uzman 7. İlk bakıldığında değişik bir tarz duygusu veriyor insana. Ayrıca uzanınca sanki tüm vücut hatlarını saracakmış gibi duruyor. Yastık biraz daha oval olabilirdi belkide. Ahşap malzeme olması açısından insanda bir sıcaklık hissi uyandırıyor.

Fileli döşemesi sayesinde ferahlık katmış ürüne. Ayrıca alt kısımlarda ön ve arkaya olan eğimli ayağıyla rahat oturup kalkılabilir diye düşünüyorum.

Uzman 8. Günümüz mobilyasını değerlendirecek olursam daha çevreci materyalle dış hava şartlarında nefes alan bir yapı ile insan antropometrisiyle uyumlu ve şekillenebilen bir tasarım olarak görüyorum. Oldukça başarılı bir tasarım olarak değerlendirmekle birlikte günümüz koşullarına yönelik geliştirilebilir yanları da bulunmaktadır. Ama en önemlisi günümüzde daha yaşanabilir bir gelecek bırakmak adına yüzde yüz dönüştürülebilir malzemeden imal edilmiş bir tasarım oluşu, insan sağlığına ve çevreye olan duyarlılığı ile tüm yüzeylerin kaza veya yaralanmalara karşı yumuşatılmış olması tasarımı değerli kılmaktadır. Bir önceki üründe kullanılan metalin verdiği ısı iletkenliği sorunu ahşap malzeme seçimi ile oldukça başarılıdır.

Uzman 9. Bir önceki tasarıma göre daha estetik olduğunu söyleyebilirim. Oval hatlarda farklı bir görünüm sağlanırken, masif malzemenin kullanılması ise özellikle tasarıma ayrı bir sıcaklık katmış diyebilirim. İşlevsellik bakımından ise; yine yukarıda (bir önceki şezlong) saydığım birçok faaliyetin bu tasarımda da rahatlıkla gerekli işlevini yerine getirebileceğini düşünmekteyim. Ayrıca yenilikçilik bakımından bir değerlendirme yapmam bu iki tasarım için pekte doğru olmaz diye düşünüyorum. Çünkü kullanılan malzemeler ve yöntemler standarttır. 1929’lu yıllarda da bu malzemeler vardı. Hatta ahşap laminasyon 1900’lu yıllarda da vardı. Sözün özü iki tasarım da gerek malzeme gerekse kullanılan teknik bakımından yenilikçi bir durumun olmadığını düşünmekteyim. Çizgisel tasarım boyutunun da hemen hemen aynı özelliklerde olduğunu düşünmekteyim.

Uzman 10. Günümüz modern mobilyasını estetik ve işlevsel bulmaktayım. Elastikiyete sahip olan ahşap malzemenin kullanılmış olması estetik olarak daha zarif bir form çıkmasına fırsat vermiştir. İşlevsellik açısından ise ürünün 3 farklı formda kullanılabilir. Yatma, uzanma ve oturma fonksiyonlarını bir arada bulundurması ve bu fonksiyonlar için ayrı bir aparat kullanılmaması dikkat çekmiştir. Bu fonksiyonu yapabilmesi için ahşap malzemenin elastikiyet kabiliyetinden yararlanıldığı görülmektedir.

Uzman 11. Benim hoşuma giden malzemeler kullanılmış. Ahşap, hazeran, deri... Konforlu, estetik ve işlevsel görünüyor. Karadenizli olmam sebebiyle ahşap ürünleri

daima daha fazla seviyorum. Ve üstelik bu ahşap ürünler kıvrımlı bir şekilde kullanılıp ahşabın sadece düz yüzeyde kullanılması gerekmediğini vurguluyormuş etkisi bırakıyor.

Uzman 12. Mimari üsluplarla birlikte gelişen mobilyalar yenilikçi tasarım ürünleridir. Bu tasarım zarıflığın ve zarafetin endüstriyel tasarımda başyapıtlarından, kıvrımlı çizgilerin ve kıvrım hatlarının estetikle birleştğinde harika bir örnektir. Ahşap ürünlerinin çeşitli yöntemlerle kıvrımlı presler de bükülmesiyle bu esere ulaşılır. Görüntü olarak estetiğin sallanan beşığı, kullanımdaki rolüyle işlevselliğin insan anatomisine ikramıdır.

Uzman 13. Dış görüntüsüne bakarak sallanır bir koltuk havasında olduğunu söylenebilir. Ahşap bileşenli olması ile de insanda bir sıcaklık hissi uyandırıyor. Yine ahşap bileşenli bir malzemeden yapılmış olması kullanım ömrünü azaltabilir. Döşeme malzemesi hava alır olduğu için sıcak havalarda çok tercih edilebilir. Aynı zamanda öne eğilimi sayesinde oturma kolaylığı sağlayabilir.

Doğu Karadeniz illerinde uygulanan bu görüşme formunun iller bazında dağılım tablosudur.

Tablo 1.Doğu Karadeniz İllerinde Uygulanan Görüşme Formunun İller bazında dağılımı

SIRA NO	İL ADI	TASARIMCI KOD NO	İLLERE GÖRE GÖRÜŞÜLEN TASARIMCI SAYISI
01	ORDU	T7, T9	2
02	GİRESUN	T1, T4, T8, T10	4
03	TRABZON	T2, T3, T6, T12	4
04	RİZE	T5,T13	2
05	ARTVİN	T11	1

DEĞERLENDİRMELER

SORU1: *‘Tasarımın Mobilya Endüstrisindeki rolü’* hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Uzmanların 1. Soru değerlendirmesi (özetle): Küresel çağımız değişime ve gelişime açık olduğu, günümüzde ürünü piyasaya sunarken ekonomik geliri ön planda tutan CNC seri üretim uygulandığı belirtilmiştir. İçinde bulunduğu toplumun alım gücü üretimleri arz talep isteklerine göre hareket etmeye itmiştir. Bu nedenle farklı endüstriyel tasarımlarla her iki guruba da ulaşmak istendiği görülmektedir. Tasarımın mobilya endüstrisinde çağın gelişmeleri olmasına rağmen halen istenilen yerde olmadığı ve hak ettiği geliri elde edemediği düşünülmektedir. Mobilyanın mekânların süsü olduğu ve tasarımın kuvvetli olması mekânların tanımını artırır. Firmalar arası mimesis (taklit) ürünlerin çok olduğu, endüstriyel malzeme standartlarının sınırlı olması da tasarımları benzer hale getirmektedir. Sanayileşmeyle üretim teknikleri de değişmiş, hayali, uç tasarımlar gelişen teknoloji ile uygulanabilir hale gelmiştir. Estetik, ergonomik, fonksiyonellik, çevreci, kombinasyon, sosyal-kültürel yapı ve kimlik, ekonomik şartlar, işlevsellik, kaygılar, değişen teknoloji, malzeme, tasarım ve endüstriyel süreci çok etkilemiştir. Ar-Ge nin önemi artmıştır. Bilinçli fikirlerin sanatta ve endüstride tasarımı yönlendirme yaptığı görülmektedir. Üretim hatlarının ekonomik koşullara uygun ve kolay kurulabilir ve uygulanabilir olması gerekir. Bu sebeple marka değeri oluşacağı ve artacağı bir gerçektir. Ülkemizde ki büyük üretim firmaları Ar-Ge’ lerin de trend dışı ürünler üretmeye cesaret edemedikleri için diğer yabancı ülke firmaları piyasayı ve trendleri yönlendirmeye devam etmekte oldukları belirtilmiştir. Bu durumların geliştirilmesi halinde endüstriyel tasarım insan hayatının her evresine ve her yerinde yerini bulacağı düşünülmektedir.

SORU2: Bauhaus’tan günümüze Endüstriyel Tasarımı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uzmanların 2. Soru değerlendirmesi (özetle): Bauhaus estetik ve işlevselliğe önem vererek yenilikçi, modern tasarımlar getirmiştir. Özellikle mimaride akım yaratmıştır. Sanatın tüm kollarını olumlu yönde etkilemiştir. Mimarlık zanaat ve güzel sanatlarda etkin olmuştur. Fonksiyonel sanat ürünlerine ve üretimine yönelim olmuş, sanat ve zanaat birleştirilmiştir. Öncedeki dönemlerde

insanoğlu tek birleştirilmiş alanlar kullanırken bauhausla beraber farklı özellikli odalar kullanılmaya başlanmıştır. Üretim yelpazesi genişlemiştir. Alternatif ürünler ortaya çıkmıştır. Bu dönemde doğal malzemeler ve doğal formlar kullanılırken daha sonra bu doğallıklar yerini yapay malzemelere devretmeye başlamıştır. Az çoktur fikriyle beraber sade, minimal ve modern tasarımlar gelişmiştir. Burjuvanın isteklerinden kurtularak alıcılarına özgür ve fonksiyonel ürünler sunma ve tasarlamaya geçmiştir. Sanatçının arzu ve estetik anlayışı ön plana çıkmıştır. Özgün tasarımlarla beraber kişilerin etkisinde kalmamaya çalışmıştır. Bu nedenle disiplinler arası çalışma geri plana atılmıştır. Uygun malzeme ve fonksiyonelliğin birleşiminden doğmuştur. Mimari, iç mekân ve mobilyaya olumlu katkıları olmuştur. Dünyada geniş kapsamlı bir etki yarattığı, bu etki sadece ürün üzerinde değil modern endüstriyel tasarım eğitimi temelini oluşturmada ve en iyi tasarımcıları yetiştirmede olmuştur. Günümüz endüstriyel tasarımının gelişmesine ışık tutmuştur.

SORU3: Günümüz koşullarına uygun mobilya tasarımlarında, yenilikçi yaklaşımların ürün geliştirme süreçlerindeki etkilerini /katkılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uzmanların 3. Soru değerlendirmesi (özetle): Önce günümüz mobilyalarının fonksiyonellik ve estetik bakımdan ele alınması gerekir. Mobilya tasarımcıları önce fonksiyonelliğini ön plana alarak geliştirmeli sonrada estetiğe önem vermelidir. Mobilyada ki çok işlevlilik iyi bir Ar-Ge çalışması ve ergonomiyle buluşunca tasarımda devir değişmesine neden olacaktır. Endüstriyel tasarım ile maliyet/fonksiyonellik beraber düşünülmesi gerekir. Gözleri yormayan, psikolojik olumlu etki verebilecek dik ve keskin formlardan kaçınılmalı estetik ve hafif olan tasarımlar düşünülmelidir. Makineleşme ve dijitalleşmeyle tasarım beraber hareket ederse başarı beraberinde gelebilecektir. Değişen dünya, değişen çevre aynı zamanda ihtiyaç skalalarını da değiştirmektedir. Bu durumda sürekli yenilenmeyi, ürünleri geliştirmeyi, tasarımda yerinde kullanışlılığı meydana getirmektedir. Ürün geliştirmede ayırt edicilik, estetik, işlevsellik, dayanıklılık, sağlık, ekonomiklik gibi ilkelere önem vererek geliştirmek gerekmektedir. İnsanlar artık değişen ve gelişen küresel dünyada sosyal alanlarında da inovatif izler görmek istiyor. Trend veya moda dönemsel tasarımlar yapmaya, beğendirmeye arzuları karşılamaya yöneldiği görülmektedir. Trendler aynı zamanda maliyeti olumsuz etkilemektedir. Bu

endüstriyel firmaların Ar-Ge alt yapıları ve yatırımları başarıyı beraberinde getirecektir. Yeni piyasaya sunulan araç, gereç, malzeme vb. olumlu etki etmektedir. İyiye ulaşmak için tasarımın ve tasarımcının sürekli evrileceği düşünülmektedir. İnsanların sınırsız şahsi ve sosyal istekleri, hammaddeye ulaşılabilirlik tasarımcıların yeni malzeme düşüncülerine tasarımda değişik form ve şekil çalışmalarına neden olmuştur.

SORU4: Arz-talep dengesi Endüstriyel Tasarımda yenilikçi yaklaşımları nasıl yönlendirmektedir?

Uzmanların 4. Soru değerlendirmesi (özetle): Her zaman yeni bir ürün piyasaya sürmek piyasa ve tasarımcı açısından risk taşımaktadır. İyi bir piyasa araştırma çalışmasıyla ürün imalatı için yatırım yapılmalıdır. Müşteri memnuniyeti olumlu olacak ürünleri alıcıyı bekletmeden arz etmek gerekir. Seri üretim bu sebeple çok önemlidir. Ama yetişmiş eleman da çok önemlidir. Günümüzün en büyük sorunlarından biri de kalifiye çalışan bulma zorluğudur. Ne kadar otomasyon teknoloji ve makine sistemlerine geçilse de yetişmiş ara eleman gereklidir. Artık talep edenler kişileştirilmiş farklı tasarım arzu etmekte, mekânlarını da isteklerine göre dizayn etme ayrıcalığını istemektedirler. Bunun da sürekli kişisel mobilya veya tasarım yapmayı zaman ve malzeme israfını getirdiği görülmektedir. İnsan taleplerinin değişimiyle beraber tasarımda değişirken hizmet veren sektörde sürekli kendini günün koşullarına göre yenilemeye gitmektedir. İyi tasarım iyi talep ve iş demektir. Çevreci malzemeye yönelim de son zamanlarda artmış olduğu gözlenmektedir. Günümüzde disiplinler arası çalışmalarla beraber endüstriler Ar-Ge çalışmalarını tasarımcıların özgürlüklerini genişletmişlerdir. İşletmeler alıcıların isteklerini bilerek ona göre ürün tasarımı yapmaktadırlar. Bu nedenle de işletme ekonomik olarak zarar edeceği bir yatırımdan kendini korumuş olmaktadır. Ülkemizde yabancı ülkeler gibi mobilya da çok değişime gitmemektedirler. Bunun en önemli nedenlerinin başında talep edenin ekonomi gelmektedir. Arz talep dengesi endüstriyel tasarımı olumlu yönde etkilerken kısıtlamalar ve kısıtlılıklar olumsuz yönde etkiler.

SORU5: Tasarımda **estetik ve işlevsellik ürün geliştirme sürecini** nasıl etkilemektedir?

Uzmanların 5. Soru değerlendirmesi (özetle): Tasarımda estetik ve işlevsellik ürün üzerinde dengelemeyi sağlar. Eğer engelli bireyler için tasarım yapılıyorsa estetik kaygılardan ziyade işlevsellik ön planda tutulmalıdır. Ürün tasarımcılarının alıcı kitleyi iyi analiz etmesi gerekir. Tasarım akla ilk estetik, işlev ve ergonomiyi getirir. Talep görmeyen tasarım zarar demektir. Tasarımda estetik ve işlevselliğin yanında, tasarımcının hammadde, yarı mamul madde, iş gücü, malzeme ve üretimi etkileyecek faktörleride iyi bilmesi gerekmektedir. Ürün geliştirmede estetik arayışı uzun süre olsa da sonucu verimli olmaktadır. Tasarım yapılırken estetiğin renk, desen dolgu vb. görsellere önem vermek gerekir. Estetik tasarımda kişilerin demografik yapılarına, kimliğine, çevresine, aldığı eğitimin durumuna dahi bakılırken, işlevsel tasarımda daha çok somut ve keskin sınırlar olan kriterlerin kabul gördüğü anlaşılmaktadır. Genelde kişi ürün alırken önce ihtiyacını karşılamak ister. Önce işlevsellik sonra estetiği kabul gördürür. Günün havasını ve gereksinimlerini iyi tahlil eden tasarımcı tüme varmış olur. Rekabetçi dünyada önde olurlar. Algı sınırları iyi belirler. Tasarımda geri dönüşüm de önemli hale gelmiştir. Her iki konuda da kişiden kişiye, toplumdan topluma farklılıklar gösterir.

SORU6: Endüstriyel tasarımda, **ürün geliştirme süreçlerinde**, hedef kitlenin günün koşullarına göre ihtiyaçları nasıl belirlenmektedir?

Uzmanların 6. Soru değerlendirmesi (özetle): Günümüzde yemek sandalyesinde uzun süre oturmak insanı rahatsız eder, bu durum çalışma sandalyesinde daha azdır. Bu dezavantajları yan ürün ve tasarım genişliğiyle ergonomisiyle gidermek mümkündür. Önce fikir jimnastiği sonra değerlendirme, analiz, geliştirme, piyasa testi, pazarlama gibi fonksiyonları iyi bilmek ve Ar-Ge çalışmasında bulunmak gerekir. Teknolojik değişimlerin tasarıma etkisiyle, mimari değişimlerin etkisi göz önünde bulundurulmalıdır. Hedef kitlenin ihtiyaçlarını anket veya görüşmelerle belirleyebiliriz. Bu konuda sosyal ağlardan da yararlanmak gerekir. İnsanlar sürekli bulunduğu ortamı renklendirmek için dönemsel termlere ihtiyaç duyar ve uygulanmasını isterler. Hedef kitlenin içinde bulunduğu şartlar ihtiyaçları doğurur, bu ihtiyaçlar da endüstriyel tasarımı meydana getirir. Son

yıllarda insanlar birbirleriyle zengin gözükmeye yarışı içine girmiştir. Hatalı bir yaklaşımdır ve ihtiyaç olmayan ürünleri talep ederek toplumu yanlış yöne sevk ederler. Pazara hâkim olan işletmeler tasarlanan ürünlerden hangisinin daha çok satıldığını ve bayilikler yoluyla da Pazar paylarını artırırılar.

SORU7: Özelde Giresun, genelde ise Doğu Karadeniz ele alındığında; yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum sizce etkili midir? Avantaj ve dezavantajlar bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

Uzmanların 7. Soru değerlendirmesi (özetle): Coğrafi konum ve kültür çok etkilidir. Karadeniz'in ulaşımı ve engebesi, kalifiye yetişmiş eleman darlığı da dezavantajdır. Nem miktarı ahşap malzeme ve ürünlerini olumsuz etkilemektedir. İç kısımlara gidildikçe ananevi yaşam tarzı ön planda olmakla birlikte sahile indikçe gelişim gözlenmektedir. Bölgenin tarihi geçmişi ve kültürü yeniliğe ışık tutar. Metropoller için sınırsız olan endüstriyel tasarım ürün portföyü bu bölgede sınırlı ve direnç odağıdır. Pazara yeni ürün sunmak ve geliştirmek ticari anlamda itina gösterilmesi gereken durumdur. Endüstriyel tasarımı burada geliştirmek için daha fazla sanayi yatırımı ve doğuya açılan Gürcistan kapısını iyi değerlendirmek gerekir. Globalleşen dünya kültür, din, dil, ırk, örf ve adetler, dünya görüşü gibi insan düşünce faktörlerini etkilemiştir. Doğu Karadeniz Bölgesinin kendi coğrafyasına özgü kültür, örf ve adet, müzik ve yemek gibi özellikleri vardır. Bu durum yenilikçi yaklaşımlara sınırlılıklar da koyabilmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesinin metropoller gibi kalabalık olmayışı, Pazar darlığı, arz talep dengesi bakımından endüstriyel tasarım ve tasarım faktörlerini minimize etmektedir. Son zamanlarda gelişmiş yerlerdeki gibi sosyal iletişim ağlarından ürün talepleri artış göstermiştir. Talep edenlerin ufuk çizgisine göre tasarımcıda tasarım ölçüsünü belirlediğinden, ön yargı ve tutumlardaki olumsuz etkiler, ekonomik olanaksızlıklardan meydana gelen zorluklar yenilikçi düşüncenin önüne engel olmaktadır. Bu güzide insan ve doğa harikası bölgede Selçuklular, Osmanlılar, Mısırlılar, Romalılar vb. den sanatsal izler vardır. Doğu Karadeniz Bölgesinde orman varlığı yüksek miktarda olmasından dolayı ahşap ve ahşap ürünü üretimler için uygundur.

SORU8: Bauhause dönemi bu şenzlog size estetik ve işlevsellik bakımından ne ifade ediyor?

Uzmanların 8. Soru değerlendirmesi (özetle): Bu endüstriyel tasarım ürünü metal aksamlarından dolayı soğukluk hissi uyandırıyor. Mimaride ve sanatta altın oran ölçüsüne uygun düşünülmüştür. Malzeme uyumu hoş, ama yatma ve oturma için biraz rahatsız hissi vermektedir. Yumuşak doku ve hatları bakımından estetik bir görüntüye sahiptir. Günümüz mobilyalarının çok işlevsellik yönünü kapsamıyor. Hacimsel olarak çok yer kapladığı için uygun olmayabilir. Durağan, ergonomik ve işlevsel gözüküyor. Boyun kısmındaki minder şık durmuyor. Genel hatlarıyla keskin bir duruşu olması bakımından olumsuz görünüyor. İnovatif bir tasarım ürünüdür. Dış mekânlar için de uygundur. Güzel olgusuna yakışır mekanik bir görünüme sahip, işlevsel anatomiye uygun gözüküyor. Bir psikiyatr odasında modern eşyalar içinde şık durabilir. Klasik bir evde estetik durmayabilir.

SORU 9: Aşağıda bulunan günümüz modern mobilyasını, estetik ve işlevsellik açısından yenilikçi buluyor musunuz? Cevabınıza göre nedenleriyle açıklayınız.

Uzmanların 9. Soru değerlendirmesi (özetle): Estetik ve dinamik görünüme sahip güzel bir eser. Ahşap malzeme ürünü bir eser olmasında sıcaklık ve pozitiflik hissi veriyor. Hasır oluşu kavrama, rahatlık ve ferahlık duygusu katmış. Sallanır olması rahatlatıyor. İşlevsellik yönünden zengin ve kullanışlı, ergonomik, yenilikçi, çevreci, günümüz modern mimarisine uygun bir tasarım ürünü. Görsel orantı tam kurulmuş uygun boyutta, anatomik uygunluk ve yumuşaklık hissiyatı veriyor. İnsan antropometrisiyle uyumlu, şekillenebilen bir tasarım. Yatma, oturma ve uzanma fonksiyonlarının beraber bulunması ayırt edicilik katıyor. Ahşabın sadece düz yüzey malzemesi olmadığı cevabını da veriyor.

4.1.1. Demografik Bulgular

4.1.1.1. Demografik Özellik

Tablo 2. Uzmanların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler

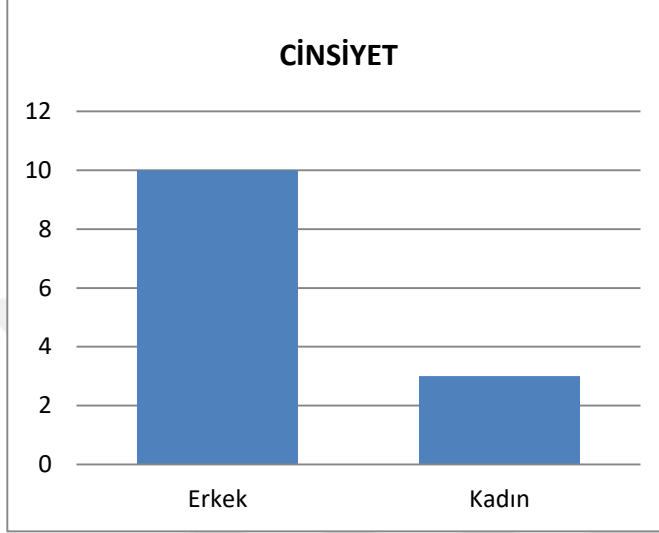
Uzman No	Görüşmenin Muhatabı	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Mesleği	İş Deneyim Süreleri (yıl)	Yaş	Görüşme Süresi (dk)	Görüşme Yeri	Görüşme Tarihi
U1	F.T.	Erkek	LİSANS	MİMAR	10	32	100	Ofis	29.05.2022
U2	G..T..	Erkek	LİSANS	İÇMİMAR	5	30	95	Üretim Atölyesi	30.05.2022
U3	M..T..	Erkek	LİSANS	MİMAR	22	44	50	Ofis	3.06.2002
U4	N..Ç..G..	Kadın	LİSANSÜSTÜ	MİMAR	17	41	90	Ofis	5.06.2022
U5	S..K..	Erkek	LİSANS	İÇMİMAR	15	40	80	Eğitim Odası	18.07.2022
U6	A..E..	Erkek	LİSANS	İÇMİMAR	5	33	65	Fabrika Odası	10.08.2022
U7	B..A..	Erkek	LİSANS	MİMAR	12	36	125	Online	11.09.2022
U8	E..İ..	Erkek	LİSANSÜSTÜ	İÇMİMAR	12	38	135	Tasarım Atölyesi	14.09.2022
U9	Y..A..Ş..	Erkek	LİSANSÜSTÜ	İÇMİMAR	12	38	85	Online	29.09.2022
U10	A..M..Ö..	Erkek	LİSANSÜSTÜ	İÇMİMAR	9	39	100	Tasarım Atölyesi	21.10.2022
U11	H..Ş..Ü..	Kadın	LİSANS	MİMAR	6	30	60	Online	9.11.2022
U12	D.K.B.	Erkek	LİSANSÜSTÜ	END.ÜR.T.	12	36	125	Online	11.01.2023
U13	S.Ç.	Kadın	LİSANSÜSTÜ	END.TAS.	3	28	75	Online	15.01.2023

Tablo 2’den bu araştırmaya toplam 13 uzmanın katıldığı görülmektedir. Uzmanların cinsiyetlerine bakıldığında 3 kadın ve 10 erkekten oluştuğu belirlenmiştir. Uzmanların eğitim durumu incelendiğinde lisans ve lisansüstü mezunlar olduğu tespit edilmiştir. Uzmanların meslekleri incelendiğinde ise büyük çoğunluğunun mimar ve iç mimar daha sonra Endüstriyel tasarımcı, Endüstriyel Ürünler Tasarımcısı oldukları görülmektedir. Uzmanların iş deneyim sürelerine

bakıldığında 3 yıl ile 22 yıl arasında değiştiği Tablo 5'ten anlaşılmaktadır. Uzmanların yaşlarının ise 28 ile 44 yaş arasında değiştiği görülmektedir.

4.1.1.2. Cinsiyet

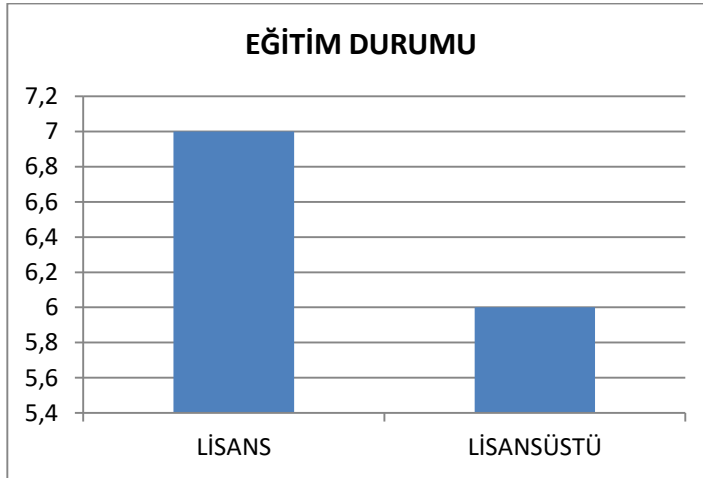
Tablo 3. Uzmanların cinsiyet dağılımı grafiği

Tablo 3'de Görüşme yapılan, 13 (on üç) uzmandan 3 (üç) uzman yüzde 23,07'si kadın ve 10 (on) yüzde 76,93'ü uzman erkek olarak yansımıştır. Kadın sayısının erkek sayısına göre üç katın altında olması da bölgede kadın uzmanların az olduğu ve bu alana yönelimin kadın cinsiyetinde göstergesi olmaktadır.

4.1.1.3. Eğitim

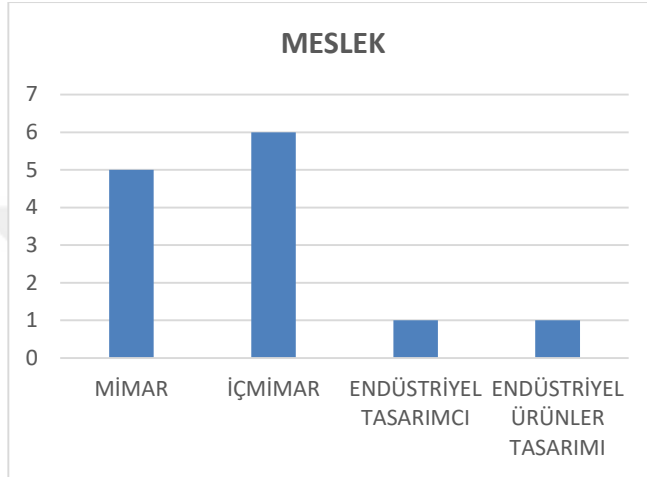
Tablo 4. Uzmanların eğitim durum dağılımı grafiği

Tablo 4’de Görüşme yapılan, uzmanların eğitim durumu grafiği verilmiş,13 (on üç) uzmandan 7 (yedi) uzman Lisans mezunu ve 6 (altı) uzman lisansüstü (yüksek lisans-doktora) mezunu olarak yansımıştır.

4.1.1.4. Meslek

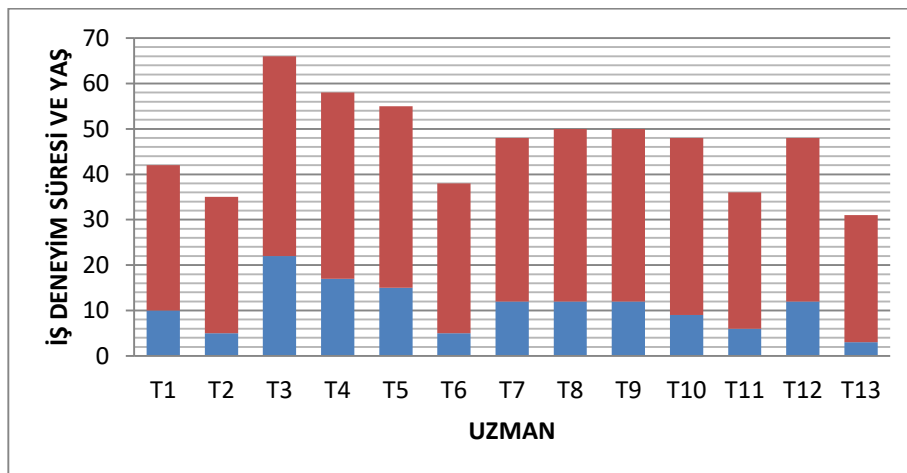
Tablo 5. Uzmanların meslek dağılımı grafiği

Tablo 5’te Görüşme yapılan, 13 (on üç) uzmandan 5 (beş) uzman Mimar ve 6(altı) uzman İç Mimar, 1 (bir) uzman Endüstriyel Ürünler tasarımcısı, 1 (bir) tasarımcı Endüstriyel Tasarımcı olarak yansımıştır.

4.1.1.5. İş Deneyim ve Yaş

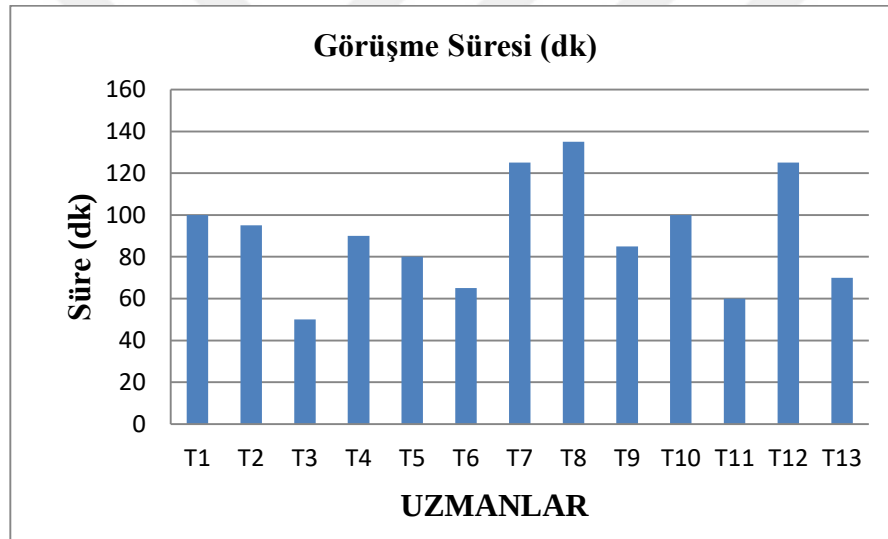
Tablo 6. Uzmanların iş deneyim dağılımı grafiği

Tablo 6’da Görüşme yapılan, 13 (on üç) uzmandan 6 (altı) uzmanın 10 (on) yıl ve altı, 6 (altı) uzmanın 10 (on) ila 20 (yirmi) yıl arası, 1 (bir) uzmanın ise 20 (yirmi) yıl üstü iş deneyimi olduğu yansımıştır. Görüşme yapılan, 11 (on bir) uzmandan 4 (dört) uzman 30 (otuz) ile 35 (otuz beş) yaş ve/veya aralığının da 5 (beş) uzmanın 35 (otuz beş) ile 40 (kırk) yaş ve/veya aralığının da 2 (iki) uzmanın ise 40 (kırk) ile 45 (kırk beş) yaş ve/veya aralığında olarak yansımıştır. Uzmanların yaş ortalamaları 36.07 olarak belirlenmiştir. Uzmanların genç denecek yaşa sahip olmaları bölgedeki uzmanın aslında daha çok geçmişe sahip olmadığı konusunda da bir fikir vermektedir.

4.1.2. Görüşme Süresi Bulgusu

Tablo 7. Uzmanların görüşme sürelerinin dağılımı grafiği

Tablo 7’de görüşme yapılan, 13 (on üç) uzmandan 2 (iki) uzman 40 (kırk) ile 60 (atmış) dakika ve/veya aralığının da, 3 (üç) uzman 60 (atmış) ile 80 (seksen) dakika ve/veya aralığının da, 5 (beş) uzmanın ise 80 (seksen) ile 100 (yüz) dakika ve/veya aralığının da, 3 (üç) uzmanın ise 120 (yüz yirmi) ile 140 (yüz kırk) dakika ve/veya aralığında olarak yansımıştır.

4.1.3. Estetik Açısından Bulgular

Estetik beğeni duygusu olarak genel anlamda kabul gördüğü, tasarım aşamasında kullanım biçiminin yanında zarafetinde ön planda tutulduğu sonucuna varılmıştır. Estetiğin bu denli yüksek olması halkın geleneklerinden gelen bir etken olduğu düşünülmektedir.

4.1.4. İşlevsellik Açısından Bulgular

Doğu Karadeniz Bölgesinin çoğu illerinde işlevsel ürünlerin tercih edildiği görülmektedir. Bazı illerde ekonomik sebepler bağlamında ayrılık olduğu gözlenmiştir. Bölgenin coğrafi yapısından dolayı mekânlarda çok amaçlı ürünleri kullanmaya ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

4.1.5. Ürün Geliştirme Açısından Bulgular

Doğu Karadeniz Bölgesinin genelinde ürün geliştirilirken yaşanan çevrenin etkisinin önemli olduğu görülmektedir. İşletmelerin tasarımcıları tarafından bölgenin sosyo-ekonomik gerçekliği göz önünde bulundurularak ihtiyaca göre ürün geliştirildiği de söylenebilir.

4.2. Yorum

İnceleme amacı istikametinde bulguya katılan manaya yorum olarak adlandırabiliriz. Bulguların yorumlanması şarttır. Amacına uygun yorumlanmayan bulgular, sorunu çözecek neticeyi getirmez. Yorum yoksa sonuç boşlukta bir sözden ibarettir (Karasar, 2006:248).

Tablo 8. Uzmanlar tarafından verilen cevaplara göre tasarım verileri

UZMANLAR TARAFINDAN VERİLEN CEVAPLARA GÖRE TASARIM										
		EDÜSTRİYEL TASARIM	GELENEKSEL TASARIM	KÜLTÜREL TASARIM	EKONOMİK TASARIM	ÇEVRECİ TASARIM	ESTETİK TASARIM	İŞLEVSEL TASARIM	ERGONOMİK TASARIM	İNÖVATİF TASARIM
İLLER	ORDU		X		X	X	X		X	X
	GİRESUN	X	X		X	X	X	X	X	
	TRABZON	X	X	X			X	X	X	X
	RİZE	X	X			X				X
	ARTVİN	X	X				X		X	X
CİNSİYET	KADIN	X	X			X	X	X	X	X
	ERKEK	X	X	X	X	X	X	X	X	X
EĞİTİM DURUMU	LİSANS	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	LİSANS ÜSTÜ	X	X		X	X	X	X	X	X
MESLEK	MİMAR	X	X			X	X	X	X	X
	İÇ MİMAR	X	X	X	X	X	X	X		X
	END. TAS.	X		X	X	X	X	X		X
	END.ÜRN. TASARIM	X			X	X	X	X	X	X

Uzmanların verdiği cevaplar incelendiğinde de, kültürel tasarım üzerine çalışmalar da bulunan il sadece Trabzon olarak gözükmemektedir. Trabzon, Rize ve Artvin illerinde ekonomik tasarım etkileşimi gözükmemekte olup belirtilen illerin diğer illere göre ekonomik göstergelerinin daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Giresun ilinde yenilik çalışmalarının çok fazla olmadığı düşüncesi inovatif tasarım çalışmalarına yer vermemesi ile ortaya çıkmaktadır. Ordu ilinde endüstriyel tasarım diğer illerin aksine çok fazla ön planda olmadığı da düşünülmektedir. Geleneksel

tasarımı bütün iller benimsemiş olduğu bölgenin ve yörenin uzmanlarının devam ettiği gözlenmektedir. Kültürel tasarım içerisinde sadece Trabzon ilinde rastlanması bölgenin ve yörenin kültürünü yansıtan en önemli il olduğu söylenebilir. Trabzon ve Giresun illerinde mobilyaların fonksiyonel özellikleri dikkate alındığı bu bölgelerde işlevsel tasarımın daha yaygın olduğu gözlenmiştir.

Erkek uzmanlar bütün tasarım türleri ile işlem yaparken kadın uzmanlar seçici davrandıkları verdikleri cevaplardan belli olmaktadır. Kadın uzmanlar ekonomik tasarım modeli üzerinde hemen hemen hiçbir söylem ifade etmemişlerdir. Bununla birlikte kültürel tasarım üzerinde de kadın uzmanlar az sayıda çalışma yaptıkları söylenebilir.

Mimarların iç mimarlardan tasarım açısından en önemli farklarından biri bir ürünün ya da makinelerin, iş yerlerinin ya da çalışanlar tarafından kullanılan ekipmanların insanların kullanımına uygun bir hale getirilmeye çalışıldığı kısacası ergonomik tasarım üzerine çalıştıkları gözükmemektedir. İç mimarlar açısından baktığımız zamanda ise hem kültürel hem de ergonomik tasarım diyebiliriz. Endüstriyel Tasarımcı Geleneksel Tasarım ve Ergonomik Tasarım haricindeki tasarımları ön planda tutarken, Endüstriyel Ürünler Tasarımcısı ise Geleneksel ve Kültürel Tasarımı ikinci planda tutmuş oldukları görülmektedir.

Eğitim seviyesi lisansüstü düzeyinde olan uzmanlar kültürel tasarım alanında çalışma alanı oluşturamamışlardır. Lisans eğitim düzeyinde ise çalışma alanlarında farklılaştırmaya girmedikleri gözlenmiştir.

Endüstriyel tasarım alanında sadece ordu ilinde bulunanlar, geleneksel tasarım alanında ise bütün katılımcılar çalışma alanı oluşturduğu gözlenmiştir. Kültürel tasarım da ise Trabzon ili lisans mezunu erkek ve iç mimar çalışma alanını oluşturmuştur. Ekonomik tasarımda ise Ordu ve Giresun ili ile birlikte erkek lisans ve lisansüstü iç mimarlar çalışma alanı oluşturmuştur. Çevreci tasarımda Trabzon ve Artvin ili dışındaki tüm katılımcılar çalışma alanı oluşturmuştur. Estetik tasarım ise sadece Rize şehri dışarı da kalmış bütün katılımcılar çalışma alanı oluşturmuştur. İşlevsel tasarımda ise Ordu, Rize ve Artvin dışında bütün katılımcılar çalışma alanı oluşturmuştur. Ergonomik tasarım da ise Rize ve iç mimar dışında bütün katılımcılar

Çalışma alanı içerisinde tutmuşlardır. Son olarak da inovatif tasarım içerisinde Giresun ili çalışma alanı dışında tutmuştur.

Katılımcı uzmanlar kümülatif olarak değerlendirildiğinde doğu Karadeniz bۆlgesinde endüstriyel, çevreci, estetik, ergonomik ve inovatif tasarım alanlarında çalıştıkları gözlenmiştir. Kültürel ve ekonomik tasarım Doğu Karadeniz Bۆlgesinde fazla yer verilmediği de gözükmemektedir.

Uzmanların açıklamalarından anlaşılacağı üzere, Bۆlgede fonksiyonelliklerin ön planda tutulduğu estetik, ergonomik ve yenilikçi ürün geliştirmenin daha çok benimsendiği, bu durumda iller arası ekonomik koşullardan ve mekân darlığı gibi nedenlerden farklılıklardan da kaynaklanabileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bۆlgenin malzeme teminine uzak coğrafi mesafede bulunuşu bu durumu da yakından etkiliyor. İşlevsel ürünlerin ön planda tutulmasının diğer bir nedeni ise, bir ürünü birden çok farklı mekân ihtiyaçlarına cevap vermesi için de tercih edildiği görölüyor. Uzmanları ürün geliştirme hususunda bۆlgenin iklim şartlarının sonucu olan nem (rutubet) ok yakından ilgilendiriyor. Nemin yüksek olduğu yerlerde özellikle ahşap ürünlerini iyi izole etmek ve korumak gerekiyor. Bu durumda sektörü, talep edeni ve uzmanı zorluyor.

Bۆlgedeki diğer bir gelişim teknolojiyle beraber mobilya sektöründe olduğu, ekonomik gelişmişlik durumuna göre toplumun isteklerinin evrildiği ve gelişmeye yön tuttuğu, uzmanların da bu yönde gayret gösterdiği gözlemlenmiştir. Sektörel yeniliğin ekonomik ve coğrafi koşullardan dolayı batı illerine göre daha geriden geldiği fark ediliyor. Sektör temsilcileri yeni ürün geliştirmede batı gibi anlık kararlarla değil bulunduğu bۆlgenin insanların talep pazarına göre yatırım yapmaya özen gösteriyor. Bu ürünler geliştirilirken daha çok bۆlgenin doğal yapısından, orman varlıkları gibi yararlanılmaya çalışılıyor.

Diğer bir bۆlge kısıtlılığı ise yetişmiş teknik eleman ve ara elemanın az olması ve ihtiyaca cevap veremediği gözlemleniyor. Bu durum kalifiye elemanın daha çok ekonomik koşullardan dolayı batıya göç ettiği anlamına geliyor. Bu durum zamanla işletmelerin kendilerini geliştirememesine ve küölerek azalmasına zemin hazırlıyor. Bۆlgedeki genç nüfusun batıya göç etmesinden kaynaklı olarak yenilikçi ve gelişimci tasarım yapmayı engellediği de görölüyor.

SONUÇ VE ÖNERİLER

‘Endüstriyel Tasarım: Mobilya üretimlerinin işlevsel ve estetik bağlamda incelenmesi’ başlığı altında Giresun İli bağlamında Doğu Karadeniz Bölgesi illeri konu edinilmiştir. Endüstriyel tasarım kavramı geniş bir içeriğe sahiptir. Sanayide imal edilen, tüketicinin istek ve taleplerine göre şekillenen tasarım ürünlerinin, estetik, işlevsellik, ergonomiklik, ekonomiklik, çevresel etkinliği, alıcı albenisine sahip olma gibi özelliklerle önce tasarımılanması ve sonra nihai alıcı pazarına sunmadaki tüm aşamaların planlanması ve uygulanmasıdır. Düşünce olarak tasarım, teknolojinin yeniliklerine ve ilerlemesine imkânlar sağlarken, kaynakların yerinde üretken olmasını planlar aynı zamanda kullanıcıları çalışmanın içinde tutar.

Tasarım denince aklımıza sadece kâğıt üzerine düz plan çizme olayı gelmemelidir. Tasarım toplu iğneden dev uçak ve uçak gemilerine, mobilyadan gökdelene, inşaatlara, kalemde teknolojik aletlere kadar her yer ve alanda var olmaktadır. Toplumların kalkınmışlığı ancak endüstriyel tasarımın ilerlemesi ve her hizmet kolunda yerini bulmasıyla mümkün olabilir. Tasarım, gelişmenin öncüsü ve lideri konumundadır. Tasarım düşüncesi hangi konuda olursa olsun düşüncelerin pratiğe döküldüğü, yenilikçi yaratıcı ruhun hükmettiği gösterme yoludur.

Küresel değişime doğru ilerleyen yenedünya düzeninin tasarıma ait geliri iletirmek için yeni tasarım modelleri, alternatifleri arayışları içinde olduğu unutulmamalıdır. Bu araştırmamda bölgesel olsa da, röntgen de kısmidir ama tüm anatomiye ilgilendirir düşüncesiyle, genel bir şablonu temsil etmektedir. Bu dünya düzenine uyamayan kişisel veya genel dağılımlar sebebiyle, tasarım yapan mesleklerin gelişen durumlara dikkat ederek toplumun gereksinimlerine her zamankinden daha fazla titiz olmaları gerekmektedir. Gelecek zamanlarda çağın değişen fikirleriyle beraber toplumların isteklerinde farklılaşma olacağı ve bu farklılaşmayla beraber tasarımcıların da kendilerini geliştirmek, insanları anlama odaklı kişi ve sosyal yaşamı iyi irdelemeleri gerekmektedir. Toplumların yaşayış biçimleri, tasarımcıların eğitim ve ilerleme azimleri ürün geliştirmede, inovatif yaklaşımlar sunmada, geçmişin açığını kapatmak için dengeleme fırsatı sunabilir.

Öncelik hitap edilen kitleyi her çeşit etmenleriyle anlamak, piyasada tutunmayı sağlayacağı gibi teşvik edici rol de oynayacaktır.

Bu yüksek lisans tez çalışmamda, Doğu Karadeniz bölgesi illerinin endüstriyel tasarım; mobilya üretimleri işlevsellik ve estetik bağlamda incelenmiş, ürün geliştirme süreçlerindeki inovatif yaklaşımlarının boyutları ve 1990'dan sonra tasarımın geldiği konum araştırılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmada 11 tasarımcıyla random tekniğiyle rastgele seçilerek bire bir görüşme yapılmıştır. Bu tasarımcılar illere göre Ordu ilinden 2 (iki) tasarımcı, Giresun ilinden 4 (dört) tasarımcı, Trabzon ilinden 3 (üç) tasarımcı, Rize ilinden 1 (bir) tasarımcı ve Artvin ilinden 1 (bir) tasarımcı görüşme önerisini kabul ederek düşüncelerini görüşme formuna işletmeye izin vermiştir. Tasarımcıların kimlik bilgileri 24.3.2016 tarih 29677 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa (KVKK) göre saklı kalınması yönünde istekte bulunmuşlardır. Bu kanun kapsamında tüm görüşmecilerin kişisel bilgileri çalışmada asla kullanılmamıştır.

İncelemede Doğu Karadeniz Bölgesi'nin endüstriyel tasarım üzerine ne aşamada olduğunu göstermek için bir durum haritası çıkarılmaya çalışılmıştır. Bölgedeki üniversitelerin bünyesinde görev yapan öğretim elemanları, tasarım yapan mimarlar ve iç mimarlar, sanayinin kalbi olan işletmelerle görüşmeler yapılarak veri elde edilmeye çalışılmıştır. Her bir görüşmeciyle konunun ehemmiyeti bakımından zaman ayırması istenmiş ve samimi gerçekçi ve net cevaplar vermeleri rica edilmiştir. Toplanan veriler daha sonra analiz edilerek çalışmamın ana temasının içeriğini oluşturmuştur.

Uygulanan görüşme formunun analizi yapıldığında Doğu Karadeniz Bölgesinin tasarım uygulamalarının daha çok endüstriyel tasarım, geleneksel tasarım, ergonomik tasarım, çevreci tasarım, inovatif tasarım modellerini daha çok kullandığı, bu durumun arz talep dengesine göre şekillendiği düşünülmektedir. Tasarım uygulama modellerinin illere göre ekonomik ve sosyal yaşam farklılığını takip ederek ayrıldığı görülmüştür. Endüstriyel tasarımın bölgedeki rolü ve önemi, gelişiminin düzeyi izlenmiştir. Göstermektedir ki, tasarım bulunduğu toplumun isteğine göre şekillenmekte ve gelişmektedir.

Tüketiciler açısından bölgedeki mobilya tasarımı konusunda ne tür yenilik ve işlevselliğin bulunduğunu, bilinçli bir alıcı gurubunu oluşturmak için bu çalışma neticesinin faydalı olabileceğini söylemek mümkündür. Bununla beraber tüketiciler daha bilinçli hareket eder, ne istediğini bilen tüketicilere dönüşebilmesinde yarar sağlayabilir.

Endüstriyel mobilya tasarımcıları ve işletmeler hedef kitlenin yaşam şartları ve coğrafi koşullarını dikkate alarak tasarımlarını talep edenlere daha doğru bir planlamayla ulaştırabilirler.

Gelecekte yapılacak bu tür bir araştırma ülkemizin diğer bölgelerinde de tekrarlanabilir, çıkan sonuçlara göre birbirleriyle karşılaştırmalar yapılabilir ve bölgesel farklılıklar ve benzerlikler ortaya çıkarılabilir. Yine tüketiciler üzerinde yapılarak tüketici gözüyle bu konu hakkında bulgular ortaya çıkarılabilir.

Bölgenin endüstriyel tasarımını geliştirmek için Yükseköğretim kurumlarından, dış ve iç paydaşlardan, disiplinlerarası çalışma iş kollarından bir analiz ekibi kurularak gelecekte izlenecek yöntemlerle ilgili yol haritası çıkarılabilir ve farkındalık oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- ACAR, S., (1992), “Yapı iç mekan bütünlüğü içinde sabit mobilyanın çözüm örnekleri üzerine bir araştırma”, Araştırma Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- AKBAL, U. (2013). *Dayanıklı Tüketim ve Mobilya Sektör Raporu*. İstanbul: MÜSİAD, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği.
- AKOĞLU, C., (2009). Etkileşim Tasarımının Bilgi ve İletişim Teknolojileri Gömülü Ürünlerin Tasarım ve Geliştirilme Sürecindeki Rolü, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- AKSAYAR, M. F., Türkiye Mobilya Sanayisinin Avrupa Birliği Ölçeğinde Rekabet Gücü, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, s.86. (yayınlanmış).
- AKYÜZ, İ. 1998.Mobilya tercihinde tüketici davranışlarının cinsiyet açısından araştırılması (Trabzon ili merkez ilçe örneği).Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yüksek lisans tezi, Trabzon.
- ALTAN, N., (2008). Disiplinler Arası Ürün Tasarımı İçin Kısıtlama Tabanlı Bir Anlaşmazlık Yönetimi Sistemi Geliştirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- ALTUNIŞIK, R., (2022). Hizmet Pazarlaması ve Stratejileri. İstanbul, Beta Yayınları.
- ARLI, M. ve NAZİK, H. (2001). Bilimsel Araştırmaya Giriş. Ankara: Gazi Kitabevi.
- ARMAN, T., (1997). Risk Analizine Giriş. Alfa Yayınları.
- AYGEN, S., (2006). İşletmelerde Yenilik Yönetimi Sürecinde Örgüt Yapılarında ve Hizmet Tasarımlarında Yaşanan Dönüşümler: Antalya İli Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Ampirik Bir Araştırma ve Hizmet Tasarımı Önerisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- BAŞOK, B., (2006). Tasarım-Pazarlama Ekseninde Yeni Ürün Geliştirme Yöntemlerinin İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- BAYKAL, E. (2018). Spiritüelite (Ruhsallık) ve İş Ortamında Anlam Arayışı. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 2(1), 11-25.
- BİÇİMVEREN, L., Koç, F. (2016). “Pazarlama İnovasyonu, Müşteri Odaklılık ve Rekabet Odaklılığın Uluslararası Pazar Performansı Üzerindeki Etkisi”, Conference: International Academic Research Congress (INES), Vol.1.
- BİDİN, S. 2016. The Academic English Language Needs of Industrial Design Students, English Language Teaching, Vol.2, No.4
- BLASZCZAK, I., LISIECKA E., MIELNIK, A. 2015. The Aesthetic character of industrial design furniture in the Eclectismperiod, *Faculty of Humanities Sciences, Faculty of Technology of Wood, Warsaw University of Life Sciences, Annals of Warsaw University of Life Sciences – SGGW, Forestry and Wood Technology* 92: 30-35.
- BODUR, G., TOGAY, A. (2020). Endüstri Ürünleri Tasarımında Bulut Tabanlı Programlar ve Eğitimde Kullanımı, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2020;9(2), 9.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK, K. E., AKGÜN, E. Ö., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (12. Baskı)* Pegem Akademi, Ankara.
- CANDEMİR, T., (2019). “Etkileşimli Bilgilendirme Tasarımları ve "Dünya Su Günü" Etkileşimli Bilgilendirme Tasarım Uygulaması”, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- CROSS, N ‘Design education forlay people’ in Evans, B Powell, J and Talbot, R (eds) Changing design Wiley, Chichester, UK (1982)
- ÇABUK, A. ve Diğerleri 2006. Markalaşmada Kalite Yönetiminin Yeri ve Önemi, Toplam Marka Yönetimi, Hayat Yayıncılık, İstanbul

- ÇAĞLAR, Z. (2018). UNESCO Dünya Miras Listelerinin Turizme Etkisi: Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- ÇİFTİ, S.B., DEMİRASLAN, D., (2021). 20. Yüzyılda mobilya tasarımı akımlarına genel bir bakış, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2021;20(79), 1614-1622.
- ÇİFTLER, A.S., (2011). An Inclusive Approach to wards Designing Medical Devices for Use in the Home Environment, Doctoral Thesis, School of Engineering and Design Brunel University, London.
- Çokluk, Ö., Yılmaz, K. ve Oğuz, E., (2011) Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi,
- DESMET, P., & HEKKERT, P. (2007). Framework of product experience. International Journal of Design, 1(1), 57-66
- ELÇİ, Ş., (2007), İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı, Genişletilmiş 2. Baskı, Technopolis Group, İstanbul.
- ENEN, C., (1976). Estetik Ders Notları, Ankara, sayı: I.
- ER, H. A., (1993). State of design: towards an assessment of the development of industrial design in Turkey. METU Journal of the Faculty of Architecture, 13(1-2), 31-52.
- ERKANASLAN, Ö ve İMAMOĞULLARI, B., (2010). Endüstriyel Tasarım Bölümü, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir. Design and Technology Education: An International Journal 15.3
- EVANS, M., SPRUCE, J., (2005). Knowledge networks: collaboration between industry and academia in design. Engineering and Product Design Education Conference, Edinburgh.
- EVYAPAN, N. A., KORKUT, F., (2004). Dynamics of collaboration with industry in industrial design education: the case of graduation project course. International Design Conferences içinde. Dubrovnik.

- FINDELLI, A., (1991). Design education and industry: the laborious beginnings of the Institute of Design in Chicago in 1944. *Journal of Design History*, 4(2), 97–113.
- FINDELLI, A. (2001). Rethinking Design Education for the 21st. Century: Theoretical, Methodological and Ethical discussion. *Design Issues*, 12(1), 5-17.
- GAY, L., MILLS, G. ve AIRASIAN, P. (2009). Educational Research: Competencies for Analysis and Application New Jersey: Prentice- Hall.
- GEMSER, G, MARK A. A. M. 2001, Product Innovation Management Elsevier The Journal of Product Innovation Management 18 28-38
- GESCHKA (1996) Geschka, H., 1996. Creativity techniques in Germany. *Creativity and Innovation Management* (June), 87–92.
- GOEL and SINGH (1998) P.S. Goel, N. Singh Creativity and innovation in durable product development *Computers & Industrial Engineering*, 35 (1–2) (1998), pp. 5-8
- GREEN, W., & JORDAN, P. (1999). Human factors in product design: Current practice and future trends. London: Taylor and Francis.
- GUNDLACH, JOEL T., "A historical study of furniture design: with emphasis on development of a historical desk reference" (1993). Graduate Theses and Dissertations. 3057.
- GUSTAFSSON, S. I. (1996). Finite Element Modelling Versus Reality for Brich Chairs. *Holz als Roh-und Werkstoff*, Sayı:54, 355-359.
- GÜL, Z., (2012). Türkiye’deki İş Adamı Örgütlerinin Üye Girişimcilere Sağladığı Katkıların Girişimcilik ve İnovasyon Performansları Üzerindeki Etkileri, Doktora Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- GÜLER, Ç., Eski Yunanca - Türkçe Sözlük, İstanbul: Alfa Yayınları, 2018.

- GÜNAL, E., D., BAYAZIT, N., (2004). Strüktür ve Malzeme Özelliklerinin Endüstriyel Ürün Tasarımına Etkisi, 2. Ulusal Yapı Malzemesi Kongresi, TMMOB Mimarlar Odası Organizasyonu, İ.T.Ü. Taşkışla, İstanbul, 6-8 Ekim.
- HARMAND, S., Lewis, J. E., Feibel, C. S., Lepre, C. J., Prat, S., Lenoble, A., ... & Taylor, N. (2015). 3.3-million- year- old stone tools from Lomekwi 3, West Turkana, Kenya. *Nature*, 521(7552), 310-315.
- HAYWARD, II., (1975). *World Furniture*, The Hamlyn Pub. Group Ltd., Astronaut House, Feltham, Middlesex, England.
- HESKETT, J., (1980). *Industrial Design*. Londra: Thamesand Hudson.
- HU W, HU Y, LYU Y and CHEN Y (2021) Research on Integrated Innovation Design Education for Cultivating the Innovative and Entrepreneurial Ability of Industrial Design Professionals. *Front. Psychol.* 12:693216. doi: 10.3389/fpsyg.2021.693216
- KARASAR, N. (2006) *Bilimsel Araştırma Yöntemi(16.baskı)*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KAYA, U., (2018). Risk Kavramı ve Riske Maruz Değer Yöntemi Köklü Bir Akü Şirketinin Finansallarını Etkileyen Faiz, Kur ve Lme Değişkenlerinin Rmd Yöntemi İle Tahminlenmesine Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- KESDİ, Nimet Başar (2019), Türk Mobilya Endüstrisinde Yeni Ürün Geliştirme: Firmalarda İstihdam Edilen Endüstriyel Tasarımcıların Deneyimleri (Yüksek Lisans Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- KILIÇ, S., (2013) Örneklem Yöntemleri, *Journal of MoodDisorders*, Ankara.
- KIRSTEN, D.- SIMEONE, L. (2020), Circular Economy in Industrial Design Re, *Sustainability*, 12, 10279; doi:10.3390 / su122410279
- KOÇKAN, P., (2012). Tasarım Araştırmaları Bağlamında Tasarımcı Düşünme ve Tasarım Süreci, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KUŞAT, N., (2012). Sürdürülebilir işletmeler için kurumsal sürdürülebilirlik ve içsel unsurları, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,14(2), 227-242.

LINNENLUECKE, M. K. ve GRIFFITHS, A. (2010). Corporate sustainability and organizational culture, Journal of World Business, 45(4), 357-366.

MAJORA (1988) S. Majaro Managing Ideas for Profit Mc Graw-Hill, Maidenhead (1988)

MARGOLIN, V., (1988). Expanding the Boundaries of Design: The Product Environment and the New User, in The Idea of Design: a Design Issues Reader, pp. 275-280, Eds. Margolin, V. and Buchanan, R.,The MIT Press, Cambridge.

Milliyet Hachette Axis 2000 Büyük Ansiklopesi,1999

NAKTİYOK, A. (2003). Yönetici değerleri ve pazar yönlülük bir uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20, 95-116.

ONWUEGBUZIE, A.J. ve COLLINS, K.M.T. (2007). A Typology of Mixed Methods Sampling Designs in Social Science Research. The Qualitative Report Volume 12 Number 2 June 2007 281-316 <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR12-2/onwuegbuzie2.pdf>

ORUÇ, E., 1999. “Ürün Tasarım Yönetimi ve Arçelik A.Ş.'de Orbital Tasarım Uygulamasının İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

OYGÜR, I., (2006). Endüstriyel Tasarımcı- Kullanıcı İlişkisinin Türkiye Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ÖNLÜ, N., Tasarımda yaratıcılık ve işlevsellik tekstil tasarımındaki konumu, Yrd.Doç., Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil Bölümü. 2004

- ÖZCAN, C., (2006). Bölgesel bir model olarak İzmir bölgesinde endüstriyel tasarımın akademik gelişimi. 3. Ulusal tasarım kongresi: Türkiye’de tasarımı tartışmak içinde. İTÜ Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü, 108–116.
- ÖZGÜNAY, P., (2020a). Kitlesele Pazarlamadan Ayrıışan Niş Pazarlama: Kuramsal Bir Çerçeve, Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 3 (10), 800–813.
- ÖZSOY, V., (2003), Görsel Sanatlar Eğitimi; Resim-iş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- ÖZTOPRAK, A. (2004), “An Evaluation of Virtual Design Studio: A Course Between Middle East Technical University and Delft University of Technology”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- ÖZTÜRK, G. (2006). Logonun kurum kimliği üzerindeki etkisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 5(9). 1-17.
- PEDGLEY, O. 2009, . Influence of stakeholders on industrial design materials and manufacturing selection. International Journal of Design, 3(1), 1-15.
- Püsküllüoğlu, Ali. Öz Türkçe Sözlük. Genişletilmiş ikinci basım. Ankara:Bilgi Yayınevi, 1971.
- SAKAL, A.N. 2007. Ankara’ da Kentsel Donatıların Peyzaj Planlama ve Tasarımı Açısından Analizi ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisan Tezi, Ankara Üniversitesi.
- SANDALCI, N., (2016). Türkiye’de Endüstriyel Tasarımcıların 3 Boyutlu Yazıcıları Kullanımları Hakkında Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- SANDERS, E., DANDAVATE, U., (1999). Designing for Experiencing: New Tools. Proceedings of the First International Conference on Design & Emotion (s. 87-91), Delft University Of Technology, The Netherlands.

- SERT, M.K., (2022). Kent Mobilyası Tasarım Sürecinin Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Marmara Bölgesi Ölçeğinde İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- SMETS, G.J.F., OVERBEEKE, C.J., (1995). Expressingtastes in packages. Design Studies, 15, 175-184.
- SMİTH, H.W. Strategies of Social Research. The Methotological Imagination Prentice – hall, 1975
- STEWAR, S. C., (2011). Interpreting design thin king. Design Issues, 32(6), 515-520.
- ŞAHİN, Ş., (1995), Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihçesi, Marmara Üniversitesi, S.B.E., (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- TIPPERY, G.J. (2012), “Learning to Be in the Digital Era: A Holistic Learning Framework for Design Education”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, The Graduate School of The Ohio State University, Ohio, USA.
- Toros,S,. 2021. Yaratıcı Endüstriler ve Endüstriyel Tasarım: Kavramlar ve Olgular, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 8(1): 311-329
- TOROS, S., (2021). Yaratıcı Endüstriler ve Endüstriyel Tasarım: Kavramlar ve Olgular, Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Kültürel Çalışmalar Dergisi, 2021;8(1), 14.
- TÜTÜNCÜ, D., (2011). Mobilya Tasarımında Kullanıcı Algısı Açısından Temel Kriterlerin Önceliklerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- ULUÇAY, G.,(2021). Endüstriyel Tasarım Süreçlerinde Teknoloji Tabanlı İş Birliği ve Etkilerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Ankara.

VETOSHKIN, Yu.I. GAZEEV, M.V. UDACHINA, O.A., Rusya Federasyonu Bilim ve Yüksek Öğrenim Bakanlığı, Ural Devlet Orman Mühendisliği Üniversitesi, 2019

WORLD Intellectual Property Organisation. (2006). Looking Good: An introduction to Industrial Designs for Small and Medium- sized. Cenevre: WIPO Publication, 3-5.

WYLAND, B. Design Issues, Faculty of Environmental Design, The University of Calgary, 2500 University (2008), pp. 3-14 Published by: The MIT Press, Canada.

YAZICIOĞLU, L., 2001 “Endüstri Tasarımı ve Otomobil Sanayii Uygulaması (Türk Otomobil Sanayii İçin Bir Model Önerisi)” Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H., (2008) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, 6.Baskı, Ankara.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H., (2008) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

YILDIRIM, A., ve ŞİMŞEK, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YILMAZ, S., (2019). Tasarım, Sanat ve Endüstriyel Tasarım Bağlamında Postmodernizm, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

YORULMAZ, M., (2013). Endüstriyel Tasarım Projeleri İçin Web Tabanlı Proje Yönetim Modeli ve Uygulaması, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

YOSHIMURA, M., YOSHIKAWA, K., (1998). “Synergy Effects of Sharing Knowledge during Cooperative Product Design”, Concurrent Engineering: Research and Applications, Vol. 6, No. 1, pp.7-14.

ZUMHOF, T. (2020). Harvard-Bauhaus Pedagogy: Walter Gropius' and Joseph Hudnut's Dispute on Bauhaus Pedagogy at the Graduate School of Design, 1937–1952. Transatlantic Encounters in History of Education: Translations and Trajectories from a German-American Perspective, F. Isensee, A. Oberdorf ve D. Töpper (der.), 247- 260. New York: Routledge.

İnternet Kaynakçası

URL 1: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Muotoilu>

Erişim Tarihi: 12.08.2022

URL 2: <https://fineartamerica.com/featured/the-red-and-blue-chair-ivory-kenneth-perez.html> Erişim Tarihi: 15.10.2022

URL 3: <https://bbbl.dev/articles/stories-about-industrial-design>

Erişim Tarihi: 18.10.2022

URL 4: <https://kulturologia.ru/blogs/190222/52639/>

Erişim Tarihi: 19.10.2022

URL 5: <https://kulturologia.ru/blogs/190222/52639/>

Erişim Tarihi: 08.10.2022

URL 6: <https://kulturologia.ru/blogs/190222/52639/>

Erişim Tarihi: 11.10.2022

URL 7: <https://tr.pinterest.com/pin/291256300912408138/>

Erişim Tarihi: 4.11.2022

URL 8: https://www.lot-art.com/auction-lots/Borek-Sipek-1949-2016/2317-borek_sipek_1949-12.4.21-vendurotter

Erişim Tarihi: 24.10.2022

URL 9: <https://www.core77.com/posts/21816/from-sheet-to-seat-robert-van-embricqs-rising-furniture-21816>

Erişim Tarihi: 21.10.2022

URL 10: <https://www.designyourway.net/blog/inspiration/cool-and-innovative-product-design-examples/attachment/compact-bedroom-by-espace-loggia/>

Erişim Tarihi: 29.10.2022

URL 11: <https://www.designyourway.net/blog/inspiration/cool-and-innovative-product-design-examples/>

Erişim Tarihi:01.11.2022

URL 12: <https://www.anatomisanatevi.com/m/fotograflar-29.html>

Erişim Tarihi: 08.11.2022

URL 13: <https://www.bbc.com/news/science-environment-32804177>

Erişim Tarihi: 8.11.2022

URL 14: <http://www.tayproject.org/haberarsiv20155.html>

Erişim Tarihi: 8.11.2022

URL 15: <https://artsandcraftshomes.com/interiors/evolution-of-the-morris-chair>

Erişim Tarihi: 22.10.2022

URL 16: <https://mom.maison-objet.com/en/product/130947/bar-chair-round--chair>

Erişim Tarihi:02.11.2022

URL 17: (<http://infworm.com/wp-content/uploads/2013/07/the-disciplines-of-user-experience-design_51029d505f014.png>)

Erişim Tarihi:08.11.2022

EKLER

EK.1. Görüşme Formu.

GÖRÜŞME FORMU

Sayın Katılımcı;

Bu görüşme formu Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü kapsamında *“Endüstriyel Tasarım: Mobilya üretimlerinin işlevsellik ve estetik bağlamda incelenmesi ve ürün geliştirme süreçlerine dair inovatif yaklaşımlar”* başlıklı yüksek lisans tezi için veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Görüşmenin amacı, Mobilya endüstrisinde üretime yönelik tasarımların oluşturulmasında etkili olan kriterlerin belirlenmesidir. Tasarımların işlevsellik ve estetik bağlamda incelenerek ürün geliştirme süreçlerine dair inovatif yaklaşımların ne veya neler olduğunu ortaya koyarak sektöre katkı sağlayacak yeni öneriler sunmak amaçlanmıştır. Çalışma mobilya endüstrisinin tasarımlar bağlamında hangi kriterlerden etkilendiğini ortaya koymak açısından önemlidir.

Giresun ve Doğu Karadeniz’de hizmet veren mobilya üreticilerinin, ürün geliştirme ve oluşturma aşamalarında hangi kriterlere dikkat etmeleri gerektiğinin ortaya koyulması çalışmanın alt amaçlarındanıdır.

Bu görüşme formu ile tarafıma iletilen bilgiler sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak ve kişisel bilgilerin üzeri tez paylaşımında karartılarak, tamamen gizli kalacaktır.

Değerli zamanınızı ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

İbrahim KURT (Araştırmacı)

Dr. Öğr. Üyesi Seda Nur ATASOY (Danışman)

1.Görüşmenin Muhatabı :

2.Eğitim Durumu :

3.Mesleği :

4.İş Deneyim Süresi :

5.Yaşı :

6.Görüşme Süresi :

7.Görüşme Yeri :

8.Görüşme Tarihi :

SORULAR

SORU1: *‘Tasarımın Mobilya Endüstrisindeki rolü’* hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

SORU2: Bauhaus’tan günümüze Endüstriyel Tasarımı nasıl değerlendiriyorsunuz?

SORU3: Günümüz koşullarına uygun mobilya tasarımlarında, yenilikçi yaklaşımların ürün geliştirme süreçlerindeki etkilerini /katkılarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

SORU4: Arz-talep dengesi Endüstriyel Tasarımda yenilikçi yaklaşımları nasıl yönlendirmektedir?

SORU5: Tasarımda **estetik ve işlevsellik ürün geliştirme sürecini** nasıl etkilemektedir?

SORU6:Endüstriyel tasarımda, **ürün geliştirme süreçlerinde**, hedef kitlenin günün koşullarına göre ihtiyaçları nasıl belirlenmektedir?

SORU7: Özelde Giresun, genelde ise Doğu Karadeniz ele alındığında; yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde coğrafi konum sizce etkili midir? Avantaj ve dezavantajlar bakımından nasıl değerlendirirsiniz?

SORU8:Bauhaus dönemi bu şezlong size estetik ve işlevsellik bakımından ne ifade ediyor?

Kaynak: Le Corbusier, Şezlong, 1929

SORU9: Aşağıda bulunan günümüz modern mobilyasını, estetik ve işlevsellik açısından yenilikçi buluyor musunuz? Cevabınıza göre nedenleriyle açıklayınız.

Kaynak: Oscar Niemeyer ve Anna Maria Niemeyer, Rio Şenzlog, 2000

EK.2. Etik Kurul Karar Yazısı.

T.C.
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı :E-50288587-050.01.04-89685
Konu :11 Mayıs 2022 tarihli ve 22/09 sayılı
Etik Kurul Kararı

13.05.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : İbrahim KURT'un 04.04.2022 tarihli başvurusu.

Sosyal Bilimler Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulumuza sunmuş olduğunuz "Endüstriyel Tasarım: Mobilya Üretimlerinin İşlevsellik Ve Estetik Bağlamda İncelenmesi ve Ürün Geliştirme Süreçlerine Dair İnovatif Yaklaşımlar" başlıklı çalışmanız 11 Mayıs 2022 tarihli ve 22/09 sayılı Etik Kurulumuzca değerlendirilmiş olup etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize sunulur.

Prof. Dr. Eyüp NEFES
Kurul Başkanı

Dağıtım:

Gereği:

Sayın İbrahim KURT
ibrahim.kurt@giresun.edu.tr

Bilgi:

Sayın Dr.Öğr.Üyesi Seda Nur ATASOY

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 8BA19BC6-731C-43B8-BD9E-F20DA277A967

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Giresun Üniversitesi Rektörlüğü Güre Yerleşkesi Gaziler Mah. Prof.
Ahmet Taner Kışlalı Cad. 28200 Merkez/GİRESUN E-Posta Adresi:
bilgi@giresun.edu.tr İnternet Adı: www.giresun.edu.tr
Telefon No : (454) 310 10 00 Belgegeçer No : (454) 310 11 19

Bilgi için: Ahmet ÖLKEN
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No:(454) 310 21 00

